

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Prima Duo Sæcula Complectens

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1758

VD18 13322648

Liber II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66002)

HISTORIA ECCLESIASTICA. LIBER II.

S. PETRUS, CHRISTI VICARIUS.
NERO IMPERATOR.

§. I.

Epistola ad Philippenses.

Cum Paulus Romæ ageret, Onesiphorus Ephesus sollicitè quæsitum, invenit, nec vincula ejus erubuit, sed solatio, & auxilio fuit. Epaphroditus commissa sibi subsidia, & pecuniam Christianorum Philippensium in Macedonia, quorum erat Apostolus, sicut eum S. Paulus nominat, id est, Episcopus, attulit. Is in morbum incidit, ita ut vita periclitaretur, quod in Macedoniam nuntiatum; indeo, quamprimum convaluit, eum S. Paulus,

Sæculum I.
A. C. 54.

2. Tim. 1. 17.

Phil. 2. 25.

4. 10. 18.

Theod. in Phil. 11. 25.

M 4

lus,

- Sæculum I. A. C. 54. **Phil. 1. 1.** lus, in solatium Fidelium, remittere festinauit. Eidem tradidit epistolam, nomen suum, & Timothei fronte gerentem, ex quo Timotheum tunc Romæ fuisse colligitur; ad Fideles Philippenses, eorumque Episcopos, & Diaconos directa fuit; an vero S. Paulus sub Episcoporum nomine illos indiget, quos nos Presbyteros dicimus, sicut sub Apostoli vocabulo Episcopum intelligi vult, vel vicinarum urbium Episcopos, satis perspicuum non est. Initio hujus Epistolæ memorat; suam Romæ præsentiam multum Evangelii dilatationi proficere. Vincula sua, eorumque causam in Regia, & ubivis locorum esse cognitam; & profecto ex eadem Epistola non nullos de Imperatoris genere fuisse Christianos haud obscure conjicitur. Addit; suæ captivitatis occasione quosdam ex fratribus prædicatorum verbum Dei prædicare, quosdam quidem charitate sincera id facere, cum eum sciant in defensionem Evangelii a Deo missum; alios autem ex invidia, & pruritu contradicendi, ut graviora redderentur ejus vincula. Nihil vero interesse, quomodo fides in Jesum Christum dilatetur, occasione, an bono zelo. Addit; quantumcunque cupiat Jesu Christo congiungi, scire tamen se ad eorum utilitatem adhuc victurum, & ad unionem, & humilitatem Jesu Christi exemplo hortatur.
- Theod. ibid.**
- Phil. 1. 12. 13**
- Phil. 4. 22.**
- 1. Cor. 1. 14.**
- Phil. 2. 25.**
- 1. Cor. 2. 5.**
- 1. Cor. 2. 19.**
- Pergit

Pergit deinde similibus verbis: Spero bre- Sæculum I.
A.C. 54.
vi ad vos mittere Timotheum, ut de ve-
stris rebus pro mea consolatione resciam.

Neminem enim habeo, cujus sensus meis ita conformes sint, aut cui in vos tam sincerus affectus; (omnes autem proprium commodum quærent, & non Jesu Christi) cujus rei argumentum est, quod in Ministerio Evangelii mihi servierit, sicut filius Patri; spero igitur eum mittere, quamprimum videro, quis exitus captivitatem meam maneat. Immo in Domino confido, meipsum brevi ad vos venturum. Interim mittere ad vos Epaphroditum pro sua, & vestra consolatione necessarium duxi; recipite eum cum omni possibili gaudio, & honorate, qui ei similes sunt; quippe propter opus Dei fuit morti proximus, & ut mihi obsequium faceret, quod vos facere non poteratis, vitam periculo exposuit.

Tum de Pseudo-Apostolis agens: in- Phil. 3. 2.
quit: Cavete a canibus, a malis opera-
riis, & falsis circumcisis; nos enim vera circumcisio sumus. Et paulo post: Phil. 3. 19.
Multi dantur, sicut jam sæpe vobis di-
xi, & cum dolore iterum dico, crucis
Jesu Christi inimici, quorum Deus ven-
ter, & finis perditio est, qui in confu-
sione sua gloriantur, & terrenis tantum
cogitationibus occupantur. Loquitur hic Iren. l. 1. c. 2.
in fin. c. 25.
de Judæis, & hæreticis, quos inter Si-

Sæculum I. mon Magus, & Cerinthus erant, qui Jesum
 A. C. 54. Christum non nisi solum apparenter fuisse
 crucifixum dicebant; Jesum enim a Chri-
 Epiph. hæc. sto distinguebant, & Jesum quidem fuis-
 28. n. 1. se crucifixum, Christum vero impassibi-
 Phil. 2. 13. lem esse asserebant. Ideo Apostolus in hac
 Epistola adeo Crucis Mysterium extollit.
 3. 17. Tum pergit: *Mei imitatores estote, &
 notate eos, qui exemplum, quod dedimus
 vobis, sequuntur.* Nam Apostoli, qualem
 Christianorum vitam esse deceret, exem-
 plo magis, quam verbo monstrabant.

Deinde ad privatas quasdam Perso-
 4. 2. 3. nas conversus, inquit: *Rogo Evodiam,
 & Syntichum deprecor, ut ejusdem senten-
 tiæ sint in Domino. Etiam te rogo, fi-
 delem laborum meorum socium; illas ad-
 juva, cum Clemente, & aliis, qui mecum
 in Prædicatione laborarunt, & quorum
 nomina liber vitæ continet.* De S. Clemen-
 te hic sermo est, qui deinde Ecclesiam Ro-
 manam gubernavit. S. Paulus Epistolam
 4. 10. claudit, Philippensibus gratias agens ob
 missa sibi per manus Epaphroditi subsidia;
 plus vero latitiæ capit ex profectu spiri-
 tuali, ipsis exinde proveniente, quam
 sua temporali utilitate. Denique adjun-
 git: *Scitis, quod a primordio meæ Prædi-
 cationis in Macedonia, nulla Ecclesia præ-
 ter vos, ad meam sustentationem quidquam
 contulerit, vos enim mihi bis Thessaloni-
 cam subsidia misistis.*

§. II.

§. II.

Sæculum I.

A. C. 54.

Epistola ad Philemonem.

Servus quidam Onesimus Romam ad S. Paulum venit. Phryx erat, & Philemonis civis Coloffensis mancipium; tunc autem Colossa in ripa Lyci fluvii, non procul a loco, ubi Mæandri aquis commiscetur, sita erat, Hierapoli, & Laodiceæ vicina. Philemon S. Pauli Discipulus fuerat, charitate, & liberalitate magni inter Christianos nominis; in ejus Domo Ecclesia conveniebat. Servus ejus Onesimus res familiares furatus aufugerat. Romæ igitur S. Paulum, quem Domini sui inter paucos amicum noverat, accedens, ab eo non solum ad facti pœnitentiam, sed etiam ad suscipiendam Christi fidem perductus est. Cumque S. Paulus ejusdem ingenium, & industriam cognovisset, aliquamdiu, ut sibi in custodia serviret, retinuit. Postmodum eum cum Tychico, cui duas epistolas, ad Ecclesiam Coloffensium unam, ad Philemonem privatim alteram ferendas concredidit, remisit ad suum Dominum. Itaque hæ duæ Epistolæ circa idem tempus Romæ scriptæ sunt.

Epistolæ ad Philemonem brevitatis, & concinnitatis admittit, ut integra inferatur; est igitur hujuscemodi: *Paulus Jesu Christi captivus, & frater Timothei*

*Strabo. l. 12.**p. 576.**Plin. l. 5.**c. ult.**Coloss. 4. 7. 9.*

Sæculum I.
A. C. 54.

(*) In Vulgata legitur:
Timotheus frater.

thei; (*) Charo nostro Philemoni, qui nobiscum in opere Dei laborat; Charæ nostræ Appiæ, & Archippo certaminum nostrorum consorti; & Ecclesiæ, quæ in domino tua est. Pax, & Gratia vobis sint, a Deo Patre nostro, & Domino nostro Iesu Christo. Memoria tui mihi est in omnibus precibus meis; & gratias ago Deo meo, quod comperiam, quanta sit fides tua, & charitas erga Iesum Christum, & omnes Sanctos; & quomodo liberalitas, quam tibi fides suggerit, in omnibus tuis bonis operibus pro Iesu Christo patefiat. Tua enim charitas, charissime frater! magnum nobis gaudium, & consolationem peperit, quod tua ope Sancti solamen cordis senserint. Hinc quamquam mihi in Iesu Christo libera potestas sit, rem tibi sanæ rationi congruam imperandi; charitas tamen in causa est, ut ego Paulus senex, & usquehuc Iesu Christi captivus, magis utar precibus. Rogo vero pro Onesimo filio meo, quem in vinculis genui, tibi aliquando noxio, hodie autem & tibi, & mihi utilissimo. Hunc remitto ad te, & rogo, ut sicut me-ipsam recipias. Cupiebam eum apud me retinere, ut mihi tuo loco in vinculis, quibus pro Evangelio premor, inserviret; quod sine tuo consensu nolui, ne tua misericordia videatur esse necessaria; sed ut sit voluntaria. For-

te

Sæculum I.
A. C. 54.

te enim ideo a te alienatus est ad tempus, ut recipias pro æternitate, non amplius sicut mancipium, sed loco mancipii in fratrem, mihi quidem dilectissimum, quantum vero magis tibi; utpote qui tam secundum Mundum, quam secundum Dominum tuus est. Si ergo me fratrem tuum amas, recipe eum sicut mea viscera. Si damno fuit, & debitor tuus est, ego pro eo satisfaciam; ego Paulus hæc manu mea scribo, ego tibi restituam; ne dicam, quod te ipsum mihi debeas. Ita charissime frater! da mihi hanc lætitiã in Domino; da cordi meo hoc solamen in Domino. Hæc scribo, de tua obedientia non dubitans, sed sciens, te precibus majora facturum. Fac etiam, habitaculum mihi parari, nam per preces vestras vobis a Deo donari spero. Epaphras, vinculorum meorum pro Jesu Christo particeps, salutatur vos; Marcus quoque, Aristarcus, Demas, & Lucas, qui laborem mecum partuntur. Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu tuo sit. Amen.

Appia, de qua principio mentio facta, Philemonis uxor fuisse videtur, Archippus vero Colossensium Episcopus. S. Paulus senem se dicit, ex quo eum conversionis suæ tempore non adeo juvenem fuisse colligere est, sicut quidam crediderunt, ab eo enim necdum triginta anni effluxerant. Paucis; eloquentia potius

Sæculum I. potius cordis, quam oris in hac Epistola
 A. C. 54. tantum, aut magis, quam in quacunque
 alia elucet. Tanta charitas frustrari nec
 debuit, nec potuit; Philemon Onesimo
 Ignat. epist. ad Ephes. ignovit, & libertate donavit; Onesimo
 vero tanti in virtute progressus fuere, ut
 dignus inventus sit, qui Timotheo Ephesi
 in Episcopatu succederet.

§. III.

Epistola ad Colossenses.

Colossenses per prædicationem Jesu
 Christo genuerat Epaphras, quem
 Col. 1. 17. primum eorum Episcopum ponunt; eun-
 dem Laodicensis, & Hierapolitana vicinæ
 Martyr. 19. Ecclesiæ Patrem venerabantur. S. Pau-
 Jul. li vultum nunquam viderant. Epaphras
 Col. 4. 13. tunc temporis erat Romæ Pauli conca-
 Col. 2. 1. ptivus, & Archippus Colossensium Epis-
 copus. Sed sicut alias Ecclesias, ita &
 hanc serpens malum inficiebat, nempe
 Ambr. in Pseudo-Apostoli, qui vanis Philosophiæ
 Col. humanæ discursibus, & confictarum re-
 velationum prætextu Fideles ad cultum
 Angelorum inducebant. Judæi enim do-
 cebant Angelos astrorum motores esse;
 Luc. 11. 13. & militiam cœli spirituales, a militia
 Deut. 17. 3. visibili, scilicet more loquendi in veteri
 Testamento frequenti, ipsis astris, non
 Hier. ep. 151. distinguebant. Astrorum cursum præser-
 ad Algaf. q. tim Lunæ curiose observabant; hujus
 10. apparitionem visibilem pro mensium suo-
 rum,

rum; & omnium fectorum regulam habebant; sicque insensibiliter in Patrum suorum Idololatriam relabebantur.

Cæterum Cerinthus Angelos, qui ipsi naturæ auctores erant, ultra modum extollebat, quorum numero Judæorum Deus esset accensendus. Hos Jesu Christo, utpote puræ creaturæ, longe anteponebat, & hanc doctrinam falsis revelationibus firmare nitetur. Præterea

Christianos ad circumcisionem, & Legis caremonias damnabat; sic Pseudo-Apostoli Fideles timore servili deprimebant, ad distinctionem esearum, rerumque mundarum vel immundarum cogebant, præcipientes: hoc ne comedas, istud ne tangas; quæ tamen omnia in affectatione solum externa sine mortificatione interna consistebant. Ex his erroribus Montanistarum hæresis, quæ potissimum in Phrygia grassata est, unde & nomen traxit, conflata fuisse videtur. Cum hac de Colossensium Ecclesia S. Paulo fuissentrelata, ut eos contra hæc pericula præmuniret, scripsit epistolam.

In hujus Epistolæ fronte nomen Timothei legitur, sicut ad Philemonem, & in fine easdem, quæ secum Romæ erant, Personas commendat. Præcipue de Jesu Christi Persona differit; Hunc esse invisibilis Dei imaginem; natum ante omnem creaturam, per quem omnia facta fuissent,

cæle-

Sæculum I.
A. C. 54.

Tertull.
Præscr. c. 48.
Theodor. 2.
har. fab. t. 4.

Epiph. hæc.
18. n. 1. 2.

Col. 2. 21.

Col. 1. 15.
16.

Sæculum I.
A.C. 54.

cœlestia, terrestria, visibilia, & invisibilia, Throni, Dominationes, Principatus, Potestates; ipsum esse primo genitum mortuorum, & denique, in eo realiter plenitudinem Divinitatis habitare. Prohibet deinde ne quis in distinctione eorum, nec festorum, novilunii, Sabbati observatione judicetur, has enim ceremonias rerum futurarum umbras fuisse, quarum corpus JESUS CHRISTUS sit. Addit in novo homine, a JESU CHRISTO reparato, non amplius esse distinctionem Gentilis, & Judæi, circumcisi, & incircumcisi, Barbari, Scythæ, servi, aut liberi, sed omnia in omnibus esse JESUM CHRISTUM. Hortatur ut ex Psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus verbum Dei discant. Omnia verba, & actiones suas ad JESUM CHRISTUM dirigant.

Coloss. 4. 7.

In fine Epistolæ, inquit: *quæ me contingunt, omnia discetis ex Tychico charissimo fratre nostro, fideli Domini Ministro, qui mecum servit. Ad vos eum misi, ut quo in statu sitis resciat, & consoletur vos cum charo, & fideli fratre Onesimo Provinciali vestro. Ex iisdem omnia, quæ hic fiunt intelligetis. Aristarcus concaptivus meus salutatur vos, & Marcus Barnabæ cognatus, qui vobis commendatus est; si veniat ad vos, recipite eum. JESUS cognominatus Justus, etiam vos salutatur. Hi tres ex circumcissione soli sunt,*
qui

Sæculum I.

A. C. 54.

qui me in Ministerio adjuvant, & onus meum mihi multo levius effecerunt. Etiam Epapbras concivis vester vobis salutem dicit, est enim is servus Jesu Christi, qui semper fervidas pro vobis preces ad Deum fudit, ut constantiam det vobis Deus & progessum in virtutibus, & resignationem in Dei voluntatem; testis ego sum sollicitudinis, quam pro vobis, Laodicensibus, & Hierapolitanis gerit. Vobis Lucas Medicus charissimus, & Demas salutem dicunt. Fratres Laodiceæ salutem mihi, & Nympham, & Ecclesiam, quæ in ejus domo est. Postquam hæc Epistola apud vos lecta fuerit, prælegatur etiam Ecclesiæ Laodiceæ; quæ vero ad Laodicenses directa est, etiam coram vobis legatur. Archippo meo nomine dicetis; ut Ministerio, quod a Domino accepit, invigilet, & perficiat. Hæc verba conjiciendi ansam præbent, Archippum Colossensium Episcopum, aut saltem ex præcipuis ejus Ecclesiæ Clericis fuisse. Denique sic finit Apostolus: *Salutatio hæc mea manu scripta est. Mementote vinculorum meorum. Gratia sit vobis. Amen.* Talis est Epistola ad Colossenses.

Chrysof. in
Epistol. ad
Phil. inat.

§. IV.

Epistola ad Ephesios.

Si aliquando S. Paulus ad Laodicenses scripsit, illa epistola desideratur. Immo

Hist. Eccles. Tom. I.

N

mo

Sæculum I.
A. C. 54.

*Hieron. de
script. in
Paul. Chryf.
hom. 12. in
Col. 4. 16.
Theod. in
Col. init.*

Eph. 1. 21.

4. 2.

mo quædam epistola, quæ hunc titulum præferebat, ab antiquis pro apocrypha habita est, & rejecta. Aliis, hanc epistolam ab Ecclesia Laodicensi ad S. Paulum datam fuisse, opinio infedit. Non nulli titulum Epistolæ ad Laodicenses illi attribuerunt, quæ hodie ad Ephesios nuncupatur. Quomocunque autem res se habeat, Epistola ad Ephesios circa idem tempus scripta est, Romæ, cum S. Paulus esset in vinculis, & Tychico credita, eisdem, qui Epistolam ad Colossenses tulit. Apostolus in hac Epistola sicut in priori Jesu Christi præcellentiam super omnia sublimat; quem super omnem Principatum, Potestatem, Virtutem, Dominationem esse affirmat. Præcipue de gratia vocationis pure gratuita, qua Gentiles ad fidem invitantur, disputat; videtur enim Apostolus hanc Epistolam maxime in Gentilium gratiam scripsisse, in qua vocationis Mysterium dilucidat. Gratiarum differentiam, quas Christus Jesus in suam Ecclesiam diffundit, designat; dum dicit, quosdam posuisse Apostolos, alios Prophetas, alios Evangelistas, alios Pastores, & Doctores. Priora gratiarum dona, nempe Apostolis, Prophetis, & Evangelistis concessa, Ecclesiæ Catholicæ fundandæ data sunt; Pastores vero, & Doctores in Ecclesia, id est, Episcopi, & Presbyteri, ideo sunt vocati, ut Ecclesiam usque in finem sæculorum regant. Tum

Tum Apostolus de Matrimonio differens, inquit: *Magnum hoc est Sacramentum, dico vobis in Jesu Christo, & Ecclesia.* Quia unio viri, & feminae ex institutione divina amorem Jesu Christi erga suam Ecclesiam adumbrat. Sape de suis vinculis loquitur. De Tychico ferme eadem repetit, quae in epistola ad Colossenses; *ut sciatis, inquit: quomodo valeam, & quid agam, mitto ad vos Tychicum dilectum fratrem nostrum, & fidellem Domini Ministrum.* Tychicus igitur utriusque Epistolae bajulus fuit; & commodum accidit, quod praeter Ephesum via Colossam, & Laodicæam duceret.

§. V.

S. Marcus. Ecclesia Alexandrina.

§. Marcus interea Ecclesiam Alexandri-*Herodion* nam regebat. Erat hæc civitas, si l. 7. Dominationem spectes, toto terrarum orbe soli Romæ secunda, si vero commerciorum amplitudinem, & portus ad Nili ostia siti commoditatem, facile omnium prima. Indiarum opes per mare rubrum affuebant, inde in omnes terras, quas mediterraneum alluit, dividendæ. Hinc opulentia, magnificentia, & populorum frequentia eminebat. Præter Græcos ex

N 2

primis

Sæculum I.

A. C. 54.

5. 32.

3. I. 4. I.

6. 20.

Eph. 6. 21.

Col. 4. 7.

Sæculum I.
A. C. 54.

Strabo l. 7.
p. 791.

Cic. 5. Tusc.

primis Macedoniae stirpibus ortos, a Pto-
lomæis illuc translatos, magna Ægyptio-
rum multitudine habitabatur, superstitio-
ne in antiquos ritus tam obstinata; ut in
suis corporibus gravissima tormenta to-
lerare, satius haberent, quam pati, ut
quidquam mali Ibidi, Aspidi, Feli, vel
Crocodilo, quæ animalia apud ipsos
sacra erant, inferretur. Judæorum quo-
que, & exterorum ex omni Regione in-
gens numerus Alexandriae domicilium fi-
xerant, quos non solum ex Syria, Lybia,
Cilicia, Æthiopia, Arabia, sed etiam ex
Bactria, Scythia, Persia, & Indiis lucelli-
spes attraxerat. S. Marcus ibi numero-
sissimam Ecclesiam congregavit, cujus
potiorem partem ex Judæis constituisse,
præsertim Therapeutis credibile est.

§. VI.

*Therapeutæ. Philo de vita
contemplativa.*

Therapeutæ Græce vocabantur, qui vi-
tæ contemplativæ dediti erant; seu
quod animarum suarum curam gererent;
seu quod servirent Deo; vox enim *The-
rapevin* utrumque significat. Hoc vitæ
genus non consuetudine, aut aliorum
persuasione, sed libera electione suscipie-
bant; bonis suis parentum, vel amico-
rum

Sæculum I.

A. C.

rum usui relictis, solum etiam vertebant; in diversas orbis partes divisi, plurimi tamen in Ægypto, & Alexandria vicinis degebant; unde, alios fuisse ab Essenis, dignoscitur, quibus in sola Palæstina degentibus, vita erat magis activa. Præcipuum Therapeutarum habitaculum erat *ibid.* 892. in loco commodo, & sanitati corporum conducente prope lacum Meris dictum, quo ex omni Regione mittebantur. Ruri in remotis hortis manentes, urbium fugiebant frequentiam; domos struxerant separatas, sed non multum distitas, ut silentio simul & suæ securitati consulerent, sicque fures arcerent, & in societate viverent, tanta quidem paupertate, ut in eorum domibus, præter tectum, quod a cæli injuriis protegeret, nihil inveniretur. Singulis erat oratorium, *semneion*, aut *Monasterion* dictum, meditationi, cantui, piis exercitiis destinatum.

Temperantiam virtutum reliquarum *pag.* 894. fundamentum æstimabant, non ante solis occasum cibum, aut potum sumere soliti. Diem integram studio lectionis, noctem solum curæ corporis dabant. Erant qui semel post tres, alii post sex dies reficiebantur. Victus quotidianus solus panis, quem deliciares sale, & hyssopo condiebant. Aqua sitim levabat. Vestitus simplex, hieme pallium grossius, *pag.* 900. æstate tunica levior, aut linteum. Super

Sæculum I. per omnia jactantiam fugiebant, mendacii filiam.

A. C. 54.

pag. 893. Bis de die orabant, mane scilicet, & vespere; reliquo intervallo lectioni, & meditationi vacabant. Perlectis Sectæ suæ auctorum scriptis eorum vestigiis inhaerentes in libris sacris incessanter allegorias investigabant. Compositione cantorum, & hymnorum diversi metri, & cantus occupabantur. Cum nihil nisi Deum cogitarent, etiam dormientibus pia somnia occurrebant. Diebus Sabbati congregabantur in communi oratorio, quod murus duorum vel trium cubitorum altitudine dividebat, ut mulieres extra virorum conspectum instructionem audirent. Omnes sedebant ordine ætatis, occultatas manus, dexteram quidem pectori, & lævam paulo inferius appositas tenentes. Senior in conventu, & doctior, in medium progressus, perorabat. Aspectus ejus lenis, vox modesta, discursus inornatus quidem, sed solidus. Magno silentio auscultabant cæteri, aut si quod assensus signum darent, id oculorum, aut capitis annutu fiebat.

pag. 899. Festum præcipuum die quinquagesimo post septem septimanas, id est, Die Pentecostes celebrabant; indicio ab eo, cui id muneris incumberebat, facto, vestes albas induti conveniebant, jugiter in lætitia oraturi, & manducaturi. Stantes modeste

deſte in ordine ſuo, levatis oculis, manibusque in cœlum, Deum rogabant, ut ſolemnitatem acceptam haberet. Fæminæ quoque admittebantur, ſed non niſi Virgines, & pleræque provectæ ætatis; hæ ad ſiniſtram, viri ad dextram collocabantur. Poſt orationem mattis junceis accumbebant, cubito innixi. Nec ibi ordo ætatis, ſed receptionis attendebatur. Tantum vero ſilentium, ut nemo fortius ſpiritum trahere auderet. Interim eorum aliquis propoſitam ex S. Scriptura quæſtionem explicabat, methodo plana, ut facilius doctrina inculcaretur. Auditores loquenti intendebant, & ſigno capitis, vel oculorum, vel geſtu, num percepſſent, aut dubitarent, indicabant. Explicatio autem erat allegorica, nam ſenſum allegoricum Scripturæ animam, litteram vero corpus eſſe æſtimabant.

Facto dicendi fine omnes applaudebant. Tum, qui dixerat, ſurgens, canticum quoddam vetus, vel ſi quod compoſuiſſet, novum cantabat, pacate auſcultantibus omnibus, & in fine viris, fæminisque reſpondentibus. Finito cantico famuli inferebant menſas, nempe adoleſcentes ſelecti, non ut in prophanis conviviiſ ſuccincti, ſed dependentibus tunicis. Nihil præter victum ordinarium ponebatur, ſcilicet panem fermentatum, ſal, & hyſſopum. Nullus præter frigidam

N 4

potus,

Sæculum I.
A. C. 54.

Sæculum I.
A. C. 54.

Therapeutæ.

Ex. 15. 20.

potus, & solum seniorum infirmissimis tepida ferebatur. Sublatis mensis triclinii medio in choros divisi, virorum unum, faminarum alterum, quos ille vel illa inter eos honoratior, & cantus peritior ducebat, nunc simul omnes, nunc alternatim quasi in extasin rapti varia cantica in Laudes Dei cantabant, gestu, & saltu affectum materiæ congruum sequente. Tum in unum commixti exultationem Judæorum post transitum maris rubri imitabantur. Vocis virilis gravitas muliebris acumini juncta, non ingrata auribus symphoniam formabat.

Hoc modo tota nocte, quæ festum præcedebat, exacta, mane magis excitati videbantur, quam cum convenissent. Versa ad orientem facie, cum auroram conspexissent, elevatis in cælum manibus felicem a Deo diem rogabant, eosque veritatem doceret, daretque spiritum capiendæ veritatis capacem. His unusquisque domum redibat, diurna exercitia repetiturus. Tales erant Judæi, Therapeutæ dicti, juxta Philonem, qui Alexandriæ paucis annis, priusquam S. Marcus ibi fundaret Christianorum Ecclesiam, vixit.

Cass. II.
Inst. c. 5.
coll. XVIII.
6. 5.

Sive vero Therapeutæ fidem Jesu Christi susceperint, vel secus, indubitatum tamen est, S. Marci tempore plures Christianorum vitæ perfectioris studio vici-

vicina Alexandriae rura petiisse, ibique suis inclusos habitaculis de die orationi, Scripturarum meditationi, & operi manuum intentos, tandem post solis occasum cibum sumpsisse. S. Marcus hujus Ecclesiae, aliarumque in Aegypto, & vicinis Regionibus fundator, & Rector obiit anno Neronis octavo, Jesu Christi sexagesimo secundo. In Episcopatu successit Anianus vir pius, & in cunctis admirabilis, qui hanc Ecclesiam viginti duobus annis rexit.

Saeculum I.
A. C. 54.

Euf. II. hist. c. 24. Hier. de script.

A. C. 62.
Euf. chron. an. 63.

§. VII.

Epistola ad Hebræos.

Circa id temporis S. Paulus Roma ad Hebræos scripsisse creditur. Ecclesiae traditione habemus, ipsius hanc esse epistolam. Sensus quidem, & doctrinae summa cum aliis concordat, stilus vero ab ejus sublimitate, & vigore remittens nobis, sicut & antiquorum quibusdam, causam suspicandi præbet, singula verba a S. Paulo non dictata, sed ejusdem jussu a quodam Discipulorum, puta SS. Luca, Clemente, aut Barnaba scriptam, & a Paulo lectam, fuisse consignatam; vel certe Syriace a S. Paulo conceptam, a quodam Discipulorum in Græcum transpositam. Magna dictionis conformitas in Actis Apostolorum, a S. Luca conscriptis,

Conc. Carth. III. c. 47.

Orig. apud Euf. VI. hist. c. 25.

Hier. ep. 129. ad Dard.

Euf. III. hist. c. 3.

Id. VI. hist. cap. 14. ex Clem. Alex.

N 5 &

Sæculum I.
A. C. 54.

& hac Epistola observabatur. S. Paulus nomen suum non præposuit, ne, quoniam Judæis erat invidiosum, animos a prima lectione averteret. Præterea Jesu Christo honorem dabat, tanquam Hebræorum Apostolo, ipse titulo Gentium Apostoli contentus.

Hebr. I. S. Paulus in hac Epistola Jesu Christi Dignitatem supra omnium Prophetarum, & ipsorum Angelorum ex Scripturarum testimonio ponit, eumque tantum supra Moysen fuisse demonstrat, quantum filius est supra servum. Aliud Sabbatum, aliam requiem sperandam, præter illam, qua Judæi in possessione terræ promissæ potiti essent. Jesum Christum verum esse SS. Pontificem a Deo electum, secundum promissionem, & ordinem Melchisedech; non solum antiquiorem, sed etiam excellentiorem ipso SS. Pontifice Aaron. Tabernaculum, cæremonias, Legem veterem, & ipsa Sacrificia, imperfectas veritatis umbras fuisse. JESUM Christum autem veram, & unicam fuisse victimam, quæ peccata abstulisset in sempiternum. Mortem ejus, unicum Sacrificium, renovari non debere, cum reconciliando homini cum Deo sit sufficientissimum. Necessitatem fidei deinde inculcat, exemplo omnium veteris Testamenti Sanctorum, quos fides sanctificavit.

2.

3.

4. 8. 9.

3. 1. 4.

14. 5. 6.

28. 7. 8.

7. 12.

10. 1.

9. 26. 10.

12.

11.

vit. Hæc Apostoli ad Hebræos Doctrinæ summa. Sæculum I.
A. C. 54.

In fine defunctorum Pastorum commendat memoriam; eorum fidem imitentur, & beatam mortem appetent. Se a Doctrinis alienis abstrahi non sinerent. In Dei gratiam, non vero in escarum distinctionem, quæ nihil prodesset, fiduciam ponerent. *Habemus, inquit: altare, de quo, qui Tabernaculo serviunt, comedere non possunt.* Nemini enim de victimis, quarum sanguis in Sanctuarium illatum fuisset, quidquam edere licebat. Ergo jam tunc Christianis Sacrificium erat, sibi proprium, cujus victima alia esse non poterat, quam Jesu Christi corpus, illud enim manducamus, quamquam pro peccato oblatum sit. Postea ad elemosinam, & obedientiam erga Pastores exhortatur. Ad hujus Epistolæ calcem sunt hæc verba: quæ manu propria addidisse videtur; *Rogo vos! fratres mei! hæc verba consolationis recipite. Nam paucis vobis scripsi. Scitote fratrem nostrum Timotheum esse liberum; si cito veniat, cum ipso vos videbo. Meo nomine Pastores vestros, & omnes Sanctos salutate. Fratres, qui sunt in Italia, vos salutant. Gratia vobiscum sit. Amen.* Hæc præcipue verba, Epistolam S. Pauli esse indicant. Modo sibi solito subscribit. Timotheum, itinerum suorum,

12. 7.

13. 10.

Lev. 16. 27.

Hebr. 13.
16. 17.

13. 22.

Saeculum I. rum, & laborum socium, qui tunc Roma
 A. C. 54. erat, nominat. Ostendit, quantum sibi
 gaudium ex charissimi Discipuli liberta-
 te sibi proveniat. Cæterum antiquorum
 est animadversio, quod, cum Judæi in E-
 pistolis suis pacem precari solerent, S. Pau-
 lus semper Fidelibus precetur gratiam,
 adjecto non nunquam pacis voto. Hæc
 de primo S. Pauli Romano itinere, iisque,
 quæ ibidem circa eum acta, nobis com-
 perta sunt. Venit subinde in Hispaniam,
 ut promiserat, ibique fidem prædicavit.
 Etiam per Gallias transisse ferunt, reli-
 ctis ibi quibusdam ex suis Discipulis Epif-
 copis, quos inter Crescentium Viennæ,
 Paulum Narbonæ, Trophimum Arelate
 numerant. Hinc fidei semina per omnes
 Gallias dispersa. Peragrato Occidente
 Apostolus in Orientem, & in Asiam re-
 versus est.

§. VIII.

*Martyrium S. Jacobi Episcopi
 Jerosolymitani.*

Festo Judææ Prætoře fatis functo, Ne-
 ro Albinum in ejus locum misit. An-
 tequam vero adveniret, Rex Agrippa sum-
 mo Sacerdoti Josepho Cabi Pontificatu de-
 truso Annam seu Ananum, senioris Anani
 seu Annæ (qui patrem habuit Josephum)
 &

& in Evangelio celeberrimi, filium successorem dedit. Hic Annas senior hominum longe felicissimus a Judæis æstimabatur, eo quod sibi, postquam multo tempore Pontificatum gessisset, quinque filii, & Caiphæ Gener, quod nunquam alias factum, in eadem dignitate successissent. Iste Annas Senior, seu Annas pro antecessore suo Joazar a Quirino Syriæ Præsidi Pontificatum obtinuerat; eidem deinde a Valerio Grato Tiberii anno primo post quindecim annorum Regimen deposito, filius primogenitus Eleazar successit. Secundogenitus Jonathas Caiphæ subrogatus est. Tertius nomine Theophilus, & quartus Mathias ad ejusdem dignitatis apicem pervenerunt, & quintus denique nomine Patrem referens, audacis, & ferocis ingenii homo de Secta Saducæorum, quorum judicium omnium maxime erat severum.

Albino in itinere constituto, occasione ufurus Annas, ad impediendam Evangelii propagationem mentem adjecit. Convocat itaque Concilium Sanhedrin, S. Jacobum fratrem Domini, Jerosolymæ Episcopum adduci jubet; quippe S. Paulo eorum manibus elapso, & Romam perducto, omnis Judæorum furor in Jacobum versus. Quia vero S. Jacobus propter suam virtutem Justus cognominatus, & hebraice *Oblia*, quod est fulcrum populi,

Sæculum I.
A. C. 54.

Jos. XVIII
ant. c. 3.

Ibid. c. 6.
c. 7.

XIX. ant.
c. 6.

Euf. II. hist.
c. 23. Hier.
Script.
Jos. XX.
ant. c. 8.

Heges. ap.
Euf. II. hist.
23.

Sæculum I.
A. C. 54.

puli, aut magis *Opbia*, Dei propugnaculum dictus, omni populo in summa veneratione erat, dolo opus habebant, ideo quasi eum consulturi, interrogabant; quænam esset JESU Christi porta, seu ad ejus Doctrinam introductio; respondit S. Jacobus; JESUM esse Salvatorem, & aliqui ejus testimonio crediderunt. Tempus erat Paschale, & ingens Jerosolymæ populorum confluxus. Dixerunt igitur Judæi ad Jacobum: *Oportet, ut populum hunc, qui JESUM sequitur, errorem dedoceas; omnes enim noverunt te virum justum, nec ad Personas respicere; omnes testimonio tuo credent. Ascende ergo Templi aggerem, ut a populo audiaris.*

Cumque ascendisset, Scribæ, & Pharisei clamabant: *O vir juste! cui omnes debemus credere, quia populus sequendo JESUM crucifixum aberrat, ostende nobis, qualis sit porta JESU!* quibus S. Jacobus vocem suam exaltans: *Quare me interrogatis de JESU filio hominis? sedet ille in cælo ad dexteram virtutis Dei, inde veniet in nubibus cæli.* Tum multi credentes, laudabant Deum, & dicebant: *Hosanna! Filio David!* Scribæ autem, & Pharisei dicebant ad invicem: *Male egimus, quod huic testimonio de JESU occasionem dedimus; in precipitium agatur homo iste; & ascendentes clama-*

clamabant: Ipse Justus aberravit; eum-
que ex altitudine dejiciunt. Rabie ve-
ro necdum expleta ajunt: Lapidemus
eum. Ipse nondum occisus, flexis geni-
bus orabat: *Domine Deus! Pater noster!*
ignosce illis, quia nesciunt, quid faciant.
Tum lapides conjicientibus, Presbyter
quidam ex familia Recabitarum accla-
mat: *Quid facitis! Justus pro vobis orat!*
simul adstans quidam fulo malleo eum
ferit in capite. Sic S. Jacobus marty-
rium consummavit, postquam Ecclesiam
Jerosolymitanam viginti novem annis
gubernasset. Ibidem prope Templum
sepultus est, & parva columna ere-
cta. (*)

Sæculum I.
A. C. 54.

Hier. *ibid.*

Jos. XX.
ant. c. 8.

In plures alios cum S. Jacobo Annæ
Pontificis instinctu mortis sententia in
Sanbedrin lata est, quos Christianos fuis-
se verosimile. Hi tanquam Legis trans-
gressores lapidati sunt. Tanta sævitia
probis

(*) Fleurius Martyrium S. Jacobi hic narrat
nexus Hegefippi testimonio, quod Eusebius af-
fert, & Arnaldus apud Tillemontium in suis ad
Historiam Ecclesiasticam annotationibus infirma-
re conatur. At omnia ejus argumenta ex hoc
solo principio Tillemontius solvit; si semel fa-
ctum historicum irrefragabili viri alicujus testi-
monio nitatur, non multum ad objectiones at-
tendendum esse, easque responsione verosimili
elidi.

Sæculum I.
A. C. 54.

*Heges. ap.
Euf. IV.
hist. c. 22.*

probis omnibus indignationem movit, dolentibus maxime S. Jacobi necem, a suis occisi, cujus virtutem Pagani quoque summo cultu reveriti fuerant. Nonnulli, re ad Regem Aprippam secreto delata, rogabant; Pontificis ferociam coereret. Alii Albino Præsidi Alexandria venienti, obviam progressi, insinuabant; potestatis suæ limites transgressum Pontificem, quod ejus consensu non expectato *Sanhedrin* convocasset. Scripsit ille Pontifici litteras indignatione, & minis plenas. Sed Rex Agrippa post trium mensium lapsum Pontificatus honores eidem ob Jacobi cædem ademptos, in Jesum Dannei Filium contulit. Christiani Jerosolymitæ Simeonem, eoquod esset Jesu Christi cognatus, Cleophæ ejusdem Avunculi filius, postpositis omnibus aliis, in Episcopum elegerunt; hinc quidam nomine Thebutis spe sua frustratus, disseminatis erroribus Ecclesiæ hujus Doctrinam cœpit corrumpere, quæ hætenus Virginis nomine, ob conservatam Doctrinæ puritatem, fuerat decorata.

§. IX.

Epistola S. Jacobi.

Euf. II. hist. c. 22. Hier. Script. **E**xstat una Epistola S. Jacobi, inter Catholicas, seu universales prima, quia non

non ad unam Ecclesiam particularem, sed ad duodecim tribus dispersas, id est, ad omnes Judæos Fideles inter Gentiles habitantes directa est. Præprimis in hac Epistola Apostolus bona opera commendat, sine quibus vanam esse fidem, ostendit; ut errorem impugnaret, qui propter verba male intellecta S. Pauli, quasi opera deprimentis, jam tunc excreverat. Sub finem Epistolæ hæc habet: *Si quis vestrum infirmatur, accersat Presbyteros Ecclesie, ut orent pro eo, & oleo ungant in nomine Domini; oratio fidei salvabit infirmum, allevabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei.* Quod de instituto Sacramento, ægrotis Fidelibus administrando, antiquitas intellexit. Non desunt exempla unctionis alterius generis infirmis applicari solitæ, sed hanc indiscriminatim Fidelibus, & Infidelibus ægrotis, Laici æque ac Presbyteri, quibus donum miraculorum datum erat, adhibebant.

Sæculum I.

A. C. 54.

*Jac. 2. 14. 24**Aug. de Fide & Oper.*

c. 14. n. 21.

*Jac. 5. 5. 14.**Innoc. epist.*

I. c. 8.

*Marc. 6. 13.**Ruff. II. hist.*

c. 4.

Sozom. VI.

c. 19. 29.

§. X.

Lamentatio Jesu filii Anani.

Judæi S. Jacobi necem, malorum omnium fontem, quæ ultimum universæ civitatis excidium præcessere, fuisse crediturunt. Jamque tunc, id est, quatuor annis ante belli initium, terribile mali

*Orig. I. cont.**Cels. p. 35.**Jos. VII.**bell. c. 12.**Hist. Eccles. Tom. I.*

O appro-

Sæculum I. appropinquantis præfagium oculos eorum, auresque cruciabat. Quidam nomine Jesus, Anani filius, homo de plebe, & agrestis ad festum Tabernaculorum venit Jerosolymam, cum civitas tranquilla pace, & ingenti opulencia frueretur; & Templum ingressus, clamare cœpit: *Vox ab Oriente, vox ab Occidente, vox a quatuor ventis; vox contra Jerusalem, & contra Templum; vox contra sponfos, & contra sponsas; vox contra omnem hunc populum.* Sic die, nocteque per omnes urbis plateas clamabat.

Primores civitatis malum omen detestati, prehensum, verberibus affligunt. Ipse nihil nec pro se, nec contra cædentes locutus, a solito tamen clamore non destitit. Magistratus rati, urgente Numine eum taliter plangere, Albino, qui pro Romanis Provinciæ præerat, sistunt; is hominem flagris tamdiu concidi iussit, usque dum ossa nuda apparerent. Sed ne hæc quidem tormenta vel preces, vel lacrymam expresserunt patienti; solummodo ad ictum quemlibet voce debili lamentum repetebat: *Væ! Væ! Jerusalem!* Albino percontanti, quis & unde esset, & quæ lamentorum causa? nihil reposuit, nisi novos super mala civitati imminencia planctus. Tandem Albinus, amotam homini mentem, nil dubitans, dimisit.

Septem

Septem annos, & menses quinque lamentatio tenuit; toto hoc tempore nemini loqui visus est, nec quotidie injuriantibus injurias, nec escam præbentibus gratias referre. Unicum omnibus responsum, tristis lamentatio erat. Diebus festivis clamabat intensus, nec clamando fatigabatur, nec vocis raucedinem contraxit. Cum Romani civitatem obsidione cinxissent, circum urbis muros ambulans, vociferabatur: *Væ civitati, væ Templo! væ populo!* Denique adjunxit: *Væ etiam & mihi*, hæc locutum lapidis excussi ictus stravit. Hoc vero ei post quatuor demum annos contigit.

§. XI.

Romæ incendium, & primi Martyres.

Anno Neronis decimo, Jesu Christi sexagesimo quarto, decima nona Julii incendium Romæ in majoris circi tabernis exortum, sex dierum spatio in totam urbem grassatum est. Ex quatuordecim urbis Regionibus solum quatuor illæse perstiterunt. Tres funditus consumptæ. In aliis septem quædam domorum reliquæ flammis sopitis superstites videbantur. Erat tunc quidem Nero Antii; constans autem fama ipsum incendii auctorem

Sæculum I.
A. C. 64.

An. 64.

Tac. XV.

Ann. Suet.

Ner. c. 38.

Xiphil. ex

Dio p. 178.

Sæculum I. rem ferebat, tantumque facinus eum in
 A. C. 64. finem ausum, ut, postquam flammarum,
 culmina domorum, turriumque superan-
 tium, spectaculo oculos oblectasset, dein-
 de urbem longe magnificentius extru-
 endi, eidemque, deleta Romuli memo-
 ria, suum nomen imponendi opportuni-
 tatem nancisceretur. Tunc vero, cum
 flammæ maxime furerent, ipse scenica
 veste assumpta, in editam turrim con-
 scendens, unde in flammarum turbines
 prospectus patebat, hilari cantu delecta-
 batur, cujus materiam selegerat illam, de
 qua Poeta versiculum canit: *Hæc facies
 Trojæ, cum caperetur, erat.*

Plebi tamen Nero ob miserabilem
 casum afflictæ, nullum solatii genus fer-
 re ommisit; profugis receptacula ape-
 ruit, tuguria exstruxit, necessaria submi-
 nistravit, frumenta vilissimo pretio ven-
 didit. Præterea libros Sybillinos consu-
 li, Sacrificia, multas cæremonias placan-
 dæ Deum iræ imperavit. His vero om-
 nibus atrocem suspensionem populorum
 animis eximere non valuit; ut igitur a-
 liam odio publico victimam objiceret,
 Christianos incendii accusat, populis ob
 novam superstitionem aliunde invisos, ut-
 pote quam sine conjunctis maleficiis coli
 non posse credebant. Multa enim cri-
 mina Christianis accusatione confusa im-
 putabantur, sed nemini, diligenti exami-
 ne

Suet. Ner.
cap. 16.

1. Petr. 2. 12.

ne in rei veritatem inquirere, curæ erat. Sæculum I.
A. C. 64.
 Primum non nulli, qui se Christianos confitebantur, comprehensi; deinde autem ingenti numero ad mortem damnati sunt, non quidem ut incendiarii, sed totius generis humani abominatio. At prius crudeliter illusi, non simplici morte tollentur; alii bestiarum exuviis coniecti, rabidis canum dentibus lacerati sunt. Alii cruci, vel acuto palo per guttur trajecto affixi, ut erecto starent capite. Alii tunicas induere coacti, pice, aut alia ignem facillime concipiente materia illitas, ut ambulantes de nocte Romanis lucem præberent. Imperator in suo horto dignum Nerone spectaculum populo dedit, dum conscensis vehiculis, ad humanorum funalium splendorem funestum, aurigarum labore dexterrime functus, equos rexit. Miserorum fors Romanis misericordiam movit, non quod Christianorum quemquam innocentem crederent, aut ultima pati non meritum, sed quod unius hominis sævitæ potius, quam utilitati publicæ immolarentur. Hæc fuit prima Imperatorum persecutio in Christianos, gloriæ sibi ducentes, se primum a Nerone, bonorum omnium hoste, damnatos.

*Juv. Sat. I.
Sat. 8.
Senec. Epist.
14.*

Prima Persecutio.

Sæculum I.
A. C. 64.

§. XII.

Judææ Status. Albinus. Florus.

Jos. XX.
ant. c. 8.
p. 699.

Circa idem tempus Rex Agrippa, Jesu filio Dannei Pontificatu dejecto, Jesum filium Gamalielis substituit, quod acerbæ inter eos æmulationis origo fuit; temerariis quibusque in suas partes pertractis, mutuo se primum verbis, deinde lapidibus incessabant. Sed etiam aliæ erant factiones, quarum Duces Ananias divitiis pollens, Castobar, & Saul, ambo ad stirpem Regiam originem referentes, Agrippæ sanguine juncti. Abhinc pulsa Jerosolyma quies nunquam postliminio rediit. Sed res Judæorum publica semper ruere in deterius cœpit.

Jos. XX.
ant. c. 9. II.
Bell. c. 24.
pag. 798.

Inter hæc Albinus, Successorem sibi datum, comperto, Gessium Florum, jamque in itinere constitutum, ut in fine Jerosolymitarum gratiam iniret, carceres aperiri jubet, vinctosque omnes produci; manifeste morte dignos supplicio addicit; cœteros, de quorum delictis non ita constabat, pecunia accepta, libertati restituit; sic carceres quidem evacuati, Provincia vero grassatoribus impleta est. Florus Glazomena ortus, uxoris suæ Cleopatæ favore, quæ Imperatricis Popææ amicitia fruebatur, Præturam obtinuit.

Is

Is tam dire Judæos habuit, ut Albini de-
siderium moveret, quamquam eos gravi-
bus malis affecisset; nam Albino satis
fuerat, in occulto esse malum; contra
Florus in scelere gloriari videbatur. E-
rant ei præcordia erga miseros ferrea, a-
varitia insatiabilis, usque adeo, ut cum
latronibus spolia partiri non puderet,
quorum deprædationibus ut se eriperent,
multi Judæorum, relicta patria, in exte-
ras Provincias recesserunt.

Sæculum I.
A. C. 64.

Rex Agrippa auctoritatem in Tem-
plum, & Templi ministros salvam sibi sem-
per vindicavit; ei Levitæ, quorum offi-
cium erat canere, suggererunt consilium,
ut convocato *Sanbedrin*, ipsis lineis ve-
stibus in ministerio utendi jus compete-
re, decerneretur; quod impetrarunt.
Alii Levitæ inferioris ordinis, ad Templi
servitium deputati, obtinuerunt, ut sacra
cantica discere liceret. Talia autem Le-
ge vetita erant. Templi structura circa
id temporis consummata est; hinc de-
cies, & octies mille operarii, quos hic la-
bor aluerat, vacantes, pane indigebant.
Populi quidem desiderium erat, ut Por-
ticus Orientalis, Salomonis quondam o-
pus, restitueretur; noluit vero Rex, sed
solum permisit, ut civitatis pavimentum
albo lapide sterneretur; rursusque depo-
sito Jesu Gamalielis filio, ad summum Sa-
cerdotium Mathiam Theophili filium pro-

Jos. XX.
ant. c. 8.
p. 699.

Sæculum I. movit, sub quo bellum Judaicum duode-
 A. C. 64. cimo Neronis anno initium duxit.

§. XIII.

Epistola I. ad Timotheum.

- I. Tim. 4. 14.** **S.** Paulus eo tempore in Oriente verfa-
Eu. III. tus ad annum Jesu Christi sexagesi-
hist. c. 4. mum quintum, aliquo tempore Ephesi
I. Tim. 1. 3. 4. mansit, ibique Timotheo relicto, ipse in
Tit. 1. 5. Macedoniam profectus est. Timotheum
 in Episcopum ordinaverat, communica-
 ta ei per impositionem manuum Presby-
 terorum gratia, quamquam tantum qua-
 si annorum triginta esset. Timotheus
 igitur primus Ephesiorum Episcopus fuit,
 rogatus a S. Paulo, ut ibi maneret, & per-
 versos Doctores comprimeret. Titum
 Discipulorum alium charissimum apud
 Cretenses reliquit, ubi ipse prædicaverat,
 eidemque, Episcopo constituto, ea, quæ
 deficerent, emendandi curam dedit, &
 per civitates, ubi expediret, Episcopos
 ordinaret. Ipse in Macedoniam perve-
 niens, apud Philippenses, sicut promise-
Phil. 1. 25. rat, divertit. Inde primam ad Timo-
26. 11. 24. theum dedisse circa annum Christi sexa-
 gesimum sextum, creditur.
- I. Tim. 1. 6. 7.** Hæc Epistola præcipua Episcoporum
 munera complectitur. Episcopus ante
 omnia Pseudo-Doctores reprimat, qui a
6. 4. 5. 20. fide aberrantes, & puritate conscientia
4. 7. vanis disputationibus, verborum litigiis,
 novel-

novellis phrasibus, vetularum fabulis occupabantur, afferentes, quæ non intelligunt, ignorantes, superbi, avari, ex Religione quæstum facientes. Inter Pseudo-Doctorum fabulas, S. Paulus Genealogias infinitas recenset. Ecce! principium Doctrinæ Gnosticorum, qui attributa divina Sapientiam, Scientiam, Omnipotentiam, Bonitatem, tanquam tot Personas reputabant, quarum una procederet ex altera. Sed nunquam in numero, vel ordine consentire poterant. His Pseudo-Doctoribus Apostolus Hymeneum, & Alexandrum accenset, quos Satanæ tradiderat in pœnam blasphemiam. Hymeneus dicebat; Resurrectionem mortuorum jam contigisse, quia negata corporum resurrectione, solam spiritualem resurrectionem a peccato ad gratiam agnoscebat. Alexander erat faber cuprarius, qui docenti S. Paulo fortiter obflens multum nocuerat; verosimiliter idem fuit, qui Ephesi in tumultuario Demetrii concursu, nisi fuisset impeditus, dicturus erat ad populum.

Tum Apostolus ad Timotheum requiritas illorum dotes denotat, quos ad sacrum Ministerium eligat. Episcopus sit irreprehensibilis, & unigamus. Tunc enim temporis triginta circiter annos post Evangelii Prædicationem non adeo facile erat invenire viros, qui in cœlibatu vixissent

O 5

xissent

Sæculum I.
A. C. 64.

I. 20.

2. Tim. II. 18

Ibid. 4. 14.

Act. 19. 33.

sup. n. 48.

3. 2.

Sæculum I.
A.C. 66.

xissent ad annum quadragesimum, vel quinquagesimum, qua ætate Episcopi, vel Presbyteri ordinari solebant. Igitur optimi Patres-Familias assumebantur, & sufficiebat, si unam tantum habuissent uxorem; cum apud Judæos, & Gentiles in Oriente Poligamia esset tolerata, & ubique divortii usus Græcis, Romanisque ad iteratas nuptias transeundi libertatem faceret. Ideo monet Apostolus; ut attendat, an ille, qui ordinandus est in Episcopum, familiam suam prudenter gubernaverit, an casti sint, & obedientes filii; adjungit; Episcopum oportere, esse sobrium, non vino deditum, boni ordinis amantem, modestum, non litigiosum, non pronum ad percutiendum, non avarum, sed hospitem, prudentem, in docendo assiduum. Non debere esse Neophitum, id est, recens ad fidem conversum; sed tandem optimæ, etiam apud Paganos, famæ.

3. 8. 9. Eadem prope dona requirit Apostolus in Diaconis; unius uxoris mariti sint, filios suos, & familiam sollicite regant, irreprehensibiles sint, & antequam vocentur, subjiciantur examini. Nec corde, nec verbo sint duplices, aut sordida avaritia. Qui bene ministraverint, inquit: *Viam sibi ad altioverum Ministerii gradum pandent.* Cum de Diaconissis loquitur, vult, ut sint castæ, sobriæ, in omnibus fide-

3. II.

5. 8.

fideles, non obtretractrices. Viduæ ad hoc opus delectæ, sexagenariis non sint minores, optimæ famæ, & tales, quæ filios pie educaverint, peregrinos hospitio susceperint, Fidelium pedes laverint, & afflictos iuverint. Monet iterum Apostolus discipulum suum, ne inconsiderate manus cuiquam imponat, sicque de peccatis alienis participet. Ne accusationem contra Presbyterum accipiat, nisi duo vel tres testes sint. Presbyteris officium suum implentibus, & in prædicationis opere sedulis largiter retribuatur. Hæc Epistolæ hujus sunt mandata, quæ ad Disciplinam Ecclesiasticam spectant.

Tum S. Paulus omnes Christianos iustitiam docet, omnes pro omnibus orent, præprimis vero pro Regibus, & Magnatibus; nam Græce Reges dicebantur etiam Imperatores Romani; ut sub eorum Protectione vitam tranquillam ducamus. *Volo igitur, ait: ut in omni loco oretis, levantes ad cælum manus puras, sine iracundia, & discordia. Similiter mulieres orent, quarum ornamenta sint modestia, pudor, & sobrietas, non vero cincinni, aurum, uniones, aut vestium splendor. Mulierem docere non permitto, nec marito leges dare; sed subdita sit, & in silentio discat. Salvabitur, si liberos genuerit, & in fide, charitate, & sanctitate permanserit.*

Viduæ,

Sæculum I.
A. C. 66.

5. 22.

5. 19.

5. 17.

2. I. 2.

2. 8.

2. 9. 10.

2. 15.

Sæculum I.
A. C. 66.

5. 4. 8. Viduæ, quæ liberos habent, ante omnia familiæ suæ curam gerant, aut juvent Parentes suos, *qui enim de domesticis sollicitus non est, est infideli deterior.*
5. 13. 14. Viduæ juniores nubant, ut evitent otium, vanas conversationes, visitationes inutilles, curiositatem, luxum, aliasque tentationes. Veris viduis, quibus nec auxilium liberorum est, nec parentum, Ecclesia provideat, ut possint subsistere. Ipsæ vero diu, noctuque orent. Divites non inflentur, nec spem suam ponant in divitiis corruptilibus, sed in Bonitate Dei, qui omnia dat abundanter. Bonis operibus, liberalitate, eleemosinis divites sint. Servi dominis infidelibus perfecte subditi sint, ne Religionem contemptui exponant; qui vero fidelibus serviunt, ne eos spernant, eo quod fratres sint.
6. 17. Tum Apostolus juxta revelationem S. Spiritus Timotheo prædicit; ultimis sæculis aliquos fidem deserturos, & Dæmonum Doctrinam amplexuros, matrimonium damnaturos, & abstinentiam a certis carnibus præcepturos, quasi non essent omnes Dei creaturæ æqualiter bonæ. Hæc ad litteram impleta, dum sequentibus duobus sæculis Encratitarum, Marcionitarum, & Manichæorum hæreses exortæ sunt. Nam tempus ultimum
6. 1. 2. Apostoli dicere solebant, omne id, quod a Prædicatione Evangelii labitur.
4. Deni-

Chryf. hom.
12. init. in
1. Tim.

1. Joann. 2.
19.

Denique S. Paulus exhortationes, quæ ipsum Timotheum tangunt, adjungit; erga omnes, præsertim senes, mansuetus sit. Ne se ob ætatem minorem sperni patiatur. Eos, qui peccaverint, publice corripiat, ut cæteri timeant. Ipse se Fidelibus sermone, & modo vivendi, charitatis, & puritatis exemplum exhibeat. Culpat vero, quod nil nisi aquam bibat, jubetque, ut propter debilitatem stomachi, & frequentes infirmitates modico vino utatur. Ante omnia lectioni, & instructioni vacet. Præcipit coram Deo, ut S. Doctrinæ depositum in puritate conservet. *Scribo tibi, inquit: sperans brevi ire ad te, ut si retarder, scias, quomodo regere oporteat Ecclesiam Dei, quæ est veritatis columna, & fulcrum.* Hæc prima S. Pauli ad Timotheum continet.

§. XIV.

Epistola ad Titum.

EO ferme tempore ex Macedonia S. Paulus ad Titum scripsit epistolam, prope eadem præcepta continentem. Erat singularis ratio, quod in Creta insula, ubi Titus erat Episcopus, uxorati ad Sacerdotium promoverentur, & summopere caveretur, ne liberos haberent dissolutis moribus, in Creta enim antiquæ leges vigebant, quibus tenebantur adolescentes matu-

Sæculum I.
A. C. 66.

5. 1. 2.

4. 12.

5. 20.

4. 12.

5. 23.

4. 13. 15.

6. 13. 20.

3. 14.

Strab. l. 10.
p. 483.

matu-

Sæculum I. mature inire matrimonium, & ibi amores, etiam nefandi, non solum Legum auctoritate impunes, sed & in honore erant. In hac epistola S. Paulus Doctrinas tradit, quibus Titus omnem ætatem, & sexum imbuat, Senes, & Anus, quæ instruunt juniores, juvenes, & servos. Monet, ut Pseudo-Doctoribus, præsertim circumcisis, resistat, severe corripiat, & hæreticum post primam, & secundam admonitionem devitet. Sub finem, inquit: *quando Artemam, vel Tychicum ad te miserero, ne tardes venire ad me Nicopolim, ibi enim hiemem transigere statui. Cura diligenter Zenæ, Doctoris legis, & Apollo profectionem, ut nihil eis desit.*

§. XV.

SS. Petrus, & Paulus Romæ.

2. Tim. 4. 13. 20. Hieme transacta, S. Paulus Ephesum rediit ad Timotheum, & inde Troadem. Trophimum ægrotantem Ephesi reliquit. Erastus mansit Corinthi, ibi enim civitatis ærarium ipsi erat creditum. S. Paulus Romam secundo venit; ubi ad Neronem delatus, ab omnibus desertus est; ita ut nemo eum coram hoc tribunali comitaretur. Nihilominus opitulante Deo ab hoc periculo liberatus est. Per unum annum adhuc Romæ moratus, Gentilibus, undequaque

que convenientibus, Evangelium prædicabat. S. Petrus ea tempestate Romæ erat cum S. Paulo, eosque Deus instantis suæ mortis præscios fecerat. Non solum fidem Christi, sed & futura annuntiabant, quæ a Jesu Christo acceperant; Judæorum Gentem jam jam perfidiæ poenas daturam, brevi a Deo Regem mittendum, qui Judæos bello subigeret, civitates eorum everteret, & ad tantam famem redigeret, ut concivium suorum corpora devorantes, mortem quidem differrent, sed effugere non possent. Superstitibus inimicis suis servituros. Uxores, filiasque in conspectu Patrum, & virorum violandas; parvulos ad parietem allidendos, Patriam ferro, & igne devastandam. Miserandis captivorum reliquiis usque in finem sæculorum in tristi exilio moriendum. Hæc omnia, a SS. Petro, & Paulo Romæ prædicta, litteris mandata sunt.

Sæculum I.
A. C. 66.

2. Pet. 1. 14.

2. Tim. 4. 6.

Lact. 1. IV.
c. 21.

§. XVI.

Portenta, & Belli initium.

Inter hæc Jerosolymæ multa prodigia contigere, quæ in pessimum rerum futurarum omen trahebantur. Anno Neronis undecimo, Jesu Christi sexagesimo quinto, octavo mensis Xantici juxta

S. Petrus.

Nero.

A. J. C. 65.

Jos. VII.

Bell. c. 12.

p. 960.

ta

Sæculum I.
A. C. 66.

ta Macedones, id est, Aprilis, in quam inciderat festum Azymorum, hora noctis nona per horæ dimidium tanta lux circa Templum, & Altare refulsit, ut solis splendorem superaret. In ipso festo vacca ducta, ut immolaretur, in medio Templi agnum peperit. Porta Templi ad Orientem, tanto aris pondere, ut ei aperiendæ, vel claudendæ viginti virorum opera vix sufficeret, repagulis ferratis, vectibusque limini de una petra exciso profunde infixis, munita, ad horam noctis sextam, nemine movente, inventa est aperta; Templi custodes rem insolitam festinato ad Centurionem deferunt, qui accurrens, portam claudi jubet, quod non sine gravi labore factum. Paucis post festum diebus vigesima prima *Artemisii*, id est Maji, ante solis occasum ab omnibus Judææ habitatoribus currus, exercitusque armatorum in aere supra urbis plateas, & ejus circuitum discursare visi. In Die Pentecostes Sacrificatores, pro munere suo Templum ingressi, primum Templi commotionem, & strepitum senserunt, deinde vocem audierunt, dicentem; Migremus hinc. Migremus hinc.

An. 66. Anno sequenti sexagesimo sexto, eodem festo Azymorum Cestius Gallus Syriæ Re-
Jos. XVII, Bell. p. 968. ctor Antiochia Jerosolymam veniens, populi totius numerum iniri jussit, missurus ad Cæsarem, quo ostenderet, Judæorum vires

vires, ut ipse putabat, tales non esse, quæ contemni deberent. In hunc finem Sacrificatores victimas, quæ in Die Paschatis ab hora tertia vespertina usque ad quintam immolari solebant, sollicitè numerarunt, & inventæ sunt supra ducenta quinquaginta quinque millia sexcentæ. Agni erant paschales, quibus singulatim comedendis deni ad minimum, non nunquam viceni conveniebant, supposito autem, hoc anno non plures quam decem ad singularum victimarum commestionem homines convenisse, nihilo-minus vicies quinquies centum, & quinquagies sexies mille virorum numerum soli purificati, explebant. Cestio Jerosolymam tendenti in via Judæi obvios se obtulerant tricenis centies mille viri, uno ore supplices; ut eorum misertus, a Flori crudelitate Judæam liberaret. Sed furdo canebant fabulam. Cumque Florus in dies vexationes cumlaret, jugum Romanorum palam excutere cogitant, & abjecta omni alia spe, ad arma prouunt. Bellum igitur auspiciati sunt mense Majo, Neronis duodecimo, Jesu Christi sexagesimo sexto, Agrippæ decimo septimo, ex quo Florus in Judæa fureret, secundo.

Sæculum I.
A. C. 66.

Jos. XX.
Bell. c. 24.

An. 66.

Rex Agrippa nihil eorum omisit, quæ Judæos sanæ rationi reddere poterant; Romanorum immensam potentiam, & funestum belli exitum non obscure præ-

Hist. Eccles. Tom. I.

P

viden-

Sæculum I. videndum, ob oculos posuit; sed in va
A. C. 66. num omnia; ipse potius, cum tuto in
 urbe esse diutius non liceret, Jerosolyma
 excessit. Seditiosorum Duces in Masadam
 munitum oppidum improvise irruentes,
 Romanos ad unum omnes trucidant. Je-
 rosolymæ Eleazar Pontificis Ananiæ filius,
 non vulgaris audaciæ juvenis, tumque
 Templo Præfectus, Sacrificatoribus per-
 suasit, ne a quoquam, nisi a Judæis, vi-
 ctimas acciperent, & ne pro Cæsaris in-
 columitate, aut aliorum Romanorum, ut
 solitum, ultra sacrificaretur. Civitatis
 Primates, quietis amantes, & quanta
 mala hoc juvenis ausum in Rempublicam
 esset invecturum, facile perspicentes,
 nuntios Cæsaream mittunt ad Florum,
 ut, quæ agerentur, resciret; alios celeri-
 ter ad Regem Agrippam expediunt, ut
 prompte armatæ manus mitterentur, quæ
 seditionis auctores in ipso ortu opprime-
 rent; Florus, qui nihil magis, quam pu-
 blicas turbas optabat, ut justissimas accu-
 sationes, quæ rebus pacatis timendæ
 erant, eluderet, omnia dissimulavit. Rex
 Agrippa, qui jam rationibus populi men-
 tem ab armorum consilio abstrahere fue-
 rat conatus, tria equorum millia submi-
 sit. Quibus cum Pontifices, civium Pri-
 mores, omnesque, quibus pax cordi erat,
 se junxissent, superiorem urbis Regio-
 nem suæ potestatis fecerunt; seditiosi
 Tem-

Templum, & partem inferiorem urbis tenuerunt, postquam per septiduum confidum fuit. Eo die, quo ligna in Templum comportabantur, Sicarii inter alios viam per Templum nacti, copias Regias superiore urbe exturbatas, in Palatii Herodiani angustias compellunt, postquam in Asmonæorum Palatium, quod tunc Agrippæ erat, in Domum Pontificis Ananiæ, & civitatis Tabularia ignes injece- rant, & in Archiva quidem, eo consilio, ut actis publicis consumptis, quibus privatorum chirographa servabantur, ære alieno pressos, in suam factionem pertraherent.

Sæculum I.
A. C. 66.

Altera die decima quinta *Loiis*, id est, Augusti arcem Antoniam obsident, & tertio die expugnant; Romanis stipendiariis omnibus interfectis arcem incendunt. Seditiosorum Princeps erat Manahem, Judæ ex Galilæa filius, Pseudo-Doctoris, & sub Quirino rebellium Ducis. Is Madadam conversus, direpta, quæ illuc Herodes contulerat, arma inter suos distribuit. Modico post tempore supremum Palatium aggreditur, & illa parte, quam castra vocabant, occupata, ignes injicit. Hac expeditione victorem, & cultu ac comitatu Regium imitante in Templo orantem Eleazar Præsidiæ Judaici Dux invadit, captumque post multos cruciatus morti tradit. Præcipui hujus factionis

P 2

Duces

Sæculum I.
A. C. 66.
Duces simul interempti. Non nulli Scariorum, qui Manahem secuti fuerant, Eleazari Jairi filii agnati ejus ductu, Masadam fugientes, receptaculum invenerunt. Populus Manahem e vivis sublato seditionem expiraturam sperabat. At Eleazar sibi, non Reipublicæ pugnabat; is Romanos, qui Palatio expugnato in tres turres Hippicam, Phasaël, & Mariamnem dictas, ultimum receptaculum confugerant, oppugnat; illi armis depositis deditionem faciunt; at nihilo minus seditiosi, quamvis esset dies Sabbati, viros inermes, & quod pejus! contra datam fidem omnes obruncant.

§. XVII.

Judæorum cædes in diversis locis.

Jos. II. Bell.
c. 18.
Eodem die, & hora Gentiles contra Judæos Cæsareæ in Palæstina, ubi turbari coeptum fuerat, insurrexerunt; Florus, cujus fuisset flammæ injecta aqua sopire, ignem alebat, excitabatque Paganos in Judæorum cædes, quorum supra viginti millia necata sunt; & gens tota in ea civitate excisa; nam Florus eos, quibus ferrum pepercit, catenis colligatos, ad portus misit, transtris mancipandos.

Jos. II. Bell.
c. 19. p. 813.
Tanta popularium suorum cædes Cæsareensis omnem Judæorum gentem in furorem

rorem egit; Regiones partiti, Syrorum oppida, & vicinas urbes devastare cœperunt. Philadelphia, Gebonitæ, Gerassæ, Pellæ, Scythopoli non pepercerunt; inde Gadaram, Hippos, & Regionem Gaulanidem infestarunt. Harum urbium alias cuniculis, alias flammis perdebant. Sed necdum furor stetit, etiam in Cedasum Tyriorum, Ptolemaidem, Gabam, & Cæsaream moverunt. Nec Sebaste, nec Ascalon furentium impetus sustinere valuerunt; sed his duobus combustis, vastationem Anthedon, & Gazæ intulerunt.

Ex multis vicis in harum urbium vicinia prædas agebant; immensa captorum, occisorumque erat multitudo. E contra Syri ad vindictam excitati, Judæorum nulli parcebant. In urbibus quoscunque comprehendere poterant, jugulabant, nam præter inveteratum in hanc gentem odium, necessitas urgebat, ut inimicorum morte, suum interitum averterent. Itaque in qualibet civitate duæ factiones erant in mutuas cædes erectæ, & tota Syria, supra quam concipi potest, atrox perturbatio. Qui natura a cædibus abhorrebant, de prædationibus ad easdem concitabantur, nam præcipuus quisque æstimabatur, qui plura in domum suam spolia contulisset. Civitatum plateæ cadaveribus erant impeditæ, senum super parvulorum corpora projecta, mulierum-

Sæculum I.
A. C. 66.

Sæculum I.
A. C. 66.

lierumque, nulla sexus reverentia jacebant.

Ex quadam urbe, Scythopolis ea fuit, Judæi contra fratres arma sumpserunt, nihilo minus fidem eorum Incolæ suspectam habuere, petieruntque, ut quasi in fidelitatis experimentum se cum suis familiis in modici spatii nemus reciperent, quos illic inclusos ad unum omnes jugulant, supra tredecim animarum millia. Simon vero, filius Saul, quo potissimum auctore arma in populares suos moverant, cruentum rei eventum cernens, sibi ipsi pœnas infelicis concilii dare voluit. Exclamat: *merui, fateor! funestam sortem! sed mea, quam aliena manu, mori præstat.* Tunc errantibus oculis omnes suos per vagatus, Patrem primo albetibus capillis prehensum, gladio transverberat, eundem Patris cruore tepentem, in matris nihil reluctantis viscera mergit, deinde uxorem, & liberos, mori rogantibus, quam horrentibus propiores, uno funere miscet. Tandem levata altius dextra, ut eximium facinus notaretur facilius, proprio pectori capulo tenus ferrum infigit. Eo furoris Judæos adigebat desperatio.

Scythopolitarum facinus aliæ civitates in exemplum traxere. Ascalone duo millia, quingenti, Ptolemaide duo millia Judæorum ferro periere. Tyri multi necati,

necati, plures vero vinculis traditi. Urbes Antiochia, Sidon, & Apamea solæ sanguini pepercerunt. At Alexandria ingentem cladem passi sunt. Cives Alexandrini in amphitheatro conventum indixerant, ut de legatione ad Cæsarem mittenda deliberarent; ibi etiam quidam Judæi comparuerunt, quos ut eorum adversarii conspexere, subito clamorem extollunt; esse patriæ hostes, & exploratores; simul in eos lapides conjiciunt; tres Judæos, reliquis fuga dilapsis, captos, trahunt, ut vivos flammis traderent; tum vero Judæi universi in sociorum auxilium procurrunt, & primum quidem Græcos lapidibus impetebant, mox autem arreptis facibus ad amphitheatrum gressus urgent, omnem ibi populi multitudinem concrematuri, & profecto fecissent, nisi Tiberius Alexander urbis Præfectus nefas prohibuisset. Is ad eos mittit, qui nuntiarent; si vivere velent, Romani militis iram in se ne provocarent; ipsi, spretis monitis, etiam Præfectum convitiabantur. Ergo Alexander duas legiones, & quingentos ex Lybia viros, quibus casu Alexandria stativa erant, in furentes immittit, cum imperio; Judæos interficerent, bona diriperent, domos incenderent. Milites in Alexandria Delta, quod erat habitatio Judæorum, eos invadunt; Judæi contra, oppositis,

Sæculum I.
A. C. 66.

Ms. II. 70
718. 9. 22. 3

Sæculum I.
A. C. 56.

quotquot habebant, armatis, se suaque tueri aliquamdiu conati, cedere coacti sunt. Tum Romani in plateis, & domibus, quicunque sub manu erant, nulla sexus, vel ætatis habita ratione cædunt, ita ut compita sanguine redundarent, & conectorum cadaverum cumuli quinquaginta hominum millia occisa, numerantibus exhiberent. Pietate Alexandrum movente, ut reliquos servaret, sistere militem jubet; Romani Disciplina militari assueti, illico paruere; sed plebs Alexandrina propter acerbissimum in gentem Judæam odium etiamnum mortuis insultans, vix diu multumque repetitis imperiis a cadaveribus abstrahi potuit.

§. XVIII.

Bellum in Judæa sub Cestio.

Jos. II. Bell. c. 22. p. 817. Cestius Gallus, qui Syriam administrabat, videns ubique locorum Judæos arma quaterere, diutius sibi quieto esse non licere existimavit. Igitur cum Legione duodecima, Regum Antiochi, & Agrippæ auxiliaribus copiis, & quibusdam aliis, Antiochia movet. Ipse Rex Agrippa Cestium comitatus, quia Regionis situs magis gnarus, pro viarum Duce erat. Cestius primum Ptolemaidem, & deinde Cæsaream promovens, inde copiarum partem

Sæculum I.
A. C. 66.

partem contra Joppen mittit; capta illa, & flammis consumpta; ferme octo millia, & quadringenti Judæorum perempti. Cœterum alium Gallum, sibi cognominem, cum sufficienti milite dimissum, Galilæam ad obedientiam compellere jubet. Sephoris Provinciæ hujus munitissima patentibus portis Romanos recepit; urbes reliquæ exemplum secutæ; seditioforum pauci resistere moliebantur, sed plusquam mille eorum concisis, & pacata Galilæa, Gallus Cæsaream ad Cestium copias reducit. Ille Antipatridem, & Lyddam, quæ ultima ignibus consumpta est, progressus, iter Jerosolymam versus instituit, & per Bethoron ascendens, in Gabaon urbe quinquaginta stadia, id est, paulo minus quam tres Leucas, ab Jerosolyma distante, castra metatus est. Tunc Jerosolymam populi ad festum Tabernaculorum convenerant; sumptis itaque armis, turmatim urbe egressi, immani clamore Romanos invadunt, & quamvis ordinis militaris ignari procederent, tanta tamen multitudine, & impetu inveci sunt, ut perruptis pedum ordinibus, omnis Cestii exercitus haud leviter periclitaretur. Romanorum hac die quingenti, & quindecim; Judæorum haud plures viginti duobus desiderati. Inter hæc Agrippa viros duos ad Judæos misit, qui Romanorum

P 5

nomi-

Sæculum I.
A. C. 66.

nomine de pace agerent; & meliori quidem Judæorum parti pax in votis erat, cum factiosorum quidam uno legatorum occiso, & vulnerato altero, compositionis spem omnem abscidere. Hinc Cestius illorum discordiis in suum usus emolumentum, cum omnibus copiis tria ab urbe stadia castra ponit, & trigesima *Hyperbereteæ*, id est, Octobris, oppugnationis initium facit. Seditiosi, qui soli resistebant, pulcherrimo ordine, quo Romani opus aggrediebantur, exterriti, derelictis exterioribus munimentis, in interiorem urbem, & Templum recedunt. Cestius duabus civitatis partibus, quas Bezetha, & urbem novam vocabant, flamma vastatis, castra ante Regale Palatium locat, civitatem superiorem aggressurus.

Si ipsa hora irrumperere voluisset, superata civitate, imposuisset finem bello. Verum Tyrannius Priscus castrorum Præfectus, & plerique, qui equitatu præerant, Flori Judææ Gubernatoris auro, quod larga manu spargebat, coempti, Ducis mentem ab hoc consilio avertunt. Immo quorundam proditionem, qui, si accederet, aperire portas in se recipiebant, insidias veritus, neglexit; sexta demum die aggressionem Templi a latere septentrionali imperat; milites junctis supra capita scutis, quod voce militari

Sæculum I.
A. C. 66.

litari testitudinem facere nominabant, protecti, jam jam muro subruto, portas comburere parabant, ut aditus pateret; seditiosi animo concidere, populus animum resumere cœperat, & Cestium liberatorem ambabus ulnis excipere gestiebat; Cestio aliter visum; nam rebus felicem exitum spectantibus, sibi que summe honorificum, contra omnem belli rationem obsidionem solvit. Hoc conspecto seditiosi animos revocant, & in ultimos ordines recedentium Romanorum invecti, multos cædebant, quod ubi etiam sequentibus diebus factum, usque dum Antipatridem pervenissent, Cestius non leve totius exercitus perdendi periculum subiit. Viros in hac expeditione amisit ex equitatu nongentos octuaginta, ex peditatu quinque millia, & trecentos. Impedimenta, plaustra, machinæ, quas obsidendæ urbi advexerat, Judæis cessere, iisdem tempore sequenti urbi defendendæ contra ipsos Romanos opportunissima. *II. Bell. c. 25. pag. 821.*
Hæc contigere octava *Dius*, seu Novembris, anno Neronis duodecimo, Jesu Christi sexagesimo sexto. *Ann. 66.*

§. XIX.

Fuga Christianorum Jerosolyma.

Post Cestii discessum multi Judæorum Primates Jerosolyma excesserunt, non aliter,

Sæculum I. aliter, ac qui ex nave scopulis perforata
 A. C. 66. fugere solent; inter hos fuisse Christia-
 nos, verosimile est. Ante oculos erat

Matt. 24. 15. Prophetiæ Jesu Christi adimpletio, nem-
Luc. 21. pe abominatio desolationis stans in loco
 sancto, id est, Romanorum exercitus in

Jerosolymæ circuitu, quodocunque e-
 nim Romani ad bellum procederent, mi-
 litaria Imperii signa præferebantur, quam
 plurimas Idolorum effigies exhibentia;
 atqui Idola in Sacra Scriptura abomina-
 tionis nomine veniunt, & omnis Palæ-
 stinæ terra, præsertim circa Jerusalem,
 sancta habebatur. Christiani igitur ad
Eus. III. montana in parvam civitatem Pellam,
hist. c. 3. E- montana in parvam civitatem Pellam,
piph. hæc. 7. prope desertum in Syriæ finibus positam,
Nazar. item se receperunt.
hæc. 29. &

de pond. 30. Cum Damascum nuntiatum esset, Ro-
Jos. II. Bell. manos Jerosolyma depullos, cives, Ju-
c. 41. p. 822. dæos omnes e vita tollere, decernunt.

Timebant autem, ne uxores suæ, utpote
 ferme omnes Judæorum Religioni addi-
 ctæ, quid moverent; igitur rem tantam
 clam mulieribus tenent, tum Judæos
 Gymnasio inclusos & inermes, quibus
 præterea inter parietum angustias defen-
 sionis locus non erat, omnes truculenter
 enecant, decies mille viros.

Judæi Jerosolymitæ successu inflati,
 non solum Josephum Gorionis filium, &
 Ananum Anani filium, qui olim Pontifex,
 dignitatis Nomen servabat, Belli supre-
 mos

mos Duces constituunt, sed & singulis Sæculum I,
A. C. 66.
Provinciis Rectores, in qua distributione
Josepho Sacrificatori, Mathiæ filio, Gali-
lææ Præfectura obtigit, multum a con-
tribulibus suis seditiosis, hoc munus ei
invidentibus, vexatus. Hic est Josephus,
qui Belli hujus Historiam litteris concre-
didit. Jerosolymæ Ananus omnia de- Jos. II.
Bell. c. 44.
p. 828.
fendendæ urbi necessaria comparat; mu-
rorum ruinas reficit, in omnibus civita-
tis officinis arma cudit; illis, qui zelato-
res se ipsos faciebant, meliorem mentem,
& communi conservacioni salutarem in-
dere in vanum conatus; adversus Simonem
Gioræ filium, novam factionem condere
molientem & depopulantem agros, ar-
matas manus misit; Simon vero cum se-
ditiosis Massadam fugiens, ibi securitatem,
& eruptionibus Judæam, & Idumæam in-
festandi opportunitatem nactus est.

Cum Cestius pessimum Judææ statum Jos. III.
Bell. c. 1.
Imperatori nuntiaffet, tunc in Achaja de-
genti; non parum exterritus, in Cestium
solum infelicis successus causam rejicere
non dubitavit. Ipso itaque remoto mi-
litare Syriæ imperium Vespasiano tradit,
qui illico Titum filium Alexandriam mit-
tit, acceptas ibi duas legiones, quintam,
& decimam in Judæam ducturum; ipse
ex Achaja per Syriam terrestri itinere u-
sus, illuc contendit. Hæc ferme in hoc
bello

Sæculum I. bello anno J. C. sexagesimo sexto gesta,
 A. C. 66. memoratu digna erant.

§. XXII.

S. Petri secunda.

Hier. epist. Circa hujus anni finem, aut sequentis
150. ad He- initium Apostoli SS. Petrus, & Pau-
dib. qu. II. lus ultimas dedere Epistolas. Secunda
 S. Petri stilo a prima aliquantum differt,
 quia nimirum pro occasione diversis u-
 tebatur interpretibus. Ad eosdem di-
 recta est, nempe ad Fideles in Asia, Pon-
 to, Cappadocia, & vicinis Provinciis di-
 2. *Petr. 3. 1.* spersos, ait enim Apostolus: *Ecce secun-*
dam vobis scribo. Etiam paulo ante mor-
 tem ejus scriptam fuisse, noscitur ex ver-
 1. *14. 15.* bis: *Certus sum, me brevi ex hoc tento-*
rio egressurum, id est, ex corpore, sicut
Dominus noster JESUS CHRISTUS mihi indi-
cavit. Faciam autem, ut post mortem
habeatis, meæ Doctrinæ monumentum.
 1. *10.* Deinde exhortatur, ut bonis operibus vo-
 cationem suam certam reddant, & firmi-
 1. *16. 17.* ter teneant Doctrinam, quam eos docuit,
 non ex vanis rumoribus, sed ocularis tes-
 tis gloriæ JESU CHRISTI, cum in monte
 Thabor testimonium æterni Patris ipsi
 redditum audierit.
 3. *2.* Doctrinam Prophetarum, & Aposto-
 lorum commendat, præsertim S. Pauli, *in*
 3. *15.* *cujus Epistolis, inquit: sunt res quedam intel-*

intellectu difficiles, quibus, sicut & aliis Sæculum I.
Scripturis ignorantes in suam perditio- A. C. 66.
nem abutuntur. Addit; sacram Scriptu-
 ram sensu privato non esse exponendam,
 quoniam non voluntati humanæ, sed Spi-
 ritus S. inspirationi originem debet; mo-
 net, ut a Pseudo-Prophetis caverent, &
 Pseudo-Doctoribus, qui Jesum Christum
 Redemptorem negabant, veram Doctri-
 nam, quam ignorabant, blasphemantes;
 qui fallaci sermone animarum mercatu-
 ram faciebant, ut suæ avaritiæ satisfacere-
 rent; qui potestatem superiorem con-
 temnebant, in semetipsis complacentes;
 qui desideriis carnis, & impuris cupidi-
 tatibus serviebant; in voluptatibus tran-
 sitoriis, conviviiis, & deliciis felicitatem
 suam ponentes, noxiis affectibus pleni,
 & alios obtentu libertatis seducentes. Sic
 postquam mundum reliquerant, Jesu
 Christi Doctrinam professi; redibant ad
 vomitum.

I. 20.

II. I. 12.

II. 3.

II. 10. 13.

II. 19. 19.

§. XXI.

Hæresis Nicolaitarum.

Hæretici, quorum in hac Epistola S. Pe-
 trus mentionem facit, quosque cum
 Balaam discipulis comparat, erant Nico-
 laitæ, a Nicolao septem Diaconorum Je-
 rosolymitarum uno nomen sumentes.
 Huic Nicolao erat uxor formosa, cum-
 que

*Iren. l. I. c. 27**Clemens**Alex. 3.**Strom. Euf.**III. hist. c. 29*

Sæculum I.
A. C. 66.

que Apostoli post Domini Ascensionem ei zelotipiam exprobrassent, uxorem coram fratribus producit, facta facultate, cui vellet, nubendi; sciebat vero nullum Fidelium eam accepturum. Tota familia ejus continentia laudem summam merebatur; filium habuit, qui coelebs vixit; filiasque, quæ usque in provectissimam ætatem virginitatem servarunt; ipse præter suam nunquam aliam cognovit; unde conficitur, ejus mentem a luxuria fuisse alienissimam, dumque velle uxorem dimittere simulavit, solummodo imputati zeli suspensionem a se voluisse amoliri. In sermone vocem unam ambigam protulerat; carne esse abutendum, volens dicere, carnem esse mortificandam, nec ului perverso adhibendam. Simile verbum de S. Apostolo Mathia referebant; carne abuti oportere, id est, esse castigandam, & nihil voluptatis indulgendum. Quibus non obstantibus hoc Diaconi Nicolai verbum, & de qua diximus, actio, non nullis occasio fuit, Leges matrimonii contemnendi, Nicolai nomine, quem Sectæ auctorem mentiebantur, quasi pallio tectis.

Iren. l. 3. c. 2.
p. 257.
Epiph.
hær. 25.

Hi impudicitia sordebant, & sine scrupulo Idolothyti vescabantur. Aiebant; Jesu Christi Patrem non esse creatorem; aliqui quamdam *Barbelo* venerabantur, quæ secundum ipsorum opinionem

nem octavum cælum inhabitabat; ex Patre exierat, eratque mater *Jaldabaoth*, aut juxta alios *Sabaoth*, qui adhibita vi septimum cælum involaverat, dicebatque ad inferiores: *Ego sum primus, & novissimus, & non est Deus alius præter me.* Alii Deæ, quam honorabant, nomen *Prounicos*, tanquam Principum omnium cælestium Matri, dabant; & tam sub uno, quam altero nomine eadem turpissimarum actionum infamiam tribuebant, ut suarum pudorem levarent. Alii libros, & confictas revelationes sub nomine *d' Jaldabaoth* ostentabant, & Postulatibus, Principibusque, quos in diversos cælos distribuebant, barbara imponebant vocabula; uni eorum nomen *Caulaucha* dederant, textum Isaiaë male intelligentes, ubi hæc Hebraica leguntur: *Isai 28. 10. Cau-la-cau, Cau-la-cau*, quibus impiorum insolentia, Prophetæ sæpius repetitis his verbis illudentium, exprimitur. Ita hi hæretici ignaros fallebant. *Mo-* dico solum tempore Nicolaitarum nomen *Euf. III. hist. c. 29.* retinuerunt, sed in plures Sectas divisi, plura nomina sortiti; præprimis vero communi nomine Gnosticorum innotuere.

§. XXII.

Apollonius Romæ.

Eodem anno Neronis duodecimo, Jesu Christi sexagesimo sexto Apollonius *An. 66.*
Hist. Eccles. Tom. I. Q Thya-

Sæculum I.
A.C. 66.

Thyanæus Romam commigrat. Ab ea adhuc centum viginti stadia seu sex leucas remoto, obviam factus quidam nomine Philolaus, ab hac profectioe mentem ipsius avertere conabatur, quod tutus ab inimicis Romæ nullatenus futurus esset. Et profecto Nero Philosophos oderat, ratus sub Philosophiæ pallio artem divinatoriam latere. Musonium nemini, nisi soli Apollonio sapientiæ fama inferiorem, in vincula conjecerat. Plerique Apollonii Discipuli conterriti, diversa prætexentes, eum reliquerunt; ex triginta quatuor non plures octo perdurarunt, quos inter Menippus, Dioscorides Ægyptius, & Damis. Apollonius ipso periculo accendi videbatur, ut Romam iret, & ostenderet, ut ipse jactitabat, veram Philosophiam nihil timere, & videret cominus, quale animal esset, Tyrannus. Romam ingressum, Telesinus ejus anni sexagesimi sexti Consulum alter ad se vocat, de vestitu, professione, & qua ratione Deos veneraretur, percontatur; eumque in rebus, ad Religionem spectantibus, doctissimum expertus, omnia Tempora adeundi facta facultate, Sacrificatoribus omnibus mandat, ut eum reciperent; Consuli enim in Sacrificulos hæc potestas erat. Eidem etiam in Templis habitare juxta morem suum licuit. Igitur ex uno in aliud divertebat, inquiens;
æquum

c. 13.

c. 14.

æquum esse, ut nullus Deorum incultus præteriretur; suisque sermonibus omnes ad Deorum venerationem excitabat. Sine delectu hominibus quibuscunque loquebatur, nec Principum affectabat alloquium.

Seculum I.
A. C. 66.

Demetrius Cynicus, Apollonii cultor eximius, Romam veniens, ea dicendi libertate in abusus, qui balnearum occasione committebantur, invecus est, ut eum Tigellinus, inter alios Neronis favore potentissimus, propterea urbe ejece- rit, & quosdam eduxerit, qui sermones omnes Apollonii, & actiones observa- rent. Eo tempore sol eclipsin passus est, simulque tonitru auditum. Apollonius levatis in cælum oculis, inquit: *Quidquam magni eveniet, immo non eveniet.* Eo enim modo secure licebat præfagire. Tertia die cum Imperator cibum sume- ret, fulmen incidens, poculum, quod bi- biturus ori admovebat, excussit. Credi- tum est, Apollonium prædixisse, post diem tertiam parum abfuturum, ut Ne- ro fulmine tangeretur. Tandem Apol- lonio quidquam sarcastice dictum excidit, qua prensata occasione, Tigellino aucto- re ob læsum Cæsaris honorem accusa- tus est. Cum autem Tigellinus libellum accusationis inspecturus aperiret, alba papyrus sine ullo scripturæ vestigio ap- paruit; quod suspicionem ingessit, id fieri

6. 15.

Q 2

arte

Sæculum I. arte Dæmonis. Vocatum secreto Apol-
 A. C. 66. lonium interrogat, quid ipse de Dæmo-
 nibus, & Phantasmatum apparitionibus
 sentiret; id ipsum, reponit ille, quod Ju-
 dices de homicidis sentiunt, & impiis,
 sic tacite interrogantis crimina expo-
 brans. Se vero Divinatorem negavit,
 tanta locutus constantia, ut vehementer
 admiratus Tigellinus eum dimiserit; A-
 pollonius Magos reputabat illos, qui
 Phantasmata suscitabant, qui per incan-
 tationes, aut unctiones fata mutare ten-
 tabant; & qui more Barbarorum sacrifi-
 cabant. Ipse Cæremonias Græcorum
 servabat, seque omnia fatis concedere,
 & per scientiam sibi a Diis ultro commu-
 nicatam futura prævidere dictitabat.
 Philost. lib. Cum in Indiis esset, & Tripodes, aliam-
 c. 4. que supellectilem seipsis moveri cerne-
 ret, quomodo id fieret investigare no-
 luerat.

c. 16. Jam vero ad maximum Apollonii mi-
 raculum veniamus; cum esset adhuc Ro-
 mæ, puella ex familia consulari parata
 ad nuptias, subito mortua videbatur. Su-
 pra lectum apertum sublimis ferebatur
 more Romano, & lamenta ingeminans
 sponsus sequebatur. Occurrens Apollo-
 nius, ait: *In terram demittite lectulum;*
tollam vestrarum lacrymarum causam.
 Tum interrogat, quod nomen puellæ es-
 set, & tangens eam, quædam verba im-
 perce-

perceptibilia mussitabat; illico puella e-
 vigilans, cœpit loqui, & rediit in domum
 patris sui. Parentes ejus Apollonio ma-
 gnâ pecuniâ summam obtulerunt, ipse
 vero respondit, se eam filiâ in dotem da-
 re. Ex illis ipsis, qui factô præsentes fue-
 runt, nemo eam fuisse mortuam affirma-
 re ausus; vapor enim ex vultu surgebat,
 & ros de cœlo cadebat, quo facile factum,
 ut ex deliquio revocaretur. Hoc modo
 rem ipsi Apollonii admiratores retule-
 runt. Nero in Græciam discedens, edi-
 cto omnes Philosophos Roma exesse jus-
 sit. Apollonius viam in Hispaniam in-
 gressus est.

Sæculum I.
 A. C. 66.

§. XXIII.

Mors Simonis Magi.

Simon Magus eodem tempore Romæ
 erat, præstigiis omnium admirationem
 in se convertens. Imperator Nero ve-
 hementi non Musicæ magis, quam Magiæ
 studio tenebatur, hujus enim artis arca-
 na si assequeretur, ipsos Deos in potesta-
 te futuros, sperabat. Hanc ut disceret,
 nec auro, nec labori pepercit; nihilomi-
 nus omnibus Magorum promissis nihil
 magis, quam veritatem abesse, semper
 expertus est; ita ut frustrata Neronis cu-
 riositas posteris, nullam, & inanem hanc
 artem esse, illustre dederit argumentum.

Plin. lib.
XXX. c. 2.

Q 3

Sed

Sæculum I.
A. C. 66.

Suet. Ner.
12. Sed cui liceret cum Nerone litigare? aut saltem, quæ peteret, supra humanas vires esse, innuere? & enimvero cuidam imperaverat, ut avium modo volaret; promisit ille, & hac spe multo tempore in aula nutritus est. In Theatro Icarum volantem sibi exhibere voluit, at in primo conatu miser decidens, & Neronis suggestui, quo spectaturus sedebat, allisus, eundem suo sanguine respersit.

Arnob. l. 2.
in Gentil.
Cyrril. Cat.
6. p. 54. Sed etiam Simon promiserat, se in omnium conspectu avolaturum, & in cælum ascensurum, jamque reipsa ope Dæmonum in altum elevabatur; tum vero SS. Petrus, & Paulus in genua procidentes, simul orabant, invocantes Nomen Jesu Christi; illico hujus sanctissimi Nominis terrore fugatis Dæmonibus, Simon cecidit, & confractis cruribus jacebat in terra. Inde alio delatus est, verum doloris, & pudoris impatiens, ex editissimi loci fastigio se præcipitem egit. Ita Simon Magus Apostolorum virtute periit.

Aug. hæc. 1. Id factum immodice dolens Imperator eos in carcerem detrudi jubet. Sunt qui etiam privatam causam referunt, cur Nerone S. Paulo irasceretur; is inter Cæsaris pellices charissimam non solum ad fidem converterat, sed etiam se turpi commercio subtrahere persuaserat. Uterque Apostolus servandam castitatem docebat, quod tam perversis temporibus
conci-

Chryf. in vitup. Mon.
Ambr. in aux.

concitando Ethnicorum lethali odio factis erat.

Sæculum I.
A. C. 66.

§. XXIV.

Epistola II. ad Timotheum.

In hoc tempus ultimæ captivitatis secunda S. Pauli Epistola ad Timotheum, hucusque Ephesi degentem, commode referri potest; in quibus vinculorum suorum sæpius memorat Apostolus; *Ne erubescas, inquit: Domini nostri testimonium, nec me causa ejus vinculis onustum.* Tum: *Omnia hæc propter Evangelii prædicationem sine confusione patior; & iterum: usque ad vincula laboro, sicut malefactor, sed verbum Dei non est alligatum.* Discipulum suum ad constantiam animat contra falsorum fratrum, & Doctorum persecutiones, & resistentiam. *Scis, inquit; omnes, qui in Asia sunt, a me alienatos, quos inter Phygellus, & Hermodogenes; tunc inter falsos fratres recenset, quorum sermones sicut gangræna serpunt, Hymenæum, & Philetum; qui resurrectionem jam factam docentes, quorundam fidem perverterant. Ulterius Timotheum cavere jubet a sermonis vanitate, quæstionibus nihil ad rem facientibus, & litigiis, quod auditoribus scandalo sint, & rixas pariant, quæ non decent Dei famulum, hunc enim oportet esse*

2. Tim. 1. 8.

1. 12.

2. 9.

1. 6. 7.

1. 15.

2. 17. 18.

2. 14. 16. 23.

Q 4

esse

Sæculum I. esse mansuetum, docilem, patientem, &
 A. C. 66. eos, qui veritati resistunt, modeste repre-
 hendere; cum Deus eos sua gratia con-
 2. 24. 25. vertere possit.

1. 13.

Præprimis Apostolus Timotheo com-
 mendat Doctrinæ Evangelicæ sacrum
 depositum. *Serva, inquit: sanæ Doctri-
 næ exemplar, quod tibi tradidi in fide,*

1. 14.

*& charitate Jesu Christi, conserva bonum
 depositum, per Spiritum S. qui habitat in*

2. 2.

*nobis. Quod ex me audisti coram pluri-
 bus testibus, id viris fidelibus committe,
 qui id ipsum alios docere apti sint. Hic
 optimus modus est, quo Doctrina perpe-
 tuitati consecratur, si non tantum litteris
 mandetur, quæ in omnium manus inci-
 dunt, & seipsis satis claræ non sunt, sed
 ea viris selectis tradatur, quorum fides di-
 gnoscitur, ne doctrinam corrumpant, &
 capacitas, ut possint alios instruere; ita
 ut in finem sæculorum continua Patrum,
 & filiorum spiritualium, id est, Docto-
 rum, & Discipulorum successione propa-
 getur.*

4. 1. 2.

Quam stricte Episcopus docere tenea-
 tur, S. Paulus sequentibus denotat: *Ob-
 testor te coram Deo, & Jesu Christo
 per ejus adventum, ejus judicium, & Re-
 gnum, prædica, insta opportune, & impor-
 tune, corrige, obsecra, reprehende in omni
 4. 5. patientia. Vigila, labora ubique, opus
 Evangelistæ, & Ministerium tuum imple.*

Pergit-

Pergitque: *Veniet tempus, ubi homines sanam Doctrinam sustinere non poterunt, sed relicta veritate fabulis vacabunt. Ubi nova audiendi pruritu Magistros secundum sua desideria quærent. Homines invenire erit amore proprio & omnis generis vitiis plenos, qui pietatis speciem habebunt, revera autem impios. Ex eorum numero sunt, addit Apostolus: qui se in domos, & muliercularum animos insinuant, quæ in peccatis sunt, & variis desideriis agitantur. Sicut autem Jannes, & Mambres Moysi restiterunt, sic viri isti perversi resistunt veritati. Horum duorum ex Ægypto Magorum nomina nullibi nisi hic in Scriptura occurrunt.*

Sæculum I.
A. C. 66.

4. 3. 4.

3. 2. 3.

Sub finem epistolæ mortem suam esse propinquam his indicat: *Jam paratur meum sacrificium, & tempus liberationis meæ prope est. Tum instat, ut Timotheus ante hiemem ad se veniat, additque: Accipe Marcum, & adduc tecum, utilis enim mihi est in Ministerio. Affer mihi pallium grossum, quod Troade in domo Carpi reliqui, & libros, præsertim vero pergamenas. Credibile est, has pergamenas juxta morem Judæorum sacram Scripturam continuisse. Hic etiam Apostoli paupertas apparet, qui tantis viarum spatiis Epheso Romam pallium sibi afferri petit. Præsentem suum statum his innuit: *De-**

4. 6. 7.

4. 8. 21.

4. 11. 13.

4. 9. 10. 12.

Theod. hic.

Q 5

Thessa-

Sæculum I. *Thessalonicam abiit; Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam;* hi duo non suo lubitu, sed Pauli jussu in dictas Provincias discesserant. Sub nomine Galatiæ aliis Gallia venit, idem enim apud Græcos vocabulum est, huicque opinioni consonat, quod primus Viennæ Episcopus ponatur Crescens, quem S. Pauli Discipulum dicunt. Tum subjungitur
 4. 20. *Tychicum misi Ephesum. Trophimum*
 4. 16. *Mileti infirmatum reliqui. Erastus Corinthi mansit. Lucas est mecum solus.*
In prima mea defensione ab omnibus derelictus sum, sed Dominus adjuvit me, & ex faucibus leonis liberatus sum; id est, a Neronis crudelitate. De Alexandro cuprifabro Ephesino habet, quod conqueratur. Contra Onesiphorum dilaudat, quem fuisse tunc mortuum, oportet, cum eum in calce non salutet, sed tantum ejus familiam. Deum orat pro eo, aitque:
 4. 14. *Deus det ipsi gratiam, & misericordiam in die illa,* id est, in die Judicii. Timotheum nomine omnium fratrum, qui Romæ erant, salutatur, quos inter nominat Eubulum, Pudentem, Linum, & Claudiam. Iste Pudens creditur esse ille senator, Pater Pudentianæ, & Praxedis. Linus vero ille est, qui S. Petro in Sede Romana successit.

Ado Vienn. in Chron. Martyr. 27. Jun.

4. 20.

4. 16.

4. 14.

1. 16. 18.

Grot. hic.

4. 21.

§. XXV.

Sæculum I.

A. C. 67.

Martyrium S. Petri & Pauli.

Apostolos in carcere Mamertino ad fundamenta Capitolii subterraneo novem mensibus custoditos fuisse, ajunt; & duos excubitores Processum, & Martinianum, propter miracula conversos, cum aliis quadraginta septem captivis a S. Petro fuisse baptizatos.

Baron. ad
Martyr. 14.
Martii.

Martyrol. 2.
Jul. Ado de
festiv. Apost.
Ambr, in

Fideles Apostolis suaserunt, ut fugerent, & S. Petrus quidem excessit, verum ad portam Civitatis Jesus Christus ei apparuit, quasi urbem ingressurus; cui Petrus: *quo vadis Domine!* & Jesus: *Romam vado, iterum crucifigi.* Tum S. Petrus apud se reputabat: *Christus denuo mori non potest, ergo in me iterum crucifigendus est.* His in carcerem regreditur.

aux.

Nerone in Achaja morante, qui Romæ gubernabant, Apostolos capitis damnatos, uno die duci jubent, ut creditur vigesima nona Junii, anno Jesu Christi sexagesimo septimo, Neronis decimo tertio. S. Paulo, tanquam Civi Romano, caput amputatum. S. Petrus tanquam Judæus, & homo vilis conditionis crucifixus. S. Paulus cum ad supplicium tra-

Clem. in ep.
ad Cor.

An. 67,

Martyrol.
2. Jul.

heretur, tres milites convertisse dicitur, qui paulo post Martyrium subiere. Tria ab urbe milliaria ductus est ad aquas Salviañas, ubi hodie visuntur tres aquæ fontes,

tes,

Sæculum I.
A.C. 67.

tes, quos tunc miraculo exstitisse ferunt. Ibi supplicio affectum, Lucina nobilis Matrona Romana ejus corpus in suo proœdio via Ostiensi terræ mandavit. S. Petrum trans Tiberim ductum in Regionem a Judæis habitatam in cacumine montis Janiculi crucifixerunt, ad cujus pedem in Tyberi erat destinatus Naumachiæ locus. Eum modo solito crucifigere parantibus, ait; indignum se esse, qui eo modo, quo olim Magister suus Christus, cruci affigetur; sed inverso corpore affigi voluit. Corpus ejus in Vaticano, via Aurelia, seu triumphali prope templum Apollinis sepultum.

Orig. apud Euf. III. hist. c. 1. Hier. Script. de Pet. Prudent. Steph. 12. Theodor. orat. de char. p. 609. Euf. VII. hist. c. 18.

Lucian. Phil. part. p. 1122.

Fidelium cura factum, ut Apostolorum, dum viverent, effigies depictæ fuerint; mos enim erat Gentilibus Benefactorum suorum servare imagines. Elapsis ducentis quinquaginta annis adhuc veræ effigies SS. Apostolorum Petri, & Pauli, immo & Jesu Christi ostendebantur. Erat S. Paulus capite calvo, naso aquilino, statura modica. S. Petri uxor jam ante fuerat Martyrio coronata; cum eam duci videret, latatus, quod ad cœlestem Patriam vaderet, hortabatur, consolabatur, & proprio nomine compellans, aiebat; memento Domini. In matrimonio S. Petrus filiam susceperat nomine Petronillam, quæ illibata virginitate Romæ obiit. In Martyrologiis plures Martyres occur-

Clem. Alex. ep. Strom. p. 756. Ado martyr. 31. May. Mart. Rom. 14. Mart. 15. Aprilis. 17. May. 2. Jul.

occurrunt sub Nerone Principe, præter eos, quos conficō incendio crimine sustulit. Illud vero indubitatum, Edicta contra Religionem Christianam publicari iussisse, quod, tantam hominum multitudinem ommissō Deorum cultu ad Christianorum castra transire, impatienter ferret. In Hispania sequentem inscriptionem alicubi inventam ferunt: Claudio Neroni Casari Augusto Summo Pontifici ob purgatam latronibus Provinciam, iisque, qui in Genus humanum novam superstitionem inferebant.

Sæculum I.
A. C. 67.

Sulp. Sever.
l. 2. Oros.
l. VII. c. 5.

§. XXVI.

S. Linus. S. Clemens. Papa.

Apostoli fundatam a se & ædificatam Ecclesiam Romanam S. Lino regendam tradiderunt, eidem cujus S. Paulus ad Timotheum meminit. S. Lino successit S. Clemens, aut S. Cletus, alio nomine Anacletus. Hos tres primos fuisse Romanos Episcopos constat, de ordine, & quot quisque annis sederit, non ita liquet. Duodecim anni tribuuntur S. Lino, cum magis ad veritatem accedere videatur, eum non pluribus, quam uno, aut duobus annis Apostolis fuisse superstitem, ex quo sequeretur, fuisse ab Apostolis Episcopum Romæ constitutum, quam potestate subordinata regeret, sicut in aliis Ecclesiis fieri

S. Linus.
S. Clemens.

Iren. III. c. 3.
Epiph. hæc.
XXVII. n.
Euf. III. hist.
c. 2. & Cn.
an. 69.
2. Tim. IV.

Sæculum I. fieri solitum. S. Clemens idem est, de quo S. Paulus ad Philipenses. Is viderat Apostolos, & convixerat, eorumque præcepta, & exempla ante oculos semper retinuit. Ipso ad clavum sedente magnum in Ecclesia Corinthiorum schisma exortum; Laicis quibusdam in Presbyteros insurgentibus, quidam ab officio depositi, quamvis eorum vitæ ratio esset inculpabilis; Hinc afflictæ Corinthiorum Ecclesia ad Romanam scripsit, quasdam quaestiones proponens; at non ita prompte Roma responderi potuit ob ingentes perturbationes, quibus post Neronis mortem totum Imperium concussum est.

§. XXVII.

Bellum sub Vespasiano.

An. 67. Interim in Judæa bellum fervebat. Vespasianus, quem Nero bello præfecerat, ad initium anni sexagesimi septimi Antiochiam perveniens, Regem Agrippam cum copiis suis se expectantem invenit. Inde movit Ptolemaidem, ubi habitatoribus Sephoris Galilææ in fidem receptis, urbi eorum præsidium imponit. Titus, qui iter per Alexandriam instituerat, Ptolemaide ad Patrem venit, duas ex Ægypto legiones adducens; cumque ibi omnis Romanorum exercitus confluxisset, equitatum, peditatumque sexaginta virorum

Jos. III.
Bell. c. 3.

rorum millia conficere apparuit, computatis etiam subsidiariis, non vero famulis. Subsidiarias autem copias Agrippa Rex Judææ, Antiochus Rex Comagenæ, Sohem Rex Emesi, & Malcus Rex Arabum adduxerant.

Vespasianus Galilæam ingressus, Gadarim primo assultu superatam, incendit. Vigesima prima mensis *Artemisus*, id est Maii, castra ad Jotapatam movet; illic Josephus Historicus Præsidio imperabat, deditque propugnationis specimen non vulgare, at tandem post quadraginta dierum obsidionem capta est urbs, & flammis vastata, prima mensis *Panemus*, id est, c. 23. p. 859. Julii, Néronis anno decimo tertio, Jesu Christi sexagesimo septimo. Quadraginta hominum millia ferrum extinxit. Josephus, qui se in cavernam abdiderat, inventus, maluit Romanorum captivitatem experiri, quam confratrum in eadem caverna detectorum sortem, qui se mutuis vulneribus peremerunt. Eum Vespasianus, facta vitæ gratia, inter captivos retinuit. Post hanc expeditionem copias Cæsaream ducit, ibique duabus legionibus in hyberna distributis, tertiam Scythopolim mittit. Judæi Joppen, a Cestio destructam, restauraverant; Vespasianus, nemine resistente obtentam, denuo vastari jubet. Tum ab Agrippa invitatus, ut Regnum ejus videret, Cæsarea

Sæculum I.
A. C. 67.

Bellum Judaicum.
ibid. c. 9.

Sæculum I. A. C. 67. sarea maritima ivit Cæsaream Philippis, ubi tribus septimanis copiæ eum comitata quiete levabantur, ipse festivis conviviiis, & sacrificiis Gratias Diis agebat maximas.

Inde sufficientes copias misit, quæ Tiberiadem, & Tarichæam, urbes ad lacum Genesareth sitas, obsiderent, hæc quidem ad Regnum Agrippæ pertinebant, sed ad seditionem inclinatæ; quippe Agrippa non solum officii exhibendi causa Vespasianum ad se vocaverat, sed etiam ut imperium detrectantes terreret. Tiberias ultro portas aperuit, & Regis precibus datum, ne deprædationem, aut ignes pateretur. Tarichæa obsidionem sustinere ausa, octava *Gorpicee*, id est, Septembris capta, & pessumdata est; triginta captivorum millia, e mentibus tradita, & in servitutem abstracta. Subactis reliquis Galilææ urbibus adhuc dum Giscala, mons Itabureus, seu Thabor, propugnaculis munitus, & Gamala in Galanitide Romanos non admittebant. Mons Itabureus jugum subiit, & paulo post mensis *Hyperberetee*, seu Octobris vigesima tertia unius mensis obsidione ad deditonem compulsa Gamala. Tum Vespasianus Cæsaream ad mare rediit, ut copias quieti daret, relicto Tito in Galilæa, Giscolam expugnaturum. Joannes filius Levix, qui cum factionis suæ seditionis

*Jos. IV.
Bell. c. I. & c.*

ibid. c. 8.

ditiosis urbem tenebat, fingens se, quæ pacis essent, auditurum, altera die cum suis effugit Jerosolymam. Titus urbem servatam Præfidiariis committit. Sic factum ut tota Galilæa Romanis pareret. Tito Cæsaream reduce, inde Vespasianus profectus est, ut Jamniam, & Azotum ad obedientiam adigeret, quod ubi perfecit, victor rediit. Hæc mense Decembri anni sexagesimi septimi gesta.

§. XXVIII.

Discordia Judæorum. Zelatorum insolentia.

Judæorum in tota Palæstina tanta erat discordia, ut non solum in singulis civitatibus, sed & in singulis familiis dissiderent; his pacem, aliis bellum poscentibus. Illis autem bellum præplacebat, quibus juvenus rerum omnium experta temeritatem augebat; horum ferociæ seniorum, & sapientiorum consilia decedere necessitas adegit. Primum egregii hi bellatores vicinorum domos expilabant, tum validioribus turmis juncti agros omnes depopulabantur, per omnia Romanis deteriores. Tandem agrestium spoliis exsatiati, undequaque convenientes in urbem Jerosolymam irruunt, tali tempore, quo nemo in tanta civitate reipublicæ

Hist. Eccles. Tom. I.

R

habe-

Sæculum I.
A. C. 67.*Jos. IV.
Bell. c. II.*

Sæculum I.
A. C. 67.

habenas tenebat; nihilo minus tanquam
copiae auxiliatrices excepti sunt, cum
præterea Jerosolyma quibuscunque Judæ-
cæ Nationis esset communis patria. Sed
brevis, quam præclaros auxiliares rece-
pissent, apparuit; minimum erat, quod im-
pune furarentur, sed jam primi ordinis
virorum cædes, non saltem tanta crimi-
na occultantibus noctis tenebris, verum
plena meridie perpetrabant. Antypam
Thesauri publici custodem, aliosque nobi-
litate, & auctoritate in urbe præcipuos, in
carcerem detrudere, moxque eosdem, Ro-
manis urbem voluisse tradere criminan-
tes, indemnatos indefensosque jugulant.
Sed & potentiorum in civitate æmulationes,
quas factiosi maligne fovebant, eorum
improbritatem non parum adjuverunt.

Tandem Ananus inter Pontifices se-
nior, & sapientior populum in hos latro-
nes excitavit; ipsi vero Templo in pote-
statem redacto, ibi se firmissime commu-
niunt. Tum ut sibi apud populum ve-
nerationem crearent, & ostentarent po-
tentiam, Pontifices sorte eligi voluerunt,
eum antiquitus morem obtinuisse præ-
texentes. Igitur unam ex familiis Pon-
tificialibus nomine Eniacim, aut Jacim,
ordine duodecimam advocant, & sortibus
missis, fors cecidit super quemdam nomi-
ne Phaniam, Samuelis filium ex oppido
Aptha, hominem illiteratum, & agrestem,
qui

I. Par. 24.
12.

qui vix tantæ Dignitatis nomen noverat. Nolentem ex agris accersitum, & vestibus sacris indutum, quæ facere deberet, docebant, insigni Religionis ludibrio.

Sæculum I.
A. C. 67.

Populus effrœnem licentiam ultra non ferens, Zelatorum tyrannidem comprimere statuit; hoc enim speciosum nomen sibi assumpserant seditiosi, Religionis zelo nequitiam tegentes. Civitatis Primores Gorion filius Joseph, Simeon filius Gamaliel, & Pontifices apud plebem inter cœteros maxime valentes, Jesus filius Gamalæ, & Ananus Anani filius publice, privatimque stimulos populo addebant; Templum a Zelatoribus indignis modis prophanari querebantur, & si serviendum, honestius Romanis, totius orbis Dominis, serviendum, quam sceleratorum manipulo. His populus Zelatores in Templo invadit, quod eorum sanguine contaminatum. Ipsi, inimicis urgentibus, exteriori murorum circuitu depulsi, ad interiorem fugerunt, quo recepti, portas clauserunt. Ananus postes sacros vi perfringere timuit, & populum non purificatum in locum sanctum introducere.

c. 13.

I. 14. p. 875.

Interim Joannes, qui Giscala auferat, infrunita dominandi libidine actus, in omnibus populo consentire simulabat, ab Anani, aliorumque Ducum latere non discedens, ad assentationem obsequiosus,

I. 15.

R 2

confi-

Sæculum I.
A.C. 67. consiliorum omnium conscius. Ceterorum proditor erat, omniumque, quæ decernebantur, ad Zelatores occultus delator. Populi Principes de fide, quam juraverat, non suspectum, ad Zelatores mittunt, ipsorum nomine de reconciliatione tractaturum. Ipse in Templum admissus, declarat, se ex partibus Zelatorum simpliciter stare, suadetque, omni mora abscissa suæ securitati consulere; Ananum ad Vespasianum misisse, qui hortarentur, civitatem celeriter occuparet. Si ipsi caperentur, nullam vitæ spem fore; nec aliud superesse consilium, quam ut externa advocarent auxilia. Zelatorum capita erant Eleazar filius Simeonis, & Zacharias filius Phalec, ex stirpe sacerdotali ambo. His factu optimum visum, ad Idumæos mittere, nationem inquietam, & violentam, semper festivo animo in prælia ruere paratam. Igitur epistolam scribunt; se in Templo obsideri, quod libertatem publicam defenderent. Ananum Romanos ad invadendam urbem sollicitasse. Quæ tamen criminatio erat conficta Joannis calumnia.

§. XXIX.

Idumæi advocati.

I Idumæorum viginti millia præsto fuere;
6. 16. 17. 18. & advenientes quidem clausæ civitatis

tis portæ aditu prohibuere, sed caliginosa procella, quæ nocturno tempore supervenit, inceptum promovente, a Zelatoribus secreto in urbem, & Templum admissi, junctis viribus primum excubito- res, somno oppressos, deinde populum periculi inscium sternunt. Lux exorta, viros octies mille quingentos fuisse cæsos, detexit. Hic tamen Idumæorum furor non stetit. In civitatem erumpentes, prædas agunt, & obvios quosque cædunt; attamen præprimis in Sacrificatores desæviturum. Ananum, & Jesum occidunt, & postquam illius cadaveribus, insepulta projiciunt. Cum sublato Anano omnem servandæ civitatis spem præcisam fuisse, plerique crediderunt; hunc enim solum, hoc animi vigore, & rei gerendæ dexteritate, restituendæ paci parem fuisse. Ferale spectaculum! videre duos Pontifices, paulo ante sacro ornatu fulgentes, ab omnibus exteris, ex omnibus orbis partibus Jerosolymam convenientibus, divinis prope honoribus cultos, in publica via nudis corporibus projectos, canum, aliorumque ferarum dentibus expositos.

Præter jam memorata, Zelatores, & Idumæi immensam plebeiorum multitudinem, prout in quosque incidebant, obtruncarunt; si quos vero nobiliori stemmate ortos, aut juventute robustos notassent,

R 3

tassent,

Sæculum I.
A. C. 67.

Sæculum I.
A. C. 67.

lib. 5. c. 1.
p. 883.

tassent, eos mittebant in carcerem, quod sperarent, eorum accessu suæ factionis numerum augeri posse; quod si facere detrectarent, diversis cruciatibus tortos, necabant. Sic ad duodecim millia perierunt; sed etiam post miserorum mortem persecutorum crudelitas durabat, nam cadavera insepulta jacebant; vix nocturnis tenebris manu paucillum pulveris in hæc corpora spargere licebat. Tanto timore populus arescebat, ut ne quidem gemere, aut lacrymari aliis videntibus auderent; nec aliter, quam obductis ostii pessulis, & postquam circumspexissent, an nullus lacrymarum proditor adesset, libere in lamenta solvi tutum erat.

Præterea rarum exemplum Zelatores dederunt, quam religiose Justitiam colebant; Zachariam nempe, filium Baruch, virum non minus meritis clarum, quam opibus pollentem, accusarunt, quod urbem Romanis prodere voluisset, &, ut speciem legitimi judicii facerent, septuaginta judices constituerunt. Ipse causam suam constanter perorabat, crimina eorum in faciem exprobrans; accusatoribus autem non probantibus, communi judicum voce absolutus est. At Zelatores contra Judices exclamabant, duoque ex iis Zachariæ admoti, eum in medio Templi percutiunt, dicentes: hæc est nostra sententia; hæc absolutio securior est; tum Judici-

Sæculum I.
A. C. 67.

dicibus probrose ejectis, corpus ejus in proximum præcipitium agunt. Idumæos vero, talia cernentes, pœnitentia subiit, se venisse; cumque veritatem edocti, civium proditionem, crimen fuisse commentitium, rescissent, duobus millibus hominum, quos Zelatores in carceribus tenebant, in libertatem emissis, Jerosolyma egressi ad propria rediere.

Post Idumæorum discessum Zelatores liberius furere cœperunt. Gorionem, & Nigrum, nobilissimos quosque & civium optimos capite mulctant. Neminem amplius innocentia tuebatur, quem ipsi perdere quocunque prætextu constitissent. His offensa, qua eorum iracundiam jam ante bellum incurrerant, nocuit; hos superbia, quod eorum societatem fugerent, damnavit, alios econtra nimia familiaritas, qui obsequium præstabant, pro insidiatoribus habebantur; & tot dissimilium delictorum similis pœna erat mors truculenta. Multi, ut se periculo mortis liberarent, ad Vespasiani castra confugerunt; verum id ipsum non diu licuit, positis ad portas, viasque speculatoribus. Brevi velle ad Romanos transire summo crimini ducebatur, cujus sola suspicio multis capite stetit, ditioribus, in quos suspicio cadebat, vita auro redimenda fuit. Occisorum cadavera sepelire novum crimen erat, hinc

R 4

passim

Sæculum I.
A. C. 68.

passim compita tegebantur funeribus. Ita egregii hi Zelatores, si Diis placet, divina, humanaque jura proculcabant, sacrorum omnium, præsertim vero Prophetiarum, quas ignari adimplebant, irrisores.

At inter ipsos quoque divisionem Joannis de Giscala ambitio invexit, cum imperare illis cuperet, qui ipsi obedire nollent. Quibusdam tamen ipsum sequentibus, a mutuis insidiis cavebant, parum mali vero invicem sibi intulere, summa enim laboris erat, quinam eorum plures prædas, & opimiores ex populo cogere. Alia ex parte Sicarii Massadam castrum prope urbem occupaverant; hi, cum Romanos quiescere cernerent, nocte Paschatis erumpentes, captum oppidum Enggaddi deprædantur, eadem fors circumjacentes pagos affixit. Tum ad deserta declinantes, omnia cædibus, & rapinis vastant, ut ad exemplum Jerosolymæ, nulla pars Palæstinæ latrocinii esset exempta.

Ea omnia Vespasianum minime fugiebant, qui consulto cunctabatur, ut interim Judæi proprias vires acciderent, dum miles suus quiete reficeretur. Excitantibus tamen maxime transfugis, ut tantis miseriis Patriam liberaret, omnia ad Jerosolymæ obsidionem comparabat; &

& ut nullus superesset a tergo hostis, qui movere quidquam posset, Gadarim, Regionis ultra Jordanem Metropolim, exercitum ducit, quo etiam a civium optimis vocatus fuerat. Quarta *Distrus*, seu Martii, urbem hanc ingressus est, anno sexagesimo octavo. Seditiosi hinc auferant; sed Placidus cum equitatu eos insecutus, prælio fundit; quindecim virorum millia neci data sunt, duo millia ducenti vinculis; necdum computatis iis, quos Jordanis aquæ magno in numero suffocarunt. Sic factum, ut tota Regio ultra fluvium, usque ad lacum Sodomorum pacata Romanisque subjecta quiesceret, si unicum castrum Macheron excipias.

Sæculum I.
A. C. 68.

An. 68.

§. XXX.

Rebellio in Neronem. Ejus mors.

Inter hæc Vespasiano nuntiatum, Gal-
los, Duce Julio Vindice, contra Nero-
nem rebellionem movere; inde bellum
civile auguratus, Judaico, quam prom-
ptissime posset, finem facere decernit.
Vere ineunte Cæsarea cum copiis mo-
vens versus meridiem, totamque Judæam,
& Idumæam percurrens, utrique vastita-
tem intulit, rediitque Emmaum ad castra
sua firmissime obvallata, ut arctius Jero-

*Jos. V. Bell.
c. 26. &c.*

R 5

soly-

Sæculum I.
A. C. 68.

solymam premeret. Inde ad Septentrionem versus est, ut Samariam in potestate haberet; rursusque ad Orientem flexo itinere, tertia *Defius*, id est, Junii, Jerichuntem venit. Ibidem Trajanus, suorum Ducum unus, copias, quas trans Jordanem habuerat, jungit. Vespasianus Jerichunti, a suis desertæ, militem immittit, item Gerasæ, ad lacum Genezareth positæ. Tumque Præfidiariis, ubicunque necessitas postulare videbatur, impositis, Cæsaream revertitur, ut se itineri ad oppugnandam Jerosolymam universis viribus accingeret, cui undequaue inclusæ nullius externi auxilii spes erat relicta.

Cum Nero Neapoli ageret, eadem, qua Matrem suam ante aliquot annos necaverat, die relatum est, Vindicem arma rebellia movere. Non ideo in animum pervasit timor, multum quippe fiduciæ in quibusdam vaticiniis posuerat, quæ ipsi & urbis Jerosolymæ, & Orientis Dominatum promittebant; at vero Prophetiæ erant de futuro Messia Regno, in sensu perverso ad Neronem applicatæ. Non modicum præterea Neroni solatium in rebus adversis illud creabat, quod, si Imperio Romano dejectus, ad sortem privatorum redigeretur, saltem ad victum necessaria sibi ex arte Musica comparare posset; ejus enim in hac arte excellendi infania,

infantia, omnibus, præter ipsum, erat notissima. Cum vero etiam Hispaniam, cui Galba præerat, obedientiam detrectare afferretur, perterrefacto, & vox, & sensus excidere. Sed & nova itentidem succedente timoris causa Cæsaris mens obruebatur, nuntiabant enim Rufum quoque, qui legionibus in Germaniæ præfectus fuerat, Imperatorem ab exercitu salutatum; rursusque Rubrium Gallum, a se ipso contra Rebelles missum, cum iisdem in Cæsarem arma vertere. Tandem a Prætorianis desertus, amissa servandi Imperii spe, ut vitæ consuleret, viliveste tectus, Roma excessit, quatuor comitantibus libertis, quorum unus domum habebat, quatuor millibus urbe distitam; ibi quibusdam referentibus, hostem Patriæ a Senatu declaratum, suo arbitrio mortem appetendi desiderium subiit; jamque imminentium equorum strepitum audiens, tremula manu, quam comitum suorum auxilium obfirmabat, viam efflandæ animæ aperuit, seque meritis suppliciiis eripuit. Annos ætatis numerabat non plures triginta duobus, ex quibus tredecim, & octo mensibus imperaverat. Extinctus est nona Junii, anno Jesu Christi sexagesimo octavo, quæ etiam die Octaviam uxorem Claudii Imperatoris filiam peremerat. Rumor de eo in vulgus sparsus est, non esse mortuum; in fin.

Sæculum I.
A. C. 68.

Suet. Ner.
40. &c.
Xiphil. in
Ner. p. 196.

An. 68.

Tacit. 2. hist.
Sever. 2. hist.
& Dial. 2.

in fin.

Sæculum I. tuum; & sub ejus nomine quidam im-
 A. C. 69. postor apparuit. Quibusdam Christia-
 norum creditus est Anti-Christus, sub fi-
 nem mundi rediturus.

§. XXXI.

Galba. Otto. Vitellius.

Galba. **G**alba Imperator salutatur, septuaginta
 Otto. duorum annorum vir. Septem ve-
 Vitellius. ro non amplius mensium regnum fuit,
 Tacit. l. I. nam cum avaritia militum odium incur-
 hist. Suet. risset, decima quinta Januarii, anno Jesu
 Xiphil. Christi sexagesimo nono Romæ interfe-
 An. 69. ctus est. Ei successit Otto, Neronis o-
 lim amicorum intimus, tum Lusitaniæ
 Præfectus; attamen eodem ferme tem-
 pore, nimirum tertia Januarii exercitus
 inferioris Germaniæ Ducem suum Vitel-
 lium Imperatorem proclamavit. Venit
 ipse in Italiam, & initio quidem Otto
 amulum armis arcere tentaverat; at
 paulo post de successu desperans, seipsum
 interimit vigesima prima Aprilis, post-
 quam regnasset tribus mensibus, seu no-
 naginta quinque diebus; triginta, & octo
 annos natus.

Jos. V. Bell. Vespasianus, Casareæ redux, obsiden-
 e. 6. Tac. hist. dæ Jerosolymæ exercitum admovere pa-
 init. rabat; cum de Neronis morte nuntia-
 tum est; quo comperto expeditionem
 distulit. Filium suum Titum ad Galbam
 mittit,

mittit, ejus mandata accepturum; iuit Titus, sed paulo post Cæsaream ad Patrem redit, nuntium de occiso Galba, quod in Achaja resciverat, afferens. Vespasianus Romanum Imperium vacillare cernens, exspectare voluit, qualem domi faciem fortuna indueret, priusquam contra exteros bellum profeceretur.

Sæculum I.
A. C. 69.

§. XXXII.

Vespasianus Cæsar.

Postquam Cæsareæ Ottonis mors, & *Jos. V. Bell.*
Vitellii electio innotuit, exercitus *c. 10. ibi. c. 11.*

Vespasianum in Romanorum Imperatorem etiam invitum proclamat, quod cum importunitate victus acceptasset, filium Titum Alexandriam mittit, ut Tiberium Alexandrum Ægypti Præfectum, & duas legiones, quæ ibi erant, in suas partes traheret, quod facile obtinuit; & Tiberio jubente, legiones prima Julii ejusdem anni Jesu Christi sexagesimi noni Vespasiano fidem jurarunt. Vespasianus Imperator omnium primo Berytum profectus, Mutianum Syriæ Præfectum ad se venientem suscepit; tumque Antiochiam simul veniunt, unde Vespasianus Mutianum, valido cinctum exercitu, in Italiam præmisit.

Dum Vespasianus Antiochiæ comoratur, conveniente quadam die in
Thea-

Sæculum I.
A. C. 69.

Jos. VII.
Bell. c. 9.

Euf. Chron.
an. 69. & III.
hist. c. 22.

Orig. hom. 6.
in Luc.

Theatrum populo, Judæus nomine Antiochus contribules suos, & ipsum parentem, in quem ira exarserat, accusat, quod una nocte urbi ignes subjicere voluisset, & simul Judæos aliquos exteros facti complices tradit; illico populus in furorem actus, traditos complices in Theatro vivos comburit, & omnibus Judæis manus injicere cœpit; iram exacuebat Antiochus, & ut se Judaismum abjurare probaret, more Paganorum Sacrificium obtulit, suadens, omnes Judæos ad hæc Sacrificia compellendos, detrectantes vero ut Patriæ proditores puniendos. Pauci fuere, qui sacrificarent, plures autem, quod repugnarent, interfecti sunt. Cum constet, valde magnum Fidelium circumcisorum numerum Antiochiæ fuisse, credibile est, eosdem cum Judæis hac occasione damnatos, nullo inter Judæos, aut Christianos facto discrimine. Huic conjecturæ consonat, quod S. Evodius Episcopus Antiochenus eodem anno memoratur mortuus, Vespasiani primo, JESU Christi sexagesimo nono, postquam hanc Ecclesiam rexerat ab anno quadagesimo tertio, id est, viginti sex annis; inter SS. Martyres numeratur, fuitque primus post S. Petrum hujus Ecclesiæ Episcopus. S. Evodio successit S. Ignatius, sicut & ille, Apostolorum Discipulus, qui Sedem Episcopalem quadraginta annis tenuit.

Ante-

Antequam dies decima quinta Julii illuxisset, tota Syria Vespasiano fidelitatem juraverat. Reges vicini Sohem, Antiochus, & Agrippa, immo Asia, & Achaia Imperatorem agnoverunt. Antonius in Mœsia belli peritissimus vir pariter ad Vespasiani partes transiit; is Legionem unam contra Vitellium in Italiam ducit, ejusdem copias cædit, venitque Romam, ubi cum Mutiano viribus junctis in media urbe Vitellii exercitum devincunt; ipse indigna passus, occisus, & in Tiberim projectus, decima tertia Octobris anno Jesu Christi sexagesimo nono, postquam regnasset menses octo, & dies quinque, vixissetque quinquaginta sex annis. Mutianus, dum Vespasiani adventus expectatur, interim Domitianum filium ejus secundo genitum populi Principem constituit.

Hæc Vespasiano, Alexandriae commodum navigationi tempus expectanti, relata sunt. Illuc jam ante Cæsaris adventum Apollonius Thyanaeus venerat, ubi quo crassiores dominabantur superstitionis tenebræ, eo majorem quam alibi Ægyptiorum admirationem creabat. Immodicam populi Alexandrini in lusus, & decursiones equestres propensionem verbis gravissimis reprehendebat, namque æmulationis ardor eo nonnunquam processerat, ut lapidibus, & gladiis in mutua

Sæculum I.
A. C. 69.

Tac. 2. hist.
c. 21.

Tac. 3. hist.
Jof. V. Bell.
c. 13.

Sueton.

Philos. vit.
V. c. 8.

c. 9.

Sæculum I. tua vulnera prorupissent. Vespasianus,
 A. C. 69. qui Apollonium noverat, quamprimum
 Alexandriae advenisset, ad se vocatum,
 c. 10. II. &c. tanquam virum Numine plenum hono-
 rat, tum ab eo, aliisque duobus Philoso-
 phis, Euphrate, & Dione, quid sibi rebus
 adeo prosperis factu optimum foret, con-
 silia exquirat.

Tacit. 4. hist. Quædam illo tempore Alexandriae
Suet. Vesp. prodigia visa sunt, quæ Apollonii artibus
 n. 7. tribui poterant. Vespasianus nemine
 comitante Serapidis Templum ingressus,
 quasi Deum consulturus, post fufas pre-
 ces, ut sibi propitium redderet, respiciens,
 vidit libertorum suorum unum nomine
 Basilidem, sibi pro more vervenam, co-
 ronas, & liba offerentem. A nemine
 fuisse introductum sciebat, eumque a
 multo tempore ob nervorum debilitatem
 incedere non posse. Dimissis cursori-
 bus compertum est, ipsum ea ipsa hora
 octuaginta milliaria, id est, ultra viginti
 sex leucas abfuisse. Nomen ejus Basi-
 lidis, quod Grace Regale sonat, bono au-
 gurio fuisse, creditum.

Tacit. 4. hist. Iisdem diebus cæcus quidam ex po-
Suet. Vesp. pulo Alexandrino ad genua Imperatoris
 n. 7. provolutus, aiebat cum gemitu: *Deus
 Serapis jussit me ad te venire, ut visum
 recipiam; hanc solam rogo gratiam, ut
 oculos meos conspuas.* Alius, cui manus
 erat infirma, ejusdem Dei jussu rogabat,
 ut

ut eam pedibus calcaret. Hæc primo Ves-
 pasiano risum movere, ipsisque ur-
 gentibus, ut faceret, nihilominus ne in
 virilem gravitatem peccare videretur, re-
 cufavit; Medicos tamen sententiam di-
 cere jubet, num hæ oculorum, manusque
 infirmitates humana virtute curari non
 possent; respondent Medici; cœcum
 posse lumen recipere, si obstacula amo-
 verentur; alteri manus articulos loco
 naturali esse dimotos, sed restitui posse.
 His auditis Vespasianus rei periculum fa-
 cere statuit, vultuque ad hilaritatem
 composito, coram omni multitudine ho-
 minum, quos rei insolitæ expectatio su-
 spendebat, quæ petebatur, fecit; proti-
 nus cœco lumen rediit, & manu capto
 firmata est manus. In his omnibus ni-
 hil erat, quod vires Dæmonis superaret,
 cum, Medicorum iudicio, his infirmita-
 tibus naturaliter remedia non defuerint,
 sed sola sanitatis recuperatæ promptitu-
 do similitudinem prodigii retulerit.

Hæc miracula seu vera, seu falsa illos,
 quibus opinio insidebat, Vespasiani ele-
 ctionem Deorum Numine factam, in sua
 mente multum confirmarunt. In toto
 Oriente antiqua traditio credebatur, in
 oraculis sacrorum librorum fundata; ex
 Judæa Gentium Domitores orituros, qui
 universum orbem subjicerent. His re-
 ipsa Jesu Christi Regnum spirituale, A-
 postolice Ecclesie, Tom. I. S post-

Sæculum I.
 A. C. 69.

Suet. Vesp.
c. 4.
Tac. 5. hist.

Sæculum I.
A. C. 69.

Jos. VII.
Bell. c. 12.
p. 961.

Suet. c. 5.
Jos. III.
Bell. c. 27.

postolorum Prædicatione dilatandum fuerat prædictum; at Judæi ea de se ipsis intelligebant, quo eorum in rebellione pertinacia maxime augebatur; nec enim solummodo se a jugo Gentium liberatum iri sperabant, sed etiam orbi universo dominandi spem insanam in sinu fovebant. Gentiles hanc Prophetiam ad Vespasianum referebant, nec ex Judæis defuere, qui eidem cum cæteris adularentur; ipse Josephus Historicus, cum caperetur, magna fiducia ad Vespasianum dixerat: *Brevi me vinculis eximes, cum fueris Imperator.* Alii Vespasianum, quantumvis Idololatram, ipsum esse Messiam putarunt; & forte ex hac ipsa ratione, ut adimpleret oracula, prædicentia; Messiam Principem pacis futurum; Vespasianus Romæ magnificum Pacis Templum condidit, cujus rudera adhuc videntur, & inscriptiones, quibus apparet, hoc Templum fuisse Paci æternæ sacrum. Sub hujus anni sexagesimi noni finem Vespasianus in Italiam navigavit; Titum vero filium in Judæam cum copiis misit, ut bellum consummaret. Ipsum totius Imperii Romani subditi quiete Imperatorem venerati sunt, regnavitque pacifice decem annis.

§. XXXII.

S. Clementis Epistola ad Corinthios.

Bello civili Romæ extincto, & commercio inter Provincias Imperii restituto, S. Clemens seu jam Papa, seu adhuc dum simplex Sacerdos Epistolam ad Corinthios causa divisionum, quæ illam Ecclesiam turbaverant, responsoriam dedit. (*) Initium est hujus tenoris: *Ecclesia Dei, quæ est Romæ, Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi; Illis, qui vocati, & sanctificati sunt per voluntatem Dei in Domino nostro Jesu Christo. Gratia, & Pax omnipotentis Dei per Jesum Christum in omnibus vobis augeatur, & mutua sit. Merito timemus, charissimi fratres! ne afflictiones, quæ nobis acciderunt, nimis diu nostram attentionem impedierint, vestris quæstionibus debitam, quas nobis proposuistis, occasione*

Episcopi Romani consuluntur.

S 2 *impia,*

(*) Ecce! antiquissimum, & clarissimum Testimonium! quantæ Auctoritatis SS. Pontifices, & Ecclesia Romana fuerint, tempore Apostolis proximo, imo cum S. Joannes Evangelista adhuc viveret. Cæterum non videtur esse dubio locus, quin S. Clemens jam Pontifex hanc epistolam scripserit. Certe omnia summam Auctoritatem spirant.

Sæculum I.
A. C. 69.

*impia, & detestabilis seditio-
ni Electorum Dei adeo adversa, quam
parvus numerus insolentium, & præfer-
vidorum hominum excitavit; eo usque,
ut fama vestra, antea celebris, venera-
bilis, & amabilis omnibus hominibus,
non parum detrimenti passa sit. Quis
enim erat, qui, vel modico tempore vo-
biscum conversatus, vestram virtutem,
& fidei firmitatem non æstimaret? Quis
non sapientiam, & Christianam ve-
stræ pietatis discretionem admirabatur?
Quis non hospitalitatis vestræ magnifi-
centiam deprædicabat? Quis non ob scien-
tiæ vestræ perfectionem, & certitudinem
inter felicissimos numerabat? Omnia si-
ne acceptione Personarum agebatis, in
Lege Dei ambulantes, & Pastoribus ve-
stris subjecti. Honor debitus senioribus
exhibebatur; juniores docebantur honeste,
& moderate sentire; Mulieres in om-
nibus actionibus conscientiam puram, &
castam servare; amare viros suos, sicut
tenebantur; manere in submissione; u-
nice rem domesticam curare cum magna
modestia.*

*Omnes in humilitate unanimes eva-
tis, sine vanitate, magis quærentes obe-
dire, quam aliis imperare, magis dare,
quam accipere; iis contenti, quæ Deus
pro hujus vitæ peregrinatione concedit;
verbum Dei scrutantes, servabatis illud
in*

in cordibus vestris, Doctrinam ejus semper ante oculos habentes. Sic profunda pacis dulcedine fruebamini, eratque bene faciendi desiderium inexplebile; inde pleni Spiritu S. omnibus omnia eratis. In bona voluntate, zelo, & sancta fiducia ad Deum omnipotentem manus elevabatis, supplicantes, ut vobis peccata fragilitatis remitteret. Diu, noctuque laborabatis pro omnibus fratribus, ut numerus Electorum Dei per suam misericordiam, & eorum puram conscientiam salvaretur. Sinceri, innocentes, injuriarum immemores fuistis. Omnis seditio, aut divisio vobis horrorem incutiebat. Peccata proximi deflebatis, peccata eorum tanquam vestra reputantes. Omne genus boni agebatis hilariter, in iis etiam perseverare parati. Talis vita virtutibus conspicua, & omni veneratione digna, vestrum erat ornamentum; omnia in timore Dei faciebatis, evantque præcepta ejus in tabulis cordi vestri descripta. In gloria fuistis, & in abundantia; & impletæ sunt Scripturæ: Bibit, & manducavit Dilectus, Deut. 32. 15 & vixit in abundantia, impinguatus est, & recalcitravit. Inde nata est invidia, contentio, seditio, persecutio, tumultus, bellum, captivitas. Viliissimi omnium in viros spectatos insurrexerunt, insensati contra sapientes, juvenes contra

Sæculum I.
A. C. 69. *senes. Hinc justitia, & pax fugata,
 ex quo timor Dei defecit, obscurata est
 fides, & nemo Leges sequi voluit, aut
 Jesu Christi præceptis obedire; sed ma-
 la desideria secutus est unusquisque, in-
 justæ, & impiæ invidiæ cedens, per quam
 mors in hunc mundum intravit.*

§. XXXIV.

*Testimonium Martyrii Aposto-
 lorum.*

Deinde plura exempla veteris Testa-
 menti affert, ut pessimos effectus in-
 vidia demonstret, incipiens a Cain. Ad-
 ditque: *Mittamus hæc exempla antiqua,
 & illustrissima nostri temporis inspiciamus,
 illorum nempe Athletarum, qui
 sub nostris oculis decertarunt. Propter
 invidiam, & æmulationem Fideles, &
 Justi, Ecclesiæ Columnæ, usque ad mor-
 tem crudelissimam persecutiones passi sunt.*
*SS. Apostolos in mentem revocemus; pro-
 pter invidiam injustam passus est Petrus,
 non semel tantum, aut bis, sed sæpius,
 & ita completo Martyrio, in sedem
 gloriæ sibi debitam, transiit. Propter
 invidiam Paulus suæ patientiæ pretium
 reportavit; postquam vincula septies tu-
 lit, virgis cæsus est, & lapidatus. Post-
 quam in Oriente, & Occidente prædi-
 cavit; & totum mundum justitiam do-
 cuit.*

cuit. Tandem ad extrema Occidentis ^{Sæculum I.}
 veniens, sub Reſtoribus Martyrium ſu- ^{A. C. 69.}
 ſtinuit. Liberatus eſt ab hoc mundo,

& in locum ſanctum translatus, nobis
 patientiæ exemplum relinquens. His
 viris, quorum vita cæleſtis fuit, magna
 Eleſtorum multitudo juncta eſt, qui ex
 aliorum invidia opprobria, & tormenta
 paſſi, eximium nobis exemplum dederunt.

S. Clemens hic de Neronis perſecutione
 loquitur. Quod dicat, S. Paulum ad Oc-
 cidentis extremitatem veniſſe, ejus pro-
 fectionem in Hiſpaniam innuere videtur.
 Rectores vero, ſub quibus paſſum eſſe
 dicit, ſunt, qui, Nerone in Achaja degen-
 te, urbi præerant.

Tum Corinthios exhortatur ad pœ-
 nitentiam, a Noe omnium temporum ex-
 empla afferens. Fidelitatem, & obedi-
 entiam in Deum adducto Henoc, Noe, A-
 braham aliorumque exemplo commen-
 dat. Exhortatur ad charitatem, ſince-
 ritatem, & humilitatem ad Jeſu Chriſti,
 & Sanctorum veteris Teſtamenti exem-
 plum. Dei Beneficia ante oculos ponit,
 & his verbis pergit: *Æquum ergo eſt,* ^{n. 21. p. 102.}
ne a Dei voluntate declinemus, ſicut
transfugæ, ſed potius hominibus impru-
dentibus, & inſenſatis diſpliceamus, qui
ſe extollunt, & in ſermonis vanitate
gloriantur. Dominum Jeſum Chriſtum
timeamus, cujus ſanguine redempti ſu-
mus.

Sæculum I. *mus. Pastores nostros veneremur, senio-*
 A. C. 69. *res honoremus, juniores in timore Dei*
instruamus. Uxores nostras corripiamus,
ut castitas, amabilis illa virtus, in eo-
rum conversatione relucent, sinceram
mansuetudinem ostendant, ex earum silen-
tio appareat, quod linguam suam mode-
rentur; charitatem suam non secundum
inclinationes suas, sed æqualiter omnibus
timentibus Deum exhibeant. Liberi no-
stri sint Christiane instructi; discant,
quanta vis humilitatis, & puræ chari-
tatis sit coram Deo. Quam pulchrum,
& magnum sit timere Deum; cum ti-
mor Domini potens sit salvare eos, qui
sanctè in puritate cordis vivunt; Deus
enim cogitationes, & desideria scruta-
tur. Spiritus ejus in nobis est, & cum
voluerit, auferet eum.

Tum S. Clemens in exhortatione ad
 Corinthios pergens, resurrectionis me-
 moriam inducit, & plura exempla dat ex
 ipsa natura traducta, inter alia exemplum
 Phœnicis; in quo sine examine commu-
 nem opinionem sequitur, tunc adeo re-
 ceptam, ut Tacitus eam in sua historia
 tanquam rem seriam referre non hæsitaverit.
 Ulterius S. Clemens potentiam, & bonitatem Dei repræsentat, gloriæ ejus
 magnificentiam, Angelosque clamantes Sanctus, Sanctus, Sanctus. Et hunc
 in modum prosequitur: *Nos igitur etiam*
 congre-

n. 15. Tac. 6.
 annal. an.
 787.

n. 34. p. 107.

congregati, & uniti corde, fortiter u-
 no ore ad Deum clamemus, ut magnæ,
 & insignis promissionis fiamus partici-
 pes; ait enim Dominus: Nec oculus vi-
 dit, nec auris audivit, nec in cogitatio-
 nes hominis incidit, quanta bona præ-
 paraverit in se sperantibus. Quam
 prospera, & admirabilia sunt Dei dona!
 Charissimi fratres! vita cum immorta-
 litate, splendor cum justitia, veritas cum
 libertate, fides cum fiducia, continentia
 cum sanctitate! & hæc omnia jam nunc
 comprehendimus; quanta ergo esse oportet
 ea, quæ sperantibus in se præparavit?
 Creator omnium, Pater sæculorum, fons
 sanctitatis? Ipse solus eorum pulchritu-
 dinem, & magnitudinem cognoscit. Om-
 nibus igitur vivibus contendamus, ut ex
 eorum numero simus, qui sperant in eum,
 & promissorum simus participes. Quo-
 modo autem hoc efficiemus? Charissimi
 fratres! tunc nimirum, si ea quæramus,
 quæ Deo grata sunt; si, quæ divina
 voluntati concordant, adimpleamus; si
 semitam veritatis sequamur; & omnem
 injustitiam, avaritiam, contentionem,
 malitiam, fraudes, murmurationes, de-
 tractiones, impietatem, superbiam, vani-
 tatem, ambitionem ex cordibus nostris
 rejiciamus. Tumque: Hæc est via, cha-
 rissimi fratres! qua pervenimus ad JE-
 sum Christum Salvatorem nostrum, obla-
 tionum

Sæculum I.
 A. C. 69.

Isa. 64. 4.

I. Cor. 2. 9.

n. 36.

Sæculum I.
A. C. 69.

tionum nostrarum Summum Pontificem, qui nos gubernat, & fragilitatem adjuvat. Subjungit Jesu Christi laudes iisdem verbis, quæ initio Epistolæ S. Pauli ad Hebræos inveniuntur. Deinde ita profertur:

n. 37. p. 109.

Epistola
S. Clementis
Papæ.

Consideremus arma gestantes sub Principibus nostris; quam pulchro ordine, & subiectione mandantis jussa exequantur; non omnes sunt Præfecti, non omnes Tribuni, non omnes Centuriones, sed quilibet in suo ordine mandata Imperatoris facit, aut ejusdem locum tenentium. Majores non possunt subsistere sine minoribus, nec minores sine majoribus, sed singulis rebus usus suus est, & dependentia. Loquamur de corpore nostro; caput sine pedibus nihil est, nec pedes sine capite. Minimæ nostri particule toti corpori sunt necessariae; omnes vero in unum conspirant, & conservacioni totius sunt subordinatæ. Totum ergo corpus vestrum in Jesu Christo conservetur, & unusquisque proximo suo subditus sit in eo gradu, in quem per gratiam positus est. Valens infirmum non negligat, infirmus valentem revereatur; dives det pauperibus, & pauper agat gratias Deo, quod dederit sibi hominem, qui suam inopiam subleuet. Sapiens ostendat sapientiam suam, non in sermonibus, sed bonis operibus; qui humilis est, sibi

sibi ipsi testimonium non reddat, sed ab alio accipiat. Qui puritatem carnis servat, ideo non inflatur, sciens, quod donum continentiae a se non habeat. Reflectamus, fratres mei! quomodo formati fuerimus, & quomodo in hunc mundum ingressi sumus, quasi ex tumulo, & tenebris exeuntes. Qui creavit nos, induxit in mundum, ubi prius beneficia sua nobis præparaverat. Cum igitur tanta bona ab eo acceperimus, ad agendas gratias obligamur. Ipsi sit Gloria per Sæcula Sæculorum. Amen.

§. XXXV.

Ministerii Ecclesiastici ordo.

Cum hæc omnia clare cognoscamus, & n. 40. p. 110.
scientiæ divinæ altitudinem perspiciamus, ordinate, quæ singulis nostrum Deus imposuit, faciamus. Fuit autem, ut suis temporibus oblationes, & officia exhibeamus, non negligenter, & nullo ordine, sed diebus, & horis constitutis; & ipsimet suprema sua voluntate ordinare placuit, quando, & a quibus hæc officia adimpleantur, ut sancte peracta sibi essent accepta. Illi igitur, qui suas oblationes constitutis temporibus ferunt, felices Deo placent, & non peccant cum legem Domini observent. Sunt peculiare functiones S. Pontifici, habent Sacrificatores locum sibi destinatum, est Levitis officium sibi proprium;

Sæculum I.
A. C. 69.

*prium; homo Laicus præceptis sibi expedientibus adstringitur. Unusquisque ergo vestrum, fratres mei! in suo statu agat Deo gratias; puritatem conscientiae servet, & modestiam; nec servitii, quod ipsi incumbit, limites excedat. Non in omni loco, fratres mei! sacrificium perpetuum offertur, nec sacrificium ex voto, nec pro peccatis, sed Jerosolymis tantum; neque ibi ubicunque, sed in Templo coram altari, postquam victima S. Pontificis, aliorumque ministrorum, quos designavimus, examini subjecta fuit. Qui præceptum Dei prævaricantur, morte puniuntur. Ex modo quo hæc S. Clemens tractat, credi posset, Templum Jerosolymitanum adhuc subsistisse, quando hæc epistola scripta est, quod tamen necessario non consequitur, cum totus discursus sit solummodo comparativus, & in comparatione sæpius contingat, res præteritas, quasi præsentis inducere. His addit: *Intelligitis jam, fratres mei! quo majori scientia præditi sumus, eo graviore reddendæ rationis periculo nos esse expositos.**

Ulterius sic habet: *Apostoli prædicarunt Evangelium a Domino nostro Jesu Christo missi; & Jesus Christus a Deo missus. Deus misit Jesum Christum, & Jesus Christus Apostolos. Utrumque ordinate ex voluntate Dei factum. Apostoli, acceptis mandatis, ex Resurrectione Jesu Christi*

Sæculum I.
A. C. 69.

Christi solidati, per verbum Dei, & certitudinem Spiritus Sancti in fide firmati, in mundum divisi sunt, annuntiantes, proximum esse Regnum Dei. Ita in Regionibus, & urbibus prædicantes, quos inter se optimos invenerunt, & Spiritu S. probatos, in Episcopos, & Diaconos illorum constituerunt, qui credituri erant. Nec ista dispositio, fuit innovatio, nam a longo tempore Scriptura de Episcopis, & Diaconis mentionem fecerat, cum dicat *Isai. 60. 17. s. 70.* Episcopos eis constituam in Justitia, & Diaconos in fide. Subinde transit ad exemplum Moysis, & Virgam Aaronis, quæ effloruit. Et pergit: *n. 44. p. 112.* Apostoli nostri a Domino nostro Jesu Christo illuminati certissime præviderunt, propter nomen Episcopatus contentiones fore, ideo constituerunt eos, quos diximus, & mandarunt, ut post eorum decessum alii viri probati in Ministerio succederent. Itaque, qui ab ipsis Apostolis constituti fuerunt, aut ab aliis viris excellentibus cum totius Ecclesie consensu, & deinde irreprehensibiles Jesu Christi gregem in humilitate, & pace, non ut mercenarii paverunt, & quibus omnes multo tempore bonum testimonium reddiderunt, hos a Ministerio repelli, æquum non esse existimamus; nam gravissimo peccato imputabitur nobis, si eos ab Episcopatu ejecerimus, qui digne sacra dona offerunt. *Felices Sacerdotes! qui cursum*

sum

Sæculum I. sum suum sancte, & cum fructu consum-
 A. C. 69. marunt, non enim gradu, quem tenuerunt,
dejeci timent! Videmus a vobis aliquos
 optimæ vitæ, & officio non tantum sine
 culpa, sed etiam cum magna laude functos,
 fuisse repulsos; fratres mei! contentiosi
 estis, & in rebus ad salutem inutilibus
 æmulamini. Scripturas perlegite; nul-
 libi invenietis, justos persecutionem passos
 a Sanctis, sed ab impiis.

n. 46. p. 13.

Epistola S.
 Clementis P.

Quare contentiones sunt inter nos, ri-
 xæ, & divisiones? nunquid non habemus
 eundem Deum, eundem Christum, eundem
 super nos diffusum Spiritum? eandem in
 Jesu Christo vocationem? quare ejus
 membra dilaceramus? quare proprio no-
 stro corpori bellum inferimus? an eo usque
 insanimus, ut memoria exciderit, quod al-
 ter alterius membra simus? tunc subdit:
 propter vestram divisionem multi fuerunt
 perversi, multi animum desponderunt,
 multi dubitare cæperunt, universim vero
 omnes afflicti sumus; & vestra divisio per-
 severat? inspicite epistolam Beati Pauli
 Apostoli; quid illud est, quod in principio
 sui Evangelii, id est, Prædicationis, mo-
 net? profecto Spiritus S. ea dictabat, quæ
 scripsit vobis de se, de Cepha, & Apollo,
 quia jam tunc quidem sensu divisi eratis,
 sed hodie estis multo nocentiores; tunc af-
 fectus vester enim vero erat culpabilis,
 attamen in Apostolos, & in virum ab Apo-
 stolis

Sæculum I.
A. C. 69.

stolis probatum ferebatur; hodie autem, perpendite, quæso! quinam illi sint, qui vestram fraternam charitatem, prius tanta veneratione dignam, famamque apud omnes optimam læserint? erubescendum, charissimi! valde, inquam, erubescendum est, & moribus Christianorum indignum, si quis narrari audiat, Ecclesiam Corinthiorum inter cæteras antiquam, & alias in fide firmatam, propter unam, vel duas personas in Sacerdotes insurrexissè; & quidem rumor iste non solum ad nos, sed etiam ad illos, qui fide a nobis alieni sunt, pervenit; ita ut Nomen Domini ob vestram imprudentiam blasphemetur, & vestra omnium salus periclitetur. Auferamus promptissime hoc scandalum! ad pedes Domini accidamus! & cum lachrymis supplicemus, ut ignoscat nobis, & fraternæ charitatis gloriam reducat. Subinde ait: Si quis Fidelis sit, & explicandæ scientiæ aptissimus, si quis sapiens ad discernendam veritatem, sintque opera ejus irreprehensibilia, eo magis humilietur, quo major videtur in oculis hominum, & omnium utilitatem quærat, non vero propriam. Tum S. Clemens in laudes charitatis, & pœnitentiæ utilitatem oratione excurrit, cumque sæpius S. Scripturam citet, inquit: Scitis, n. 53. p. 116. fratres mei! scitis sacras Scripturas, & Doctrinæ divinæ studuistis.

Tun

Sæculum I.
A. C. 69.

Tum dilaudata Moysis charitate, deleri de libro vitæ postulantis, nisi veniam populo exoraret, inquit: *Si quis ergo inter vos est excelsi animi, teneri in proximum affectus, & magna charitate, dicat; si propter me hæc seditio, rixa, divisio exorta est, discedo, quocunque vultis, vado, & quod Ecclesiæ visum fuerit, facio; tantum Jesu Christi oviculæ sint in pace cum Presbyteris sibi præpositis. Qui hoc fecerit, magnam sibi in Domino gloriam acquirat, & in omni loco recipietur. Terra enim Domini est, & omnia, quæ in ea sunt.*

Psal. 23.

Exempla deinde ipsorum Paganorum adducit, qui propter bonum publicum se ipsos exilio damnarunt, aut morti dederunt, junctis quorundam Sanctorum exemplis. Utilitatem correctionis exponit, & subjungit: *Vos vero, qui seditioni causam dedistis, Presbyteris vos submitte, correctionem recipite in penitentia, flectite corda vestra, discite subdi, vanamque, & insolentem linguæ audaciam deponite. Præstat enim vos esse parvos in Grege Christi cum bona fama, quam illo excludi, dum vos proprio judicio super alios extollitis. Tandem in hunc modum finit:*

n. 58.

Deus, qui videt omnia, Dominus Spiritus, & Dominus carnis, qui Dominum nostrum Jesum Christum elegit, & nos per

per ipsum, ut electus ejus populus essemus, omni animæ, quæ Sanctum, & Magnificum Nomen ejus invocat, det fidem, timorem, pacem, patientiam, fortitudinem, continentiam, castitatem, temperantiam, ut Nomini sancto ejus placeat per Jesum Christum summum nostrum Pontificem, & Caput. Per quem ipsi sit gloria, & majestas, potentia, & honor nunc, & per omnia sæcula sæculorum. Amen. Celeriter, & cum gaudio Claudium, Ephebum, & Valerium, Vitonum, & Fortunatum, quos ad vos misimus, remittite, ut nobis nuntium optatissimum de vestra pace, & concordia ferant, quam ardentè desideramus. Talis est S. Clementis epistola ad Ecclesiam Corinthiorum Nomine Ecclesiæ Romanæ scripta. Hæc in Ecclesia Corinthi septuaginta annis, postquam scripta fuerat, adhuc publice legebatur.

Sæculum I.
A. C. 69.

Dionys. Corinth. ap. Eus.
4. hist. c. 23.

§. XXXVI.

Divisiones Jerosolymæ. Titi
obsidio.

Judæi nec bello civili Romanorum, nec Vespasiani absentia in bonum suum usi sunt, crescentibus in dies divisionibus. Simon Bar-Giora, id est, Gioræ filius, juvenis audacia, & vigore præstans, audita Pontificis Anani morte, Massada erumpens, quo se cum Sicariis receperat,

Jos. V. Bell. c. 7.

Hist. Eccles. Tom. I.

T

Judææ

Sæculum I. Judææ montes insidet. Ibi brevi tem-
 pore copias conducit, libertatem servis,
 A. C. 69. & præmia liberis promittens. His non
 solum agros, sed etiam urbes depopulari
 cœpit, tantaque brevi crevit potentia,
 ut totam Idumæam, & Judæam vastaret,
 omnibus ejus crudelitatem expavescen-
 tibus. Tandem castra ante portas Jero-
 solymæ locat. Ita civitas utrinque pre-
 mebatur, intus a Zelotis Galilæis Duce
 Joanne, foris autem a Simone, & exerci-
 tu ejus in angustias redacta.

c. 34.

Pejores longe erant Galilæi, quod Jo-
 annes, quem sequebantur, omnem permit-
 teret licentiam; Divitum domos excute-
 re, viros sternere, faminis illudere; & post-
 quam libidinem expleverant, vestitu, ca-
 pitis tegumento, fucis, actionibus nefan-
 dis morem faminarum imitatione simu-
 labant; totam civitatem unum scortato-
 rium dixisses. Nec ideo isti effeminati
 minori crudelitate furebant. Idumæi,
 qui inter Joannis copias erant, simultate
 exorta, manus cum eo conferunt, mul-
 tos Zelotarum interficiunt, captumque
 Palatium, Joannis sedem concremant,
 ipsum cum suis in Templum compellunt.
 Tum autem ipsos, & civium reliquos ti-
 mor subiit, ne Joannes desperatione actus
 ipsam urbem per noctis tenebras incen-
 deret, hinc communi consilio Simonem in
 auxilium advocant; cum iste urbem esset
 ingres-

ingressus fortiter unitis viribus Templum invadunt; at Zelotæ non minori vigore se tuebantur. Tunc in tres factiones Jerosolyma divisa est; Bar-Giora superiorem civitatem, id est, montem Sion, & partem urbis inferioris in potestate habebat, ipse in turri Phasaël sedem fixerat; Zelotæ in duas factiones iverant; nam Eleazar Simonis filius, qui initio imperaverat, Joannem audacia, & fraudibus principatum obtinuisse, indigne ferens eo relicto, cum Zelotarum parte in interiori Templo se obvallavit, non numero quidem, sed propugnaculorum opportunitate superior. Joannes exteriora Templi, Porticus, & alteram inferioris urbis Regionem tenebat, & ut se contra geminum hostem tueretur, necessitas cogebat, exterius contra Simonem, & Jerosolymæ populum, interius contra Eleazarum, ejusque sectatores Zelotas.

In frequentibus Templi assultibus pleraque exteriora combusta, frumenta, & annona reliqua pessumdata, quæ tamen, Romanis deinde prementibus, usui fuissent necessario. Inter inconditas has turbas adhuc sacrificia offerebantur. Eleazar, & satellites ejus sacrificaturos admittebant, prius exploratos; cumque Joannes sæpius Templi interiora telis, & libratibus lapidibus infestaret, Sacrificatores, aut qui hostias attulerant, occidebantur,

T 2

aut

Sæculum I.
A. C. 69.*Jos. VI.*
Bell. c. I.

Sæculum I. aut vulnerabantur, & Templum sanguine,
 A. C. 70. & cadaveribus replebatur. Eleazar cum
 suis de oblatis vivebat, quæ futuris ne-
 cessitatibus fuerant seposita, nec scrupu-
 lo ipsis erat, ea sine præcedente purifica-
 tione comedere; immo sæpe sæpius ad
 ebrietatem commessabantur. Talis erat
 horum Zelatorum zelus.

Jos. V. Bell. Titus Alexandria Cæsaream profe-
 6. II. p. 910. ctus, universum ibi collegit exercitum,
 quatuor legionibus, & vicinorum Regum
 subsidiariis constantem. Inde Jerosoly-
 mam movens, sex stadiis, aut quarta leu-
 cæ parte ab urbe castra metatur. Id fa-
 ctum paulo ante festum Paschæ, quando
 infinita pene populorum multitudo in-
 clusa, brevi omnem annonam consump-
 sit. Tum pestis, & deinde fames se-
 cutæ. Die azymorum, decimo quarto

An. 70.

mensis Xanticus, seu Aprilis, anno Jesu
 Christi, septuagesimo, Eleazar, qui Tem-
 pli interiora defendebat, portas aperuit,
 ut populus Deum adoraturus intraret;
 Joannes alterius Zelotarum factionis Dux
 hac usus occasione, suos populo permix-
 tos, non purificatos, & arma vestibus oc-
 cultantes immittit; hi ingressi, hostiliter
 in Eleazarum invecti, multis cæsis, inte-
 riora Templi in potestatem redigunt; sic
 omnis Zelotarum factio sub Joanne ste-
 tit, octo super quadringentos virorum
 millia. Factio vero Simonis in urbe, de-
 cem

ibid. c. 16.

ibid. c. 7.

cem Judæorum millia, & Idumæorum millia quinque explebat. Hæ duæ factiones, inter se quidem divisæ, quando contra Romanos pugnandum uniebantur.

Sæculum I.
A. C. 70.

Titus milite urbi admoto, & facta muri ruina, tertia Maji ingreditur, statimque omnis pars Septentrionalis sub imperio fuit, usque ad vallem Cedron, ubi urbs muro triplici erat circumdata. Quinta die, nova clade muro alteri illata, urbem, quæ nova dicebatur, superat, & ad tertium murum, turrinque Antoniam gradum promovet. Longa ibi mora hærendum fuit, eo quod Judæi, sæpius erumpentes, machinas flammis delerent; tunc Titus singulari clementia animos Judæorum delinire conatus est, misitque ad obsessos Josephum historicum, gratiam oblaturum; sed frustra omnia; nihil Titii benignitas apud obstinatos profecit. Fugientes quosdam de populo, Titus quocunque vellent ire permisit; at Joannes, & Simon custodes ad portas constituerunt, ut nemo evaderet, nec facile dispiciendum erat, num obsessis difficilior fuga, vel obsidentibus in urbem aditus esset.

V. Bell.
c. 21.

V. Bell.
c. 27.

§. XXXVII.

Fames horrenda.

Magna in urbe fames premebat; frumentum erat rarissimum; Seditiosi

T 3

in

Sæculum I.
A. C. 70.

in omnium ædes impetu facto singulos angulos excutiebant, si quid annonæ invenissent, domesticos percutiebant, quod tam diu celassent; si frustra quæsisissent, nihilo secius verberabant, quod non nihil ita occultari suspicarentur, ut inveniri non posset. Si quem vultu vegeto conspexissent, apud eum ciborum abundantiam superesse conjiciebant. Multi occulte suas hæreditates vendebant pro mensura tritici; pauperiores pro mensura hordei. Tunc in secretissimis ædium angulis inclusi, crudum, ut erat, frumentum devorabant; alii coquebant panem, prout magis, minusve fame urgebantur, vel timore. Nullibi mensa aperte parabatur; carnes semi-coctas ex foco, vel quisque ex socii manibus rapiebant, illi enim esca cedebat, qui viribus prævaluisset, postquam famis atrocitas omnem pudorem deleverat. Uxor marito, filius Patri, &, quod maxime insolens, mater proli inter sua brachia deficienti escam subtrahebat, ut propriam famem sedaret, quæ omnem alium humanitatis sensum extinxerat.

Jam nihil Seditiosorum oculos effugiebat; clausæ alicubi fores suspicionem movebant, intus recondi cibaria; ergo foribus arietando perfossis, irrumpentes, si quem manducantem conspexissent, oborto collo ferme bolos reddere cogebant.

bant. Vapulabant senes, pro panis buccella pugnantes; mulieres, quid manu gererent, abscondentes, capillis trahebantur. Infantes cum frusto panis, cui mordicus inhærebant, sublatis, terræ illidebantur. Tota vero rabie in illos desæviebant, qui bolos deglutiendo eorum adventum prævertissent; tormenta, quibus miseros cruciabant, non magis crudelitate horrenda, quam turpitudine erubescenda erant; & tantæ vexationis causa sæpe fuit, ut panem unum, vel pugillum farinæ prodere cogerentur. Necdum Seditiosos fames extrema premebat, sed penum sibi in longius tempus comportabant. Etiam pauperibus per noctis tenebras cum vitæ suæ periculo collectas herbas eripiebant, per Deum frustra precantibus, ut sibi saltem aliquam earum partem relinquerent, ipsi vero magnum præstitisse beneficium reputabant, si cui non etiam vitam ademissent. Ditiores prodicionis, vel certe desertionis incusatos, morte tollebant. Despoliatos se conquerentes Simon ad Joannem, Joannes contra ad Simonem remittebat. Nullius criminis ratio inter eos habebatur, quam solius injustitiæ, si forte miserorum spolia non æqua lance dividerentur. Tantum in eorum animis propriæ Nationis odium erat, & execratio, ut minus mali hostibus, quam suis optarent, inferrent.

T 4

Tan-

VII. c. 12.

Sæculum I.
A. C. 70.

Tandem eo usque deventum, ut etiam Seditiosorum multi cum armis nocturno tempore egredi cogerentur, ad conquirendas herbas, levandæ fami aptas. Ubi hoc Titus observavit, equites immittebat, qui egressos interciperent; illi autem qui de populo quasi ad pascua exiverant, quamvis vellent, tamen sine pugna dedere se Romanis non audebant, ne, si qui Seditiosorum conspexissent, hanc spontaneam deditioem in uxores, & liberos dira vindicta punirent. Quosunque armatos Romani capiebant, jubente Tito, indiscriminatim crucifigebant; tum ne multitudine captivorum impediretur, tumque obsessis terrorem incuteret. Quingenti singulis diebus crucifigebantur, & sæpe plures, ita, ut non tantum cruces, sed & crucibus erigendis locus deficeret. Milites morituris illudentes diverso eos habitu affigebant. At Seditiosi, ut animos a deditioem averterent, junctos, amicosque pendentium in patibulis in murum trahentes, aspicere cogebant, quæ fors, si se Romanis dederent, eos maneret. Quosdam Titus amputatis manibus in urbem remisit; nihil vero emolliendis, terrendisve Seditiosorum animis par erat.

VI. c. 13.

Tandem, ut universos fame debellaret, arctius quam hætenus totam urbem incingere statuit. In hunc finem circum
Civi-

Civitatem murum a militibus exstrui jubet, duas Leucas in circuitu habentem, & tredecim modicis propugnaculis munitum, ubi diu noctuque excubabant. Tanta moles trium dierum labore perfecta est. Civitate hunc in modum inclusa, jam integræ familiæ fame contabescabant. Domus mulieribus, & infantibus, plateæ senibus enecatis scatebant. Juvenes in foris videbantur inaniter tumentis corpore tanquam spectra circum repere, & subito corruere. Superstitibus nec animus, nec vires sepeliendi mortuos superpetebant. Multi, cum aliorum cadavera terræ mandarent, labori immoriebantur; multi spirantes in suis sepulchris procumbebant, sicque mortem operiebantur. Nullæ videbantur lacrymæ; nullus clamor audiebat; tota civitas profundo silentio, & quasi funesta nocte erat involuta. Seditiosi ædes aperiebant, ut defunctorum corpora spoliarent, quod cum fecissent, inter jocos, & risus recedebant. Armorum suorum aciem in his cadaveribus tentabant, quandoque etiam spiritum adhuc trahentium corporibus; rogati vero a quoquam, ut ferro sibi vitæ, patiendique finem facerent, preces respuebant. Morientes ad Templum oculis conversis cum Deo expostulare videbantur, quod hos impios, totius Gentis perniciem, vivere sineret. Obsidionis initio mortuos pecunia

Sæculum I.
A. C. 70.

VI. c. 14.

Ms. B. 1. 1. 1.

T 5

cunia

Sæculum I.
A. C. 70.

cunia ararii publici tumulari curaverant, ne aerem inficerent, postquam autem huic labori nullæ amplius vires sufficiebant, mortui ex muris in præcipitia proolvebantur, quæ ut cadaveribus repleta, fœtoremque inde ascendentem sensit Titus, suspirans, & levatis in Cœlum manibus, Deum Testem invocabat, se invito hanc gentem tot malis obrui, utque miseriæ finem acceleraret, acrius operi instare suos imperat.

§. XXXVIII.

Seditiosorum violentia.

VI. Bell.
c. 15.

At ulterius progressa est Seditiosorum violentia. Simon Mathiam Pontificem, illum ipsum, cujus beneficio sibi aditus in urbem patuerat, quod Romanis faveret, accusatum, adempta defensionis facultate, mortis damnat; neque hoc satis; tres Mathiæ filios, in conspectu Patris, unicam gratiam, ut saltem sibi, priusquam filiis, mori liceret, deprecantis, obtruncat, eorumque corpora sepulturæ honore privat. Cum his factis plurimorum odium incurrisset, Judas Tribunorum unus turrim suæ custodiæ commissam tradere Romanis parabat, quem occupatis consiliis Simon cum decem consociis capite plexit. Cœterum Joannes Templo inclusus, cum populum ultra deprædari

VI. c. 16.

prædari non posset, ipsum Templum spoliare aggreditur; multa de sacra suppellectili, etiam vasa Sacrificiis necessaria, pocula, patinas, mensas liquari præcepit, suis dicens, iis, quæ Dei essent, pro Deo uti licere, illosque, qui Templum defenderent, de Templo vivere oportere. Ita sine scrupulo oleum consummebant, Sacrificiis destinatum, seque vino sacro sine ullo moderamine ingurgitabant.

Sæculum I.
A. C. 70.

Interim tamen nonnulli de populo urbe furtim elapsi, ne fame perirent, ad Romanos transibant; tumido erant corpore, hydropicis similes, & paulo post ingestis avide cibis crepabant, nisi magno moderamine usi fuissent. Transfugarum aliquis, dum ex suis excrementis nummos aureos eruit, a Syris observatus est; aurum enim, quo civitas abundabat, sæpe deglutiebant, ut rigidissimæ Seditiosorum inquisitioni subtraherent. Protinus totis castris rumor pervadit, ex urbe advenientes transfugas, thesaurum aureum in alvo gestare. Hinc Arabes, Syrosque cupiditas illexit, ut multorum dissecto ventre, viscera rimarentur. Duo millia exenteratorum post unam noctem inventa sunt; quod dum Titus intellexit, equestribus copiis immissis sordidos prædatores punire parabat, mox autem videns, eorum majorem, quam occisorum

VI. c. 26.

Sæculum I.
A. C. 70.

rum esse numerum, ad se vocatis auxiliarium copiarum, inſo & ſuarum Ducibus, nam etiam quidam Romanorum huius feritatis accuſabantur, palam edixit; ſi quis ultra obſcænæ ſævitiæ convinceretur, morte luiturum. Nihilominus multis eorum Syri, Arabesque, occulte tamen, ne a Romanis deprehenderentur, viscera eruerunt, inutili plerumque, & ſterili crudelitate.

VI. c. ult.

Manneus transfugarum unus Tito narravit, una tantum civitatis porta, cui ipſe præſuiſſet, a decima quarta Aprilis, qua obſidio cœperat, uſque ad primam Julii, centena, & quindecim millia ſupra octies centena octoginta corpora fuiſſe elata, & hæc quidem pauperum ſolummodo cadavera, quæ expenſis publicis ſepeliebantur, ideoque a ſe diligenter numerata, ut mercedem bajulis diſtribuere poſſet. Conſanguineos defunctorum alios inhumaffe. Alii transfugæ referebant; per reliquas portas ſexies centena millia cadaverum, non niſi pauperum, quorumque ſepulturam nemo curabat, fuiſſe ejecta. Univerſim autem funerum numerum iniri non poſſe. Poſtquam pauperum funera efferri ultra non poſſent, in amplis ædibus coacervata fuiſſe, quæ, cum nulla amplius caperent, claudabantur. Addebant; frumenti modium talento vanire, quod duo librarum millia

millia conficit. Cum nec amplius conquirendis oleribus exire licuisset, quosdam in fimetis indagasse, ut vetera boum stercorea invenirent; eaque ori ingessisse, quæ prius visa tantum nauseam creassent. Romani miseratione movebantur, cum hæc audirent, Judæi vero seditiosi nullum humanitatis sensu afficiebantur, cum cernerent. Immo crescebat rabies, & nullatenus horrebant ingentes cadaverum cumulos, quibus plateæ tegebantur, calcare, cum adversus externos pugnaturi procederent, manibus concivium suorum cæde cruentatis. Nec jam victoriae spes, sed salutis desperatio furorem alebat. Romani nova extignis propugnacula non sine gravissima difficultate ob lignorum penuriam extruxerant, hæc enim nonaginta stadiis, id est, ferme quatuor leucis advehi debebant. Omnibus in hac Regione excisis arboribus, Jerosolymæ vicinia, prius ad oculorum delicias amœna, tristi vastitate horrebat. Tandem, post conflictus utrinque obstinacia memorabiles, Titus Arcem Antoniam capit, diruitque, decima septima Julii, eadem die qua *Tamid* seu Sacrificium perpetuum summo populi dolore cessavit, eo quod viri deessent, qui offerrent. Titus iterato tam per Josephi ministerium, quam per se ipsum Seditiosis dedicationem persuadere conatus est, ne vim

Sæculum I.
A. C. 70.

VII. Bell. 1.

VII. Bell. 4.

ulti-

Sæculum I.
A. C. 70.
ultimam loco sancto admovere cogere-
tur; sed incassum omnia, ergo affultus,
& pugnae restaurantur, quibus Romani
duos Porticus exteriores, qui a Septen-
trione, & Occasu Templum claudebant,
obtinuere. Horum partem jam prius Ju-
dæi, reliquam autem nunc Romani flam-
mis vastarunt.

§. XXXIX.

Mater filium devorans.

III. 7. **T**ruculenta fames quotidie in civitate
latius serpebat; levissima quæque ci-
bi alicubi latentis conjectura bellum ex-
citabat domesticum, & homines alioqui
conjunctissimos ad pugnam ciebat. Præ-
dones canina rabie, rictu hianti circum
cursantes, pulsabant januas, & ejusdem
horæ spatio easdem domus bis, terve re-
petebant. Omnia latranti stomacho in-
gerebantur, etiam quæ alias animalia im-
munda non vorassent. Cingulis suis,
calceamentorum, clypeorumque corri-
giis consumptis, fœni veteris reliquias
comedebant, cujus festucæ diligenter
collectæ, librato pondere, quatuor drach-
mis atticis vendebantur; drachma autem
ferme octo assibus nostræ monetæ com-
paratur.

Mulier nomine Maria, filia Eleazari
trans Jordanem habitantis, ortu, & opi-
bus

Sæculum I.

A.C. 70.

bus clara, cum cœteris omnibus in ob-
 fessa urbe inclusa fuerat; Seditiosi, om-
 nibus, quæ attulerat, & gemmarum re-
 liquis adeptis, etiam nutrimenta, quæ
 de die in diem conquirebat, auferebant;
 ipsa miseræ impatiens, eos injuriis, &
 maledictionibus onerabat, nihil ommit-
 tens, quo prædones ad se occidendam
 provocare posset. Tandem fame, & de-
 speratione urgente, infantem suum, quem
 lactabat, arripit, & trementibus oculis
 conspiciens, ait: *Cui te reservo, proles
 infortunata! nempe ut paulo post fame
 pereas, vel Romanorum mancipium vivas,
 aut, quod omnium deterrimum, in Sedi-
 tiosorum manus incidas?* Tum necat,
 excitato igne assat, mediam corpusculi
 partem comedit, & alteram reponit. Il-
 lico Seditiosi advolant, assatæ carnis odo-
 re illecti, strictisque gladiis mulieri mor-
 tem intentant, nisi proferat. Immo, in-
 quit illa: bonam vobis portionem refer-
 vavi, simulque infantis reliquias osten-
 dit: ipsi defixis in terram oculis immo-
 biles rigeant, at illa: *Mea viscera sunt,
 quæ coxi, manducate, quod mater potuit,
 & vos poteritis; nisi forte delicatior
 femina, & matre teneriores sitis;* qui-
 bus auditis, trepidi se domo proripiunt.
 Tantæ abominationis rumore brevi per
 totam urbem diffuso, omnes quasi crimi-
 nis essent participes, exhorrebant, & eo-
 rum

Sæculum I.
A. C. 70.

rum fortem inuidebant, quos prompta mors tantæ malorum acerbitati eripuerat. Talia narrantes, Romanis vix fidem faciebant; quosdam eorum miseratio tangebatur, plurimis autem eo magis indignatam a Diis gentem ira exarsit. Titus coram Deo protestabatur, solis Judæis, bellum pertinaciter deposcentibus, & non tantum conditiones æquissimas pacis, sed etiam a se factam impunitatis promissionem non acceptantibus, omnia ex horrido bello provenientia mala esse adscribenda. Ita adimplebantur ea, quæ Deus per Moysen toti populo comminatus fuerat, & singulariter Christus JESUS mulieribus Jerosolymæ; dies venturos; quibus beatus diceretur venter sterilis, & beata ubera, quæ non lactarent.

Deut. 28. 53.

Luc. 23. 9.

§. XL.

Templum captum, & exustum.

Jos. VI.
Bell. c. 9.

Octava Augusti Romani secundum murorum ordinem in Templo aggressi sunt, sed nec muros arietibus diruere, nec portarum limina ob lapidum magnitudinem, & nexus firmitatem eradicare, nec etiam porticus ascensu superare obstrenuam Judæorum resistantiam poterant; igitur Titus, facere coactus quod haec-

haftenus loci reverentia prohibuerat, ea-
 dem die portis flammis subjici jubet; quæ
 inde in ambulacra, & atria sparsæ, tota
 hac die, & sequenti nocte grassatæ sunt;
 Titus, alique Romani exercitus Duces
 saltem Templi corpus servaturi erant;
 at decima Augusti, Judæi Templi custo-
 des in Romanos, qui jussu Titi flammis
 secundum Templi ambitum depascentes
 extinguere adlaborabant, erumpunt, &
 a Romanis in Templi intima repelluntur.
 Tunc militum unus, quasi impellente Nu-
 mine, injussus & a commilitone in altum
 sublatus, titionem, quem dextra tenebat,
 per deauratam fenestram in conclavia,
 ipsum Templum a Septentrionali latere
 contingentia, injicit. Protinus parietes
 flammis concipiunt; accurrit ipse Titus;
 sed in tanto tumultu nemo faciebat im-
 perata; intimum Templum flammis cor-
 reptum consumebatur, quantumcunque
 eas compefcere Titus conaretur. Ita JEsu
 Christi vaticinium adimpletum; lapidem
 super lapidem non remansurum. Secun-
 dum hoc Templum eadem die, ejusdem
 mensis combustum est, quo primum a Na-
 buchodonosore vastatum, id est, decima
 mensis Judaici nomine *Abb*, qui est quin-
 tus a mense Paschatis *Nisan* dicto; cum
 hi menses pure lunares sint, haud facile
 cum nostris comparantur; secutus sum
 vero antiquum Josephi interpretem, qui
 per

Sæculum I.
 A. C. 70.

VII. Bell.
 c. 10.

Matth. 24. 2.

Jerem. 7. 12.

Hist. Eccles. Tom. I.

U

per

Sæculum I.
A. C. 70.

*Jos. VI.
Bell. c. 32.*

per menses Romanos Macedonum menses, quorum nominibus Josephus usus est, exprimit; quamvis Josephus re ipsa his nominibus menses Judæorum denotare voluerit, iis ferme correspondentes.

Quidquid spirabat in Templo, nulla ratione ætatis, sexus, aut conditionis contrucidatum. Altaris aditum accumulata cadavera prohibebant. Pavimentum sanguine & funeribus opertum videri non poterat. Soli Seditiosi ferro viam fugæ sibi aperientes, in montem Sion evadunt. Inter cæteram populi multitudinem, quæ in Templo periit, sex millia erant virorum, mulierum, & parvulorum, quos Pseudo-Propheta deceperat spe vana, se, si juxta Dei voluntatem in Templum ascenderent, illic signa salutis accepturos. Plures ejusmodi erant populi illusores, quorum opera Tyranni utebantur, ut detentam plebem a transitu ad Romanos cohiberent.

Templo combusto, Romani, vexillisque militaribus ante portam Orientalem erectis, in ipso loco Sacrificia obtulere, nempe idolis suis, quorum effigies eorum vexilla referebant. Seditiosis urbis superiora tenentibus, Titus edici jubet; si se Romanorum arbitrio dederent, vitam servaturos; at illi petierunt, ut sibi cum uxoribus, & liberis in deserta secedere liceret; tanta contumacia irritatus Titus,

tus, urbi inferiori flammis subjectis, superiorem oppugnat; illamque per factam muri ruinam victoria ferox miles ingressus octava *Gorpice* seu Septembris, die Sabbati, Imperii Vespasiani anno secundo, Jesu Christi septuagesimo omnia igne, ferroque absumit. Titus dirutis Templi, urbisque reliquiis, terram, qua civitas steterat, vomere findi jubet. Unam solummodo muri partem versus Occidentem cum tribus turribus, Hippica, Phasael, & Mariamne stare voluit, ut, quanta Majestas civitatis, templique olim fuisset, unum saltem monumentum posteritati relinqueret. Prædæ tanta fuit copia, ut auri pretium in Syria visceret.

Sæculum I.
A. C. 70.

Ibid. c. 40.

Annus 70.

In latrinis subterraneis ferme duomillia Judæorum cadavera inventa sunt, quos aut fames, aut morbus consumperat, vel qui se mutua cæde, ne in Romanorum potestatem vivi devenirent, peremerant. Illi duo Tyranni Simon, & Joannes, ibi latentes, tandem deditioem fecerunt, & triumpho reservati sunt. Ad undecies centena millia occisorum durante obsidione numerantur; & nonaginta septem venditorum; vix autem invenire erat, qui vellent emere. Coronas a vicinis populis in victoriæ honorem sibi oblatas Titus acceptare renuit, quod diceret; sua virtute hæc facta non esse,

VII. Bell.
c. 7.

Philost. A-
poll. l. 6. c. 14.

U 2

esse,

Sæculum I.
A. C. 71.

Jos. VII.
Bell. c. 4. 6.

Ibid. c. 8.

An. 71.

Ibid. c. 9.

esse, seque tantum vindictæ Dei in Judæos irati manus commodasse. Una legione custodiendis Jerosolymæ ruinis relicta, ipse cum duabus aliis Cæsaream reversus est, ubi omnibus captivis, spoliisque congregatis, reliquum tempus anni septuagesimi exegit, tempestatem velis faciendis, & trajectui in Italiam opportunam exspectans. In die natali fratris ejus Domitiani, quæ trigesima Decembris erat, plusquam duo millia Judæorum supra quingentos, hi flammis, alii Bestiarum dentibus, alii, digladiari coacti, propriis suorum manibus periire. Magna iterum miserorum copia periit in ludis, quos Titus Beryti in Phœnicia Patris sui honoribus instituit, ut diem anniversarium, quo Imperium suscepit, celebraret; nempe prima Julii anni sequentis, Jesu Christi septuagesimi primi.

Inde Titus venit Antiochiam, ubi Judæi accusabantur, quod forum quadratum, Archiva, Tabularium, chartasque quibus Jus Imperatorium continebatur, incendissent; vixque populus ab eorum cæde cohiberi poterat; at per acta, & probata deinde patuit, homines ære alieno gravatos hoc crimen attentasse, ut se a creditorum persecutionibus liberarent. Cum Titus advenisset, a civibus rogatur, ut Judæos expelleret, vel saltem juribus
priva-

privaret; ipse utrumque renuit; & Judæis Antiochiæ sicut antea vivere licuit. Sæculum I.
A. C. 71.
Tum Titus visis etiam aliis Syriæ urbibus, per Judæam, & Jerosolymam in Ægyptum rediens, Alexandria in classem exceptus est. Romæ deinde cum Parente ob Judæam devictam triumphavit.

In hoc triumpho Joannes, & Simon *Ibid. c. 9.*
Seditiosorum capita, cum septingentis Judæis, quos viribus valentes, & formæ spectabilis, selegerant, circumducti sunt. Simon tanquam hostium Ductor pro more ultimo supplicio affectus. In eodem Triumpho circumlata sunt mensa, candelabrum aureum cum septem brachiis, & quæ ex vasis sacris Templi fuerant servata; præprimis Mosaicæ Legis liber, *Jos. VII.
Bell. c. 19.*
qui deinde in Palatio unacum purpureis Sanctuarii velis repositus est. Hodie dum Romæ arcus ille videtur, huic Triumpho exstructus, ubi candelabrum, & mensa sculptili opere marmori incisa apparent; candelabrum ab octo viris portatur; mensæ innituntur duæ tubæ decussatæ, ante mensam portatur titulus, alter ante candelabrum, sequitur & tertius, qui verosimiliter libro Legis præferbatur. In curiosorum antiquariis numismata ostenduntur Vespasiani, & Titi, in quibus matrona repræsentatur, ad palmæ pedem sedens, longo pallio contexta,
U 3 caput

Sæculum I. caput inclinatum dextra sustinens cum
A. C. 73. epigraphæ: Judæa captiva.

§. XLI.

Finis belli.

*Jos. VII.
Bell. c. 20.*

Ut Judææ subjectio esset integra, Lucilius Bassus Legati titulo illuc cum copiis missus, primum, initis conditionibus, castrum Herodium recipit; tum & alterum trans Jordanem Macheron obsidet, illudque quamvis munitissimum ad deditorem, pactis tamen conditionibus, adigit. Liberius Maximus erat tunc Judææ Procurator, cui Imperator per litteras in mandatis dedit; omnes Judæorum terras venderet; ipsis vero, ubicunque degerent, tributum imperavit, duas drachmas, singulis annis in Capitolium conferendas, quas prius juxta Legem in Templum Jerosolymitanum ferre solebant. Id contigit Jesu Christi anno septuagesimo secundo.

Ibid. c. 25.

An. 73.

*Jos. VII.
Bell. c. 30.*

Anno sequenti Publius Silva loco Bassi defuncti Judæam procuravit; is arcem Massadam, quæ æstimabatur insuperabilis, Eleazaro Judæ Galilæi nepote, Sicariorum Duce in ea imperante, obsidione includit; nam ibi Eleazarus ultima pertinacia bellum protrahens, omnes, quicunque Romanis obedientiam præstabant, hostiliter vexare audebat. Ad ultimum

mum his Sicariis, spe evadendi præcisa, Sæculum I.
 Eleazari Ducis sui, furiis agitati, consilium A. C. 73.
 placuit; quod secuti, primum uxores,
 & liberos confodiunt; tum inter se for-
 titi, quis eorum viveret ultimus, alter al-
 terius jugulum petunt; qui vero omni-
 bus supervixit, discussis sollicite cunctis
 angulis, ne quis remaneret, qui spiri-
 tum traheret, Palatio ignes subjecit, sibi-
 que demum ipsi violenta manu spiritum
 elisit. Occisorum numerus, sexcento-
 rum nonaginta virorum fuit. Id factum An. 73.
 decima quinta Aprilis, anno septuagesi-
 mo tertio. Romani altera die Massadam
 ingressi sunt. Hujus arcis subjectione
 universa Judæa pacata.

Multi Sicariorum ex Judæa elapsi, in *Ibid. VII. 36*
 Ægyptum venerunt, ubi Judæos Alexan-
 drinos ad rebellionem sollicitabant; hi
 vero ex Saniorum consilio in Sicarios ir-
 ruentes, sexcentos eorum in Romanorum
 manus tradunt, qui ad unum omnes
 ad necem ducti. Nonnulli Sicariorum
 per Ægyptum, & Thebaiden fugientes,
 nihilominus capti, tormenta crudelissima
 singulari constantia tulerunt, nec ab eo-
 rum quoquam, ne quidem a pueris una
 vox extorqueri potuit, ut Cæsarem suum
 Dominum dicerent. Cum Vespasiano de *Ibid. c. 30.*
 his seditionis reliquiis fuisset relatum, ad
 Lupum Ægypti Præfectum mittit man-
 data, ut Templum, quod ibi Judæi ha-
 bebant,

Sæculum I.
A. C. 73.

bebant, deleret; hoc Templum Onias, Pontificis Oniæ frater tempore Ptolomæi Philometoris ante ducentos triginta quinque annos ædificaverat. Lupus satis fecisse credidit, postquam, ablata donariorum parte, quibus ornabatur, Templum clausit; at Paulinus ejus successor, reliquis opibus detractis janisque obstructis, etiam omnes aditus reddidit impervios.

Jos. VII.

Bell. c. 36. 37. Sicariorum furor etiam in Cyrenem pervasit. Quidam textor, nomine Jonathan, exquisitæ nequitiae multos, cum extrema miseria luctantes, duxit in desertam, videndorum miraculorum, quæ ipse promittebat, spe inani deceptos. Catullus in his partibus Lybiæ Præfectus, immisis equitum, peditumque copiis, miseros levi labore oppressit; Jonathan in ejus conspectum adductus, ut se periculo extricaret, ditissimos quosque Judæorum hujus consilii auctores criminatur, quod, quamvis esset calumnia, Catullo credere placuit, ejusque jussu tria millia sunt interfecta. Jonathan catenis onustus, & Romam missus, ibi Imperatoris sententia virgis cæsus, vivusque in ignem conjectus est. Si quisquam numerum Judæorum, qui hoc bello universim diverso mortis genere perire, inire voluerit, computatis etiam undecies centenis millibus, in ipsa obsidione

dione occiforum, terdecies centena tri-
 ginta feptem hominum millia fupra qua-
 dringentos, & nonaginta inveniet, quam-
 plurimis aliis millibus in hunc cumulum
 non coactis. Herodes Agrippa Herodia-
 norum ultimus Regni fui augmentum
 cum Præturæ honoribus ab Imperatore
 accepit, vixitque ufque ad annum Impe-
 ratoris Trajani tertium; forem ejus
 Berenicen Imperator Titus adamavit, a-
 deo, ut de nuptiis cogitaret. Attamen
 Herodianorum ftirps quamvis valde nu-
 merofa intra centum annorum fpatium
 extincta eft. Hanc Belli Judaici hifto-
 riam fcripfit Græce Jofephus Mathiæ Sa-
 crificatoris filius, qui ab Imperatore ca-
 ptus, & libertate donatus, tanquam ejus
 Libertus Flavii nomen affumpfit, Flavius
 enim Vefpafiani Gentile nomen erat.
 Fuit Jofephus ferme omnium, quæ in
 hoc bello gefta funt, testis oculatus; cum-
 que a Judaifmo nunquam defecerit, fu-
 fpectus efle non potefl, quafi adimpletio-
 nem eorum, quæ JESUS CHRISTUS prædi-
 xit, demonflrare affectaffet.

§. XLII.

*Hærefes Ebionis. Cerinthi. Me-
nandri.*

Post excidium Jerofolymæ Judæorum
 Sæculum I. A. C. 73.
 Sæctæ ætatem non tulerunt; vix am-
 plius

U 5

*Epiph. hæv.**19. n. 5. id.**hæv. 29. n. 7.*

Sæculum I. A. C. 73. plius de Pharisæorum, & Saducæorum discrimine quidquam audiebatur. Nazaræos adhuc invenire erat, alio nomine Minæos, at hi potius Christiani erant, circumcissionem, & Legem observantes; cumque & Judæi, & Christiani esse velent, revera nec Judæi erant, nec Christiani. Evangelio S. Matthæi in idioma te originali utebantur, hebraicum enim perfecte callebant. Erroribus Ebionis, cujus hæresis tunc apparere cœpit, adhererunt; nam dum Christiani, qui Jerusalem aufugerant, adhuc Pellæ Decapoleos urbe degebant, in eadem Regione Ebion oppido quodam nomine Cacata in Basan habitabat. Vox Ebion pauperem significat, hinc quamvis hoc nomen a nativitate accepisset, in eo tamen Discipuli sui gloriabantur, quasi sanctam paupertatem eorum imitarentur, qui venditi Patrimonii pretium ante pedes Apostolorum attulerant.

Iren. lib. I. c. 26.
Hier. in Matth. 12. in it.

Cœterum S. Petri Discipuli haberi volebant, rejicientes S. Paulum, quem calumniis onerabant; nec enim S. Paulum, ajebant; origine fuisse Judæum, sed Gentilem Profelytum, eumque, cum Jerusalemæ esset, filiam cujusdam Sacrificatoris in matrimonium petiisse, hunc in finem se circumcidi passum, cum vero illam obtinere non potuisset, ex indignatione

tione circumcissionem, & Legem oppu-
 gnasse. Ut suos errores liberius S. Pe-
 tro possent affingere, relationem itine-
 rum ejus, a S. Clemente conscriptam,
 corruerant. Cum Fidelibus servabant
 Diem Dominicam; baptizabant, & con-
 secrabant Sacram Eucharistiam; in cali-
 cem autem aquam solam infundebant.
 Uterius dicebant; inter duos universi
 Imperium a Deo esse divisum, nempe in-
 ter Christum, & Diabolum. Diabolo
 omnem potestatem esse in præsentem
 mundum, Christo autem in futurum Sæ-
 culum. Christum fuisse creatum sicut
 Angelorum aliquem, sed cæteris majo-
 rem. Jesum natum esse ex Joseph, &
 Maria generatione communi, utroque se-
 xu concurrente. Cum deinde magnos
 in virtute fecisset progressus, electum
 fuisse a Deo in Filium, per Christum, qui
 ex alto in columbæ specie in eum descen-
 disse. Solam fidem in Jesum Christum
 sine observantia legalium ad salutem suf-
 ficere negabant. Evangelium S. Matthæi
 legebant, quod alteraverant, rescissis præ-
 fertim Genealogiis. Omnes Prophetas
 Josue posteriores rejiciebant, Samuelem,
 Davidem, Salomonem, & ipsum Eliam;
 in ipsa Lege multos textus debebant. Je-
 rosolymam ut Domum Dei adorabant.
 Omnes suos Sectatores matrimonium i-
 nire etiam ante annos pubertatis impe-
 rabant.

Sæculum I.
A. C. 73.

Epiph. hæc.
30. n. 15. *Ibi.*
n. 3. n. 16.
Tertull. de
car. Chr. c. 14
Euf. III.
hist. t. 27.

Epiph. hæc.
30. n. 13.
Iren. l. 1. c. 26

Epiph. n. 18.

Sæculum I. rabant. Licita inter eos erat Polygamia.
A. C. 73. Hi fuerunt Ebionis errores.

Iren. I. c. 25. Cerinthi errores his erant simillimi.
Tertull. præ/c. c. 48. Non esse Deum, qui hunc mundum fabricasset, aiebat; sed quamdam virtutem separatam, & a virtute suprema valde distinctam, idque Deo inscio attentasse. Hebræorum Deum, non esse Dominum, sed Angelum. Jesum sicut alios homines ex Joseph, & Maria fuisse natum; sed quia omnes sapientia, & virtute superasset, Christum a supremo Deo missum, post ejus baptismum, in columbæ forma in eum descendisse; tuncque Patrem, hætenus ignotum annuntiasse, & patrasse miracula. Ad finem vitæ tempore passionis ejus Christum a Jesu avolasse, Jesum vero solum fuisse passum, & resurrexisse; & Christum, utpote spiritualem, semper impassibilem, & immortalem mansisse. Idem Cerinthus quamdam revelationem prætexebat, portentosas imagines continentem, quas sibi ab Angelis ostensas dicebat; asserens, post resurrectionem universalem Jesum Christum in terris regnaturum, hominesque Jerosolymis omnibus deliciis fruituros, cunctis carnis desideriis satisfacturos, & hoc modo quasi in continuis nuptiis, & conviviis mille annorum spatium transacturos. Hi sunt errores Cerinthi, quos in Asia disseminabat.

Cajus apud Euseb. 3. hist. c. 28.

Dyon. apud Euseb. 7. c. 25

Iren. ibid.

Circa

Circa idem tempus quidam Menander vivebat inter Discipulos Simonis Magi facile primus. Erat, sicut Magister ejus, Samaritanus ex oppido Capparetaia dicto. Nec minus ei erat cum Dæmonibus commercium, & in hac arte Magister multos Antiochiæ suis præstigiis seduxit. Se, nempe Simonis exemplo, a virtute hominibus incognita in hunc mundum fuisse missum, dicebat, pro omnium Salute; neminem salvandum, nisi in suo Nomine baptizatum, suum autem baptismum veram esse Resurrectionem, ita ut ejus Discipuli jam in hoc mundo futuri essent immortales. Nihilominus pauci erant, qui hunc baptismum expeterent.

Sæculum I.
A. C. 73.

*Iren. lib. I.
c. 21.*

*Tertul. de
ann. c. 50.*

§. XLIII.

Philosophi.

Etiam Dæmoni sui Apostoli non deerant, quos ad Paganos mitteret. Multi tunc Philosophi mundum pervagabantur, & in amplis civitatibus commorati, perorabant ad populum, quasi bonos mores reducturi, re ipsa vero magis, magisque antiquis superstitionibus immergebant. Super omnes alios fama eminuit Apollonius Thyanæus; hunc sequebatur Euphrates Tyrius, primum amicorum ejus intimus, deinde adversariorum infensissimus.

*Plin. l. 1. ep.
10. Philost.
Apoll. lib. 4.
5. 6. 7. Plin.
lib. 3. ep. 11.*

mus.

Sæculum I.
A. C. 73.

mus. Erat Euphrates vir corpore magnus, & spectabilis, cui prolixum capillitium, & barba candida non parum addebant ornamenti. Profundam scientiam politissimi mores decorabant. Alloquium ejus mansuetum, vita autem austera, nam hi Philosophi deliciarum, & dolorum contemptum ostentabant; quos inter numerari merentur Demetrius Cynicus, Musonius, & gener ejus Artemidorus. Musonius unicus Philosophorum fuit, cui a Vespasiano, cœteris omnibus Roma pulsus, manendi licentia data est. Talis erat etiam Damis Pythagoricus, Epictetes Stoicus, Lucianus Samosatenus Epicureus, Diogenes junior Cynicus, hic semel propter convitia in populum in publico Theatro virgis cæsus est, alius nomine Heras propter similem audaciam capite truncatus est. His declamatoribus accensendus est Dio Prusanus, Chrysostomus, id est, os aureum cognominatus.

Xiphil.
Vesp. p. 220.

idem p. 222.

Philost. Ap.
l. 5. c. 12.
id. de Soph.

§. XLIV.

Liber Pastoris. Visiones.

V. testimon.
vet. in edit.
Cotelerii.

Hier. Script.

Circa id temporis, nempe sub Pontificatu S. Clementis Romæ Hermas degebat, libri Pastoris auctor, qui a multis olim pro libro Canonico habitus est, & ut talis ab aliquibus SS. Patrum antiquissimis citatur. Idem Hermas esse creditur,

tur, de quo S. Paulus mentionem facit, dum illum inter illustrissimos Christianorum Romanorum numerat. In Matrimonio vivebat, habebat liberos, & simplex Laicus fuisse videtur, sed singularis omnino pietatis. Ex familiari cum Deo communicatione, quod tunc temporis non erat infrequens, multa didicit, quæ ad morum Doctrinam promovendam faciebant; ex his revelationibus fideliter relatis librum composuit, stilo valde simplici, & in tres partes divisum. Partem primam vocat visiones, alteram præcepta, & tertiam similitudines. At prima, & tertia ferme similes revelationes continent.

In prima visione narrat; sibi Romæ puellam occurrisse, quondam dum juvenis fuisset, notissimam, & pro sorore amatam; quæ, cum una die fuisset ejus oculis objecta, tacite in corde suo reputasse, quam fortunatus ipse fuisset, si uxorem duxisset tali forma, & moribus; & tum quidem, ait: *Cogitatione ultra progressus non sum. Post aliquod tempus ambulabam in cogitationibus istis, magnitudinem, & pulchritudinem operum Dei considerans. Subinde somno oppressum spiritus abstulit a dextra in locum, ubi propter rupes, & aquas gressus figi non poterat; hunc locum prætervectus veni in planitiem, ubi in genua procidens, rogare Dominum*
cæpi,

Sæculum I.
A. C. 73.

Rom. 16. 14.

Sæculum I.
A. C. 73.

cæpi, & confiteri peccata mea. Dum orationi intentus sum, aperitur cælum, & video fæminam, quam desideraveram, quæ me ex alto salutabat, dicens: bona sit tibi dies, Hermas! ego respiciens, ajo: quid tibi in cælo: & ipsa: huc translata sum, ut peccata tua accusem coram Domino; Deus, qui in Cælis habitat, & omnia, quæ existunt, creavit, & propter Ecclesiam sanctam suam multiplicavit, iratus est, eo quod in me peccaveris. Et quando, inquam, vel ubi verbum indecens tibi locutus sum? nunquid te semper tanquam sororem reveritus sum? illa subridens: malum desiderium cor tuum subiit; vel hoc non esse peccatum reputas homini iusto? est enim vero, & peccatum grande. Si vir justus habet cogitationes justas, & recte ingrediatur, Deus ipsi propitius erit; qui vero cogitationes malas in corde fovent, mortem sibi, & captivitatem accersunt; illi præprimis, qui hoc sæculum amant, qui in divitiis gloriantur, qui bona futura non sperant, qui dubitant, & in Domino non confidunt; tu vero Deum roga, & sanabit peccata tua, & peccata totius familie tuæ, & omnium Sanctorum.

Cum ita fuisset locuta, clausum est Cælum; me vero tristitia, & timor occupavit cogitantem; *si hoc peccatum mihi imputetur, quomodo salvari potero? vel quomodo placabo Dominum pro peccatis meis,*

*mies, quorum tantus est numerus? In his cogitationibus fluctuans, vidi magnam Cathedram, quam lana alba, sicut nix, tegebat; tunc Mulier anili ætate, & splendido vestitu ingreditur, librum manu tenens; sola affedit, mihi que salutem dicit, ego reddidi lacrymans; tunc ait: *Hermas! quare tristis es, cum sis vir patiens, modestus, & semper hilaris? respondi: mulier magnæ probitatis pudendum crimen mihi exprobravit, quod contra eam commiserim; ipsa: Deus servos suos a tanto malo præservet; sed forte concupiisti eam in corde tuo? abominabilis adeo cogitatio absit a servo Dei! malas actiones facere non desideret, præsertim Hermas, qui ab omni pravo desiderio semper abstinuit, & cujus tanta est simplicitas, & innocentia. Non autem propter te Dominus iratus est, sed propter filios tuos, qui peccaverunt in eum, & in Parentes suos.**

Quia diligis filios tuos, non corripuisti, eos, & permisisti, ut violenter agerent. Ideo Dominus irritatus est contra te. Attamen sanabit omnia mala, quæ in domo tua facta sunt, & quæ rerum tuarum domesticarum ruinam causerunt. Modo tui miseretur, animum cape, conforta familiam tuam, perge, eam quotidie in verbo sancto instruere, & monere non cesses; scit enim Dominus; ex toto corde suo penitentiam acturos, & te in librum vitæ inseret.

Sæculum I. *Post hæc verba, inquit: num me legentem*
 A. C. 73. *vis audire? repono ego: & quidem lubenter.*
Ergo audi! & aperto libro legebat res altissimas, & admirabiles, quas retinere non poteram, quia erant verba terribilia supra hominis captum. Nihilo minus memoria retinui hæc ultima verba: *Ecce Deus exercituum, qui Potentia sua invisibili, & Sapientia infinita mundum creavit, qui suo consilio glorioso omnes creaturas pulchritudine circumdedit; qui per virtutem verbi sui firmavit Cælum, & terram super aquas fundavit, & per potentiam suam formavit sanctam Ecclesiam suam, quam benedixit. Jamque Cælos, & montes, & colles, & maria transferet, & omnia electis suis implebuntur, ut promissionem suam in eis adimpleat, postquam cum magno honore, & lætitia observarint leges Dei, quas magna fide receperunt. Cum cessasset legere, surrexit, & venerunt quatuor juvenes, qui Cathedram versus Orientem avexerunt. Ipsa, me compellatum, tangit in pectore, interrogans: Num placuit tibi lectio mea? tunc ajo: Ultima hæc verba placent, sed præcedentia sunt valde dura. Hæc ultima, inquit: ad justos pertinent, alia ad Apostatas, & Paganos. Dum loqueretur, apparuerunt duo viri, qui ea in humeros sublata, versus eandem Regionem, qua Cathedra, nempe ad Orientem abierunt; ipsa læta-*
 bunda

bunda discedebat, inquit: *Bono animo esto Hermas.* Talis est prima visio.

Sæculum I.
A. C. 73.

Anno sequenti eandem Anum vidit, non sicut antea sedentem, sed ambulante[m], & commentarium legentem, quem ipsi dedit describendum; descripsit de littera ad litteram, syllabas non intelligens. Postquam commentarium descripsisset, ablatu[s] est ex manibus ejus, non videntis, quomodo id fieret. Post quindecim dies, cum multum jejunasset, & orasset, sensus hujus scripturæ ipsi revelatus est; erant vero admonitiones ad eum de peccatis liberorum, & uxoris ejus, quæ fuit obtretractrix; corripere quidem eos jubebatur, sed sine odio, quod sibi male fecissent. Ibidem ipsi prædicebatur, uxorem ejus, fore sororem suam, quo indicabatur, eos in continentia victuros. Hæc omnia ipsi revelata sunt dormienti

Visio II.

a juvene formoso, qui ait ad illum: *Quam putas esse illam Anum, a qua accepisti commentarium?* respondit Hermas, *credidero ipsam esse Sybillam; falleris, ait juvenis, est enim Ecclesia Dei.* Quare ergo, inquit Hermas, *plena annorum est?* quia, reponit juvenis, *prima omnium a Deo creata est, & Mundus propter ipsam factus est.* Deinde, inquit Hermas: *Visionem habui in domo mea: Anus illa veniens, interrogabat, num commentarium jam Presbiteris tradidissim: respondi, quod*

n. 4.

X 2

non

Sæculum I. non. Bene factum inquit illa: sunt enim
 A. C. 73. adhuc, quæ tibi dicam; cum dixerò omnia,
 illa Electi clare intelligent. Duos commen-
 V. Orig. Pe- tarios exarabis, unumque mittes ad Cle-
 riarh. lib. 4. mentem, & alterum ad Grapten. Cle-
 c. 2. in Phi- mens eum civitatibus exteris communica-
 local. c. I. bit. Grapte viduas, & orphanos commo-
 Liber Pasto- nefaciet. Tu vero hujus civitatis Pres-
 ris. biteris, qui Ecclesiam gubernant, præ-
 leges.

Hic Clemens alius esse non potest, quam S. Pontifex, Ecclesiam Romanam cum auctoritate in alias Ecclesias gubernans. Grapte aliqua ex Diaconissis fuisse videtur.

Visio III.

Postquam Hermas iterato multum jejunasset, & orasset, ut sibi revelarentur, quæ Mulier promiserat; illa apparuit ipsi nocte, jussitque, ut ad meridiem in locum a frequentia remotum, & campetrem veniret. Ipse in loco condito comparuit, viditque scamnum cum pulvinari, & linteum, desuper stratum; quod cum videret in solitudine, exhorruit, steteruntque comæ; attamen resumpto animo, flectens genua, iterum peccata sua confitebatur Deo. Tunc Mulier cum sex juvenibus, quos viderat, venit, & tangens eum retro, ait: *Cessa aliquando orare pro peccatis tuis, sed etiam pete Justitiam, ut ejusdem Domus tua particeps fiat.* Tumque surgere jussum, & manu prehensum,

sum, ad scamnum ducit, aitque ad juve- Sæculum I.
nes: *Ite, & ædificate*; ipsum vero, ut se- A. C. 73.
deat, invitat; cumque ad dextram vo-
luisset considerare, signo ad lævam transire
imperat; *dextra enim*, ajebat: *illis de-*
stinata est, qui propter Nomen Dei passi
sunt. Multa tibi facienda supersunt, ut
cum istis sedere dignus sis, & in multis
adbuc deficiis.

Tum ei turrim magnam ostendit, quæ
ex lapidibus quadratis, & nitidis super
aquas ædificabatur. Figura turris erat
quadrata; sex juvenes ædificabant eam,
& Myriades integræ aliorum hominum
comportabant lapides. Quidam illos ex
profundo aquarum extrahebant, alii ter-
ra transportatos sex juvenibus tradebant.
Lapides, qui ex aquarum fundo assume-
bantur, jam erant secti, ut statim locari
possent; & tam apte jungebantur, ut
nullo apparente nexu, turris unico lapide
confergere videretur. Ex aliis vero la-
pidibus terra comportatis, quidam a ju-
venibus ad ædificium adhibebantur, alii
rejecti, confringebantur. Circa ædifi-
cium plures adhuc alii jacebant lapides,
quorum usus non erat, quia nonnullis
erant latera inæqualia, aliis fissura hiabat;
alii erant albi, sed rotundi, ut ædificio
non quadrarent. Aliqui longe a turri
projecti, cadebant in viam, nec ibi ma-
nebant, sed in locum desertum provolve-
ban-

Sæculum I. bantur; alii cadebant in ignem, & arde-
 A. C. 73. bant; alii prope aquam decedentes, quam-
 vis vellent, in eam devolvi non poterant

n. 3.

Quærenti Hermæ hujus visionis ex-
 plicationem, Mulier annosa ait: *Turris,*
quam ædificari vides, ego ipsa sum, id est,
Ecclesia. Super aquas ædificatur, quia
vestra vita per aquam servata est, & su-
per verbum Nominis gloriosi, & omni-
potentis fundata. His Baptismum denota-

n. 4.

bat. Tum sic profequitur: *Hi sex ju-*
venes, qui ædificant, sunt Angeli Dei, qui-
bus dedit potestatem in omnes creaturas.
Cæteri, qui comportant lapides, etiam sunt
sancti Angeli, at primi sunt multo excel-
lentiores. Postquam ædificium fuerit con-
summatum, apud turrim jure convivium
celebrabunt, & glorificabunt Deum. La-
pides albi, quadrati, & structuræ conce-
nientissimi, sunt Apostoli, Episcopi, Docto-
res, & Ministri, id est, Presbiteri, & Dia-
coni tam mortui, quam vivi, qui in san-
ctitate, & modestia erga Electos Dei mu-
nere suo functi sunt, & pacem, unionemque
cum eis servarunt. Lapidés, qui ex aqua

n. 5.

tolluntur, & apti sunt ædificio, illos indi-
 cant, qui mortui, & pro Nomine Domini
 passi sunt. Per lapides, qui terra adve-
 buntur, & structuræ aptantur, Neophyti,
 & Fideles intelliguntur; qui rejiciuntur,
 & prope turrim jacent, ii sunt, qui pecca-
 runt, voluntque pœnitentiam agere; si
 eam

eam peragunt, quamdiu ædificatur, adhiberi poterunt, quando autem ædificium erit completum, locus eis non erit amplius.

Sæculum I.
A. C. 73.

Lapides, qui confringuntur, & longius projiciuntur, sunt impii, qui malitia non deposita fidem susceperunt, animo non sincero; sunt ædificio inutiles, & pro talibus non est salus. Quod attinet ad alios lapides, quæ ædificio non applicantur, inæquales, indicant illos, qui veritatem cognitam, non secuti, communioni Sanctorum se non junxerunt. Quibus fissura est, sunt illi, qui apparenter tantum pacifici, discordiam in corde suo alunt. Lapides nimis parvi, illi sunt, qui fide suscepta, plerisque sicut antea vitiis laborant. Denique lapides albi, & rotundi, sunt Divites, qui fidem amplexi, cum venit persecutio, propter suas divitias Domino renuntiant, ædificio inepti, nisi ab eis divitias rescueris, sicut lapides rotundi, quorum pars magna rescindenda est. A te ipso exemplum cape, Hermas! dum dives fuisti, eras inutilis, nunc vero aptus es ad vitam. Nam & tu inter illos lapides eras.

n. 6.

Lapides, qui longe a turri projiciuntur, & in viam devolvuntur, indeque in desertum, sunt illi, qui crediderunt, iterumque animo fluctuantes, viam rectam deseruerunt, putantes se hac meliorem inventuros. Hi sunt errabundi, & miserabiles. Qui in ignem cadunt, illis significatur,

n. 7.

X 4

cantur,

Sæculum I. *cantur, qui a Deo vivo remoti sunt in*
 A. C. 73. *æternum, qui de pœnitentia non cogitant,*
 quod dissolutioni, & crimini assueverint.

n. 8.

Qui vero secus aquam decidunt, & in aquam mergi non possunt, illos representant, qui audito verbo Dei, Baptismum desiderant, cum vero Religionis sanctitatem considerant, retrocedunt, & in priora desideria peccaminosa relabuntur. In hunc modum Ecclesia Hermæ turris visionem exponebat. Post hæc ostendit ipsi circa ædificium septem fœminas; quorum prima erat fides, tum ejus filia abstinentia, tum simplicitas, innocentia, modestia, disciplina, charitas. Unaquæque sequens, filia erat præcedentis; nempe simplicitas filia abstinentiæ, innocentia filia simplicitatis, & sic de cœteris. Ipsæ turrim fulciebant, eosque, qui sibi essent addicti, admittebant.

n. 10.

Hermas magno tenebatur desiderio sciendi, quare Ecclesia sibi tribus formis differentibus apparuerit; prima vice valde annosa, & in Cathedra sedens; altera vice vultu junioris, carne autem, & capillis vetulæ, stando se alloquens, & hilarior, quam prius visa. Tertia vice tota juvenis, & formosa, nisi quod capillos haberet aniles, sedebatque in scamno vultu ridentis. Post iterata jejunia, & preces, juvenis ei de nocte apparuit, inquires:

n. 11.

Primum tibi annosa, & sedens in Cathedra
 appa-

apparuit, ut indicaret, te esse spiritu debilem, & languentem propter negotia temporalia, quæ te tristem, & acediosum effecerunt, sicut virum senectute decrepitum, cum tamen potius fiduciam in Deo ponere oportuisset. Post revelationem tibi a Deo factam, spiritus tuus renovatus est, virtus tua, & fides confortata, sicut viri senis, cui nuntiatur, natum sibi esse successorem; tunc surgit gaudens, confortatur, stat in gradu suo, & cum vigore agit. Hoc significat secundus status, in quo mulierem istam juniorem, & stantem vidisti. Tertia apparitione adhuc plus vigoris, & alacritatis ostendit, ut exhiberet, quomodo spiritus tuus visione turris, aliisque a Deo acceptis beneficiis fuerit confirmatus; scamni, quo sedebat, quatuor pedes bujus status soliditatem, & sinceræ pœnitentiæ effectum denotabant.

Tribus septimanis post primam visionem apparuit ipsi secunda. Hermas solus ambulabat ruri, in alio quodam loco remoto, villam petens a via publica quasi semileucam distantem. In itinere Deum rogabat, ut, quæ sibi revelasset, adimpleret, tribueretque pœnitentiæ gratiam omnibus servis suis, in peccatum lapsis, ut nomen ejus honorificaretur. Tunc audiit quasi vocem dicentem sibi: ne timeas Hermas! ipse cogitabat: quid mihi timendum sit, postquam visiones tam grandes

Sæculum I.

A. C. 73.

Liber Pasto-
ris.

n. 2.

des vidi? & paululum progressus, in distantia ferme centum viginti passuum vidit pulverem usque in cœlum ascendentem, crediditque equorum calcibus excitari; cum autem pulvis magis, magisque excreveret, portentum suspicatus est. Tumque micante solis radio vidit belluam grandem, tanquam balœnam, ferme centum pedes altam, faucibus locustas igneas eructantem. Quod videns cœpit flere, & rogare Deum, ut ab hoc monstro liberaretur; & recordatus verbi, quod audierat; ne timeas; fide armatus, bestię obviam processit, venienti ad se tanto impetu, ut prosternendæ civitati par fuisset; cum vero Hermas ei fuisset proximus, tota in terram procubuit, immobilis, nisi quod lingua palpitaret, usque dum Hermas pertransisset eam. Ipsi ferme triginta passus belluam jacentem prætergresso, occurrit puella, ornata quasi de Thoro suo egrediens, tota a calceamento albis vestita. Mitram gestabat, capillis suis nitentibus tecta. Cum magna lætitia cognovit esse Ecclesiam, quæ interrogans, an nihil ei accidisset, ait; quod fide sua evaserit belluæ insidias. Dominus, subjunxit ea: *misit Angelum suum, Bestias domantem, & comprimentem fauces, ne devoret. Ito igitur, & mirabilia Dei Electis ejus narra, dicesque ad eos; banc Bestiam figuram esse Persecutio-*

secutionis venturæ, sed in Deo confidant, & sic in eorum potestate erit, ne noceat.
 Hæ sunt quatuor visiones, quas liber primus Hermæ continet.

Sæculum I.
 A. C. 73.

§. XLV.

Præcepta Pastoris.

Liber secundus ita incipit: *Cum domi meæ orarem, & in lecto sederem, visus est mihi intrare vir vultu venerabili, & Pastoris habitu, candido tectus pallio, pendente ex humeris panariolo, & baculum manu gestans. Is me salutavit, & ego salutem reddidi, tumque penes me confidens, ait: ego missus sum ab illo Angelo venerabili, ut habitem tecum omnibus diebus vitæ tuæ. Credidi ipsum venisse ut me tentaret, & ajo: quis ergo es tu? scio enim cui concreditus sim. Ipse: non me novisti? non te novi, reposui ego, ille inquit: ego sum Pastor ille, cui concreditus es. Dum loqueretur, immutata est forma ejus, & agnovi custodem meum; hinc timore, & dolore confundebam, quod imprudenter respondissem, ipse autem ait: animum cape ex præceptis, quæ tibi tradam, missus enim sum, ut tibi adhuc omnia ostendam, quæ jam vidisti. Scribe ergo primum præcepta mea, & similitudines meas, reliqua scribes, sicut tibi ostendero. Jubeo autem, ut statim mea præcepta, & meas similitudines*

Tertull. de orat. c. 12.

Sæculum I.
A. C. 73.
Epistola ad Hebraeos
dines scribas, quia si sæpius releges facilius observabis. Scripsi igitur, ut iussurat. Subjunxit: si ea observes, & puro corde exequaris, accipies a Domino, quod spopondit tibi. Si postquam audiveris, loco penitentiae peccata adjicias, Dominus tibi adversitates immittet. Hæc me scribere iussit hic Pastor, Angelus penitentiae.

Hanc præfationem sequuntur præcepta numero duodecim, quæ sunt quasi tot capita, præcipuas Doctrinæ Moralis regulas continentia. Ex hac visione, ubi Angelus sub forma Pastoris apparet, toti Hermæ operi nomen inditum est. Angelus enim semper loquitur in hoc secundo, & tertio libro. Sæpe Hermas quaestiones immiscet, & respondet Angelus.

Mandat. 4.
H. I.
In Præcepto quarto regulas pro matrimonio præscribit in hunc modum: Si uxor Christiana adulterium commisit, quamdiu maritus ejus hoc ignorat, non peccat, si cohabitet cum ea, si autem sciat, & ipsa penitentiam non egit, si cohabitet, ejus criminis particeps fit. Igitur dimittere eam debet, & solus manere. Si aliam accipiat, ipse committit adulterium. Si mulier egerit penitentiam, & redire voluerit, recipere eam debet, aliter enim grande committeret peccatum. Pluribus autem vicibus non recipiat; unica est pro servis Dei penitentia. Quod hic dicit, cum antiquo Ecclesiæ usu convenit, ubi tantum

V. not. Cotelier.

tantum una vice pœnitentia publica majorum criminum concedebatur. Adjungit; adulterium esse peccatum æquale in viro, & muliere. Secundas nuptias probat, dicens; si post mortem mariti; vel uxoris superstes nubat, non peccare, si autem solus permaneat, id sibi magno coram Deo honori fore.

Audivi a quibusdam Doctoribus, inquit hic Hermas; præter Baptismum aliam non dari pœnitentiam, te hinc deinde non amplius peccandum. Respondet Angelus; Baptismum non esse proprie pœnitentiam, sed remissionem; pœnitentiam vero illis esse remedium, qui postquam vocati, & numero Fidelium adlecti fuerint, per malas Dæmonis artes cecidissent; his Deum indulgere pœnitentiam. Qui vero ceciderit sæpius, & sæpius pœnitentiam egerit, ipsi profuturam non esse, eo quod difficulter in Deo victurus sit; id est frequentes relapsus pœnitentiam suspectam reddere. Mandato sexto ait; singulis hominibus duos datos esse Angelos, alterum bonum, & alterum malum; opera boni nos in virtutem ferri, opera mali in vitium; nosque ex nostris inclinationibus, quis amborum nobis adsit, posse cognoscere.

In Mandato decimo, inquit; dari falsos Prophetas, qui servos Dei, nisi in fide firmati sint, pervertunt. Et pergit:

Quidam

Sæculum I.
A. C. 73.

n. 4.

n. 3.

Clem. Alex.

2. Strom.

p. 385.

Hebr. 6. 4.

Mand. 6.

n. 2.

Orig. III.

princ. 2.

hom. 35. in

Luc. Cass.

coll. oct. c. 17.

Es Coll. 13.

c. 12.

Mand. 10.

n. 1.

- Sæculum I. *Quidam tales impostores consultant, quasi*
 A. C. 73. *divino Spiritu plenos, & quærunt, qua*
 sibi sint obventura; falsi Prophetæ juxta
 stultitiam eorum respondent, & adulationibus
 instant. Aliquid veritatis dictis
 immiscent, ipsis suggestum a Dæmone, ut
 quemquam justorum ad lapsum trahant.
- Liber Pastoris. *Qui fortes sunt in fide, & veritatis aman-*
 tes, ab his falsis Prophetis fugiunt. Tan-
 tum in fide trepidantes, & jam peniten-
 tes, jam relapsi consilium a talibus petunt,
 sicut Pagani, & ita in peccatum Idolola-
 triæ incidunt, propter nimium ad tempo-
 ralia affectum, super his enim Divinato-
 res consultant. Spiritus, qui vere Dei
 est, non exspectat, ut interrogetur, ex se
 omnia manifestat. Tunc Angelus Her-
 mæ homines ostendit in scamno seden-
 tes, nempe illos debiles in fide Fideles,
 & alium sedentem in Cathedra, scilicet
 fallorum Prophetarum unum, Spiritu ter-
 reno repletum; Non ingreditur, inquie-
 bat: Ecclesiam viventium, sed fugit eam;
 dubitantibus, & vacuis adhæret, & vati-
 cinatur eis in angulis, & locis obscuris,
 & assentatur loquens secundum desideria
 eorum. Tum signa indicat, quibus veri
 a falsis Prophetis distinguantur. Spiritus
 Dei, inquit: Pacificus est, & humilis,
 ab omni malitia, & vanis desideriis hujus
 mundi alienus, estque supra omnem respec-
 tum humanum. Interrogantibus non re-
 spondet,

spondet, neque Personis privatis, nam Spiritus Dei non loquitur homini, quando homo vult, sed quando Deus vult. Quando igitur homo, Spiritum Dei habens, venit in Conventum Fidelium, eis orantibus, S. Angelus hunc hominem implet Spiritu S. & loquitur congregationi, sicut Deus vult. Econtra Spiritus terrenus, vanus, sine sapientia, & virtute, in eo dignoscitur, quod ille, quem agitat, elevetur, primum locum affectet, sit importune loquax, in deliciis, & voluptatibus vivens; salarium petat, & sine mercede non vaticinetur. Non ita Propheeta Dei.

Acceptis his duodecim mandatis, Hermas inquit; illa sibi magnifica, & speciosa videri; at vero subjungit: *Nescio, an ea homo observare possit.* Tum Angelus: *facile ea observabis, nec erunt gravia. Si autem tibi ipsi fingas, esse homini observatu impossibilia, tunc ea non servabis. Attamen dico tibi: si ea negligas, nec tu, nec liberi tui, nec domus tua salvabimini, eo quod proprio judicio ea observari non posse aestimaveris.* Hæc verba cum iracundia, & vultu terribili proferebat, ita ut non esset homo, qui ejus aspectum sustinere valeret; perterritus est Hermas, & Angelus, videns pavorem ejus, mollius, & hilarius loqui cæpit, infirmitatem, & ignorantiam ejus

in-cre-

Sæculum I.
A. C. 73.

n. 3.

Sæculum I.
A. C. 73.

increpans, quod non consideret potentiam Dei, qui omnes creaturas homini subjecit, homini vero dedit potestatem mandata sua servandi. Et prosequitur: *Omnibus his præceptis major erit, cui Deus in corde est, quibus vero solummodo in labiis est, ea difficilia videbuntur, & aspera.* Tunc Hermas: *Nemo est, qui non petat a Deo virtutem servandi mandata ejus, at Dæmon crudelis est, & servos Dei sua potentia ligat.* Respondit Angelus: *Dæmon non habet potestatem in servos Dei, qui in eum ex toto corde credunt; oppugnare potest, vincere non potest. Si scias resistere, confusus aufugiet.*

§. XLVI.

Pastoris similitudines.

Simil. IV.

Tertia libri Hermæ Pars, similitudines continens, plena est instructionibus moralibus, sicut priora. Inter alias notari merentur sequentes. Suadet ipsi Angelus, ut multitudinem negotiorum fugiat, quod viam ad multa peccata sternant, & sint quasi vincula, quibus a Dei

Simil. V. n. 3

servitio impedimur. Dum de jejuniis loquitur, ait; incipiendum esse ab observatione mandatorum Dei, si quis deinde alia bona opera velit adjungere, ei ampliore mercedem fore. *Die qua jejunabis,*

nabis, subdit: *nihil præter panem, & aquam sumes, & computatis, quæ de die pro victu tuo expendere soles, sepone, viduæ, orphano, & pauperi eroganda.* Jejunium hic vocatur statio. Qui jejunabat, mane statim ad orationem sedebat.

Sæculum I.
A. C. 73.

De illis, qui pœnitentiam agunt, Angelus sic loquitur: *An putas eorum peccata statim deleri? non statim profecto; sed necesse est, ut pœnitens in omni occasione se affligat, & humiliet, & varias pœnas patiat; & postquam omnia, quæ imperata sunt, tulerit, tunc forte Creator ejus miserebitur, & remedium conferet, si videat, quod cor ejus ab omni malo opere aversum sit.* In alio loco Angelus

Simil. VII.

de diversis peccatorum generibus differentem, Hermas interrogat; quare non egerint pœnitentiam? respondet Angelus: *Illi, quorum animam futuram esse puram vidit Dominus, sibi que ex toto corde suo servituros, iis pœnitentiam concessit; illis vero, quorum vidit malitiam eosque fallaciter ad se reverti, denegavit, ne rursus maledictiones contra suam Legem proferant.*

Simil. VIII.

Duabus deinde imaginibus varios Christianorum status sic depingit: *Apostata, qui Deum negarunt, & blasphemarunt nomen ejus, servosque Dei prodiderunt, spiritu mortui sunt, sine spe.*

Sim. VIII.
& IX.
VIII. 6.
IX. 19. 26.

Hist. Eccles. Tom. I. X pœni-

Sæculum I.
A. C. 73.
pænitiæ, quamvis præcepta Dei eis proponantur, præsertim si sint effervi, a Fidelibus separati, de propria salute desperantes. Hypocritæ, perversa docentes, in hunc finem, ut alios a pænitiâ absterreant, difficulter convertentur, nec est eis pænitiâ super, nisi prompte amplectantur; necdum tamen desperatum, quia non blasphemarunt Deum, nec servos ejus prodiderunt; sed habendi desiderio in peccatorum hominum voluntatem condescenderunt.

IX. 20.

Alii erant in fide dubii, alii absentium famæ detrahentes, invidi, pacis impatientes. Nonnulli, quamvis Fideles, & boni, nihilominus levi inter se invidia, aut propter gradum, & Primatum æmulatione laborabant; & hi quidem, quia magis fragilitate, quam malitia peccabant, non ita difficulter ad pænitiâ perveniebant. Alii rebus mundanis impliciti, a consortio servorum Dei recedebant, in spiritu semi-mortui; nonnunquam dubio, & incertitudine fluctuabant, & poterant agere pænitiâ, si modo prompte egissent. Alii divites, & temporalibus abundantes a servorum Dei communione declinabant, timentes, ne opem aliquam a se peterent. Magni Nominis, inter Gentiles acquirendi, desiderium multos in vitium ambitionis traherebat, vastas spes concipiebant, & veritate

tate derelicta non minus quam Iusto-
rum societate, vitam, quæ sibi commo-
dior videbatur, agebant; non ex toto
recedebant a Deo, sed fidem sine operi-
bus servabant; aliqui eorum agebant
penitentiam in exercitio operum chari-
tatis; aliqui Paganorum exemplo sedu-
cti, vitiis, & deliciis immerfi, similes
illis fiebant.

Alii, postquam semper fuissent boni,
& Fideles, vanitate desideriorum, & vo-
luntatis inconstantia abstracti levia pec-
cata commiserant, & facile ad pæni-
tentiam admittebantur. Alii in vitiis
inveterati, fidem tamen semper servave-
rant, & hospitales in servos Dei fue-
rant; hi alacriter pænitiæ tabulam
arripiebant, ex peccatorum suorum do-
lore voluntarie adversitatem tolerantes.

Aliis nomen Domini erat quidem in o-
re, sed non in corde; & verbis tantum
videbantur vivere, opera autem eorum
erant mortua; hi animo erant suspensi,
& ob minimum persecutionis rumorem
ad Idola revertebantur; hinc nulla eis
amplius erat spes pænitiæ, nisi cito
egissent. Alii credebant quidem; sed
magna audacia, & præsumptione vide-
ri volebant omnia scire, & alios doce-
re, cum re ipsa scirent nihil; quorum
vanitas multos in lapsum impulerat, eo-
rum aliqui, agniti erroris, pænitentes,

X 2 sanio-

Sæculum I.
A. C. 73.

IX. 21.

22.

- Sæculum I.** *sanioribus se submiserant; eorumdem a-*
A. C. 77. *liqui ad pœnitentiam redire poterant,*
quod imprudenter magis, quam malitio-
23. *se peccassent. Aliis fidem servantibus*
erant leves contentiones, & dissidia; hi
facile agebant pœnitentiam, illi vero
difficulter, quibus erant graves rixæ, &
iram coquebant, injuriarum memores.
- n. 26.** *Quidam etiam Ministri Ecclesiæ dabantur,*
qui male munere suoungebantur,
spoliis viduarum, & orphanorum viven-
tes, & quæ ab eis acceperant, in propria
commoda, non autem aliorum vertentes.
Talibus nulla salutis spes, inquit Pastor;
n. 25. *nisi avaritiæ renuntient. Alii docent*
cum puritate, & sinceritate, malis de-
sideriis resistentes, veritatem, & justi-
n. 24. *tiam colentes. Alii Fideles semper fue-*
re simplices, & boni, sine rixis, de a-
liorum progressu in virtutibus gauden-
tes, semper omnibus benefacere paratissi-
mi, & aliis labore suo parta commu-
nicare sine cunctatione, aut exprobra-
n. 29. *tione. Deus eorum simplicitatem, &*
sanctam infantiam remuneraturus, eorum
labori benedicebat, & omnibus favebat
operibus. Deo charissimi illi sunt, qui
cum sinceritate parvulorum crediderunt,
Simil. IV. *& sensus eorum nulla malitia corru-*
n. 12. *ptus est, qui in nullo Dei mandata trans-*
Simil. VIII. *gressi, tota vita sua in bona voluntate*
n. 3. *constantes fuere. Tales sunt Hermae ab*
 Angelo

Angelo datæ instructiones. Alicubi dicit; Filium Dei omnibus Creaturis antiquiorem esse. In alio loco, Angelum sanctum Michaellem potestatem habere in populum Christianum, & eum gubernare. Alibi ait; Apostolos post mortem suam Jesum Christum annuntiasse sanctis, qui eos in morte præcesserant,isque Baptismum dedisse, sine quo eorum bona opera fuissent inutilia; quod intelligi debet non de aqua, sed de gratia Baptismi; fuitque hæc multorum antiquorum opinio, Apostolos mortuis prædicasse, sicut S. Petrus idem de Jesu Christo dixit. Denique subjungit; Revelationes, & visiones illorum bono esse scriptas, qui de veritate eorum, quæ didicerunt, dubitant, & argutantur, ut vacillans eorum fides roboretur.

Sæculum I.
A. C. 77.

Simil. IX.
n. 16.
V. not. Cotel.
Clem. Alex.
2. Strom. p.
679. 6. Stro.
p. 638.

1. Petr. 3. 19.
Vis. 3. n. 4.
Clem. Alex.
1. Strom.
in fin.

§. XLVII.

Mors Papæ S. Clementis, & scripta ejus.

S. Clementem Papam rexisse ajunt Ecclesiam Romanam ferme decem annos, usque ad annum octavum Vespasiani, Jesu Christi septuagesimum septimum. Ei successit S. Cletus; ideo tamen certum non est, S. Clementem fuisse mortuum; aliqui enim referunt, eum Cathedra Pontificali cessisse, ut schisma evitaret, & de-

S. Cletus.
Lib. Pont.
Catal. Buch.
Epiphanius
hær. 27. c. 6.

Sæculum I.
A. C. 77.

*Euf. III.
hist. c. 34.
Hier. de
Script.*

num multo post tempore fuisse defunctum vita, scilicet anno JESU Christi centesimo. Martyribus celeberrimis accensetur. Propter Doctrinæ famam factum, ut ipsi omnes libri, qui antiquissimi post libros Canonicos habebantur, & de quorum auctore non constabat, fuerint attributi, quales sunt Canones Apostolorum, & Constitutiones Apostolicæ; sunt autem hæ Constitutiones quædam collectio omnis Ecclesiasticæ Disciplinæ saltem pro partibus Orientis, quæ sæculo tertio posterior esse non potest. S. Clementi itidem auctori tributæ sunt ejus sic dictæ Recognitiones, qui liber vitæ ejus historiam, & mirabiles parentum suorum agnitiones continere dicitur, & quia auctor, quisquis ille fuerit, etiam ibi itinera S. Petri, & cum Simone Mago pugnas describit, dictus quoque est S. Petri itinerarium. Denique aliorum adhuc scriptorum Apocryphorum, quæ Clementinarum Nomine collectæ sunt, S. Clemens Auctor credebatur; nihil vero certi habemus, nisi Epistolam ad Corinthios, quam retulimus. (*)

XLVIII.

(*) Hic Lutheranus Interpres Fleurii in Nota ad suam versionem Germanicam aliquot Scriptores Protestantés recenset, qui res Ecclesiasticas, aut Historiam SS. Pontificum profecuti sunt.

§. XLVIII.

Sæculum I.
A. C. 79.*Vespasiani Mors. Titus, & Domitianus.*

Imperator Vespasianus obiit anno Jesu *Suet. n. 24.*
Christi septuagesimo nono, vigesima
quarta Junii, anno ætatis sexagesimo nono,
Imperii decimo. Cum mortem imminere
sentiret, ait; *Ecce! jam DEUS fieri mihi videor*; hoc joco
cæremoniæ vanitatem traducens, qua se post obitum
Deorum numero inferendum prævidebat.

Y 4

Titus

sunt. Mirum profecto! quod homines, Ecclesie
Romanæ infensissimi, ejusdem Ecclesie Hi-
storiam texant; & Romanorum Episcoporum
seriem sequantur! cur non potius Ecclesiarum
suarum origines, & Pastorum suorum, aut Su-
perintendentium ordinem enarrant? Interpres
iste, Lutheri, ut conjectura est, Sectator, Fleu-
rii, viri Catholici, libros viginti novem hactenus
in patrium sermonem transtulit. Nempe
etiam inviti Lectoribus suis indicant, ibi esse
veram Ecclesiam, ubi ipsi Ecclesiasticam Hi-
storiam quærunt. Boehmerus Fleurii, Romano-
Catholici Sacerdotis, Institutiones Juris Eccle-
siastici, adjectis notis, latine reddidit, & cor-
rupit. Ergo domi non habebat Jus Ecclesia-
sticum, in quod commentaretur? Pauperes sa-
ne Canonistas! qui Juris Pontificii centoni-
bus, ut loqui assolent, nuditatem suam operire
coguntur?

Sæculum I.

A. C. 81.

Titus.

An. 79.

*Id. n. 23.**Suet. Tit. n. 8*

An. 81.

Domitianus.

*Euf. Chron.**Et V. hist.**c. 13. Et 21.**Martyr. 23.**Sept. Iren.**l. 3. c. 3. p. 232**sup. 26.*

S. Cletus.

*Martyr. 23.**Jul. Pet.**Chryf. serm.**128. Mar-**tyr. 18. Jun.*

Titus filius ejus primogenitus successit, hominum beneficentissimus; is quondam cœnæ accumbens, & recordatus, se ea die nemini gratiam contulisse, dicere auditus est: *Amici! diem hanc perdidit.* Duobus non amplius annis, duobus mensibus, & viginti diebus regnavit, fatisque cessit decima tertia Septembris annos natus quadraginta, & unum, anno Christi octuagesimo primo. Successorem habuit fratrem Domitianum, qui crudelitate, & impudicitia vix Neroni concessit. Si certum sit, S. Linum, qui primus Ecclesiam Romanam post Apostolos rexit, duodecim annis sedisse, eum anno septuagesimo nono obiisse necesse est. Sepultus est in Vaticano prope S. Petrum vigesima tertia Septembris, & S. Martyribus annumeratur. Post eum, & S. Clementem S. Pontifex ponitur S. Cletus, quem Græci nominant Anacletum, seu Anencletum, id est, irreprehensibilem. Etiam ipsi duodecim Pontificatus annos tribuunt, sed forte hos annos cum annis, quibus sedit S. Linus, confundunt; successio autem est certa. Ad Vespasiani tempora referunt Martyrium S. Apollinaris Primi Ravennatensium Episcopi, qui sæpius toleratis tormentis quievit in pace; quamvis enim Vespasianus Christianos torqueri non jusserit, nihilominus eos occidendi prætextus, tanquam Seditionis,

tionis, aut Sacrilegii reos, inimicis nunquam deerant.

Sæculum I. A. C. 81.

Domitianus Imperator initio Regiminis multa utiliter imperavit. Imposterum fieri Eunuchos vetuit. Antiquis Legibus contra adulteria novum vigorem addidit. Iterum Philosophos non solum Roma, sed tota Italia ejecit, & inter hos Musonium, a parente servatum, Dionem Chrysoftomum, Epictetem Stoicum, Peregrinum, Demetrium Cynicum, qui contra mandatum Puteolis hæsit. Quidam mutato habitu Hispaniam, alii deserta Lybiæ, aut Scythiæ petiere. Nonnulli Romanorum obtentu Philosophiæ a Domitiano necati sunt.

Suet. Dom. cap. 7. Mart. 6. epig. 9. Lucian. Pereg. Suet. Dom. cap. 10. Philost. Apoll. VII. c. 2

§. XLIX.

Apollonius accusatus coram Domitiano.

Apollonius Thyanaeus tunc degebat in Asia, & liberrime in Domitiani Tyrannidem declamabat; hæc Euphratus Imperatorem latere noluit, qui Asiæ Prætori mandat; Apollonium teneret, & ad se mitteret, sermonum arcanorum, quos cum Nerva, & amicis ejus Orphito, & Rufo habuisset, rationem redditurum; hos enim Imperator ob conspirationis suspicionem exilio multaverat; quidquid autem rei subfuerit, Nervam Domitiano

Philo. l. VII. c. 4. Ibid. c. 3.

Y 5 succes-

- Sæculum I. A. C. 81. successisse certum est. Apollonius mandatum præveniens, in Italiam profectus est; Puteolis Demetrium Cynicum invenit, cui exposuit itineris suscepti causam, & se quidem mortem contemnere, sed vehementer timere, ne se orbis nocentem crederet, & ipse charissimis amicis periculum creasset. Venit igitur Romam, solo Dami comite, cui suaserat, ut comam abscinderet, & vestitu communi incederet; ipse Philosophi habitum nunquam deposuit. Ælianus Prætorianorum Præfectus, qui Apollonium jam in Ægypto, vivente adhucdum Vespasiano, noverat, & singulari in eum ferebatur affectu, quidquid in se opis erat, exhibuit dissimulans tamen, ne Cæsari suspicionem moveret; omnia ergo accusationis capita, contra eum in medium proferenda detexit; primo, inquit: objicient; vestitum exoticum, & singularem vitæ modum, deinde, esse, qui tibi divinos honores tribuerent; cum esses Ephesi, te ibi, peste grassante, Oraculum edidisse; te, tanquam a quodam Deorum afflatum, tam inter domesticos parietes, quam publice contra Imperatorem dixisse; gravissimum autem omnium, quod, cum in villam ad Nervam divertisses, dissectum ex Arcadia infantem nocturno tempore, & mense exeunte in Cæsaris perniciem immolaveris. Ita instructum in honestissimum,

c. 5. 6. 7.

c. 8.

c. 10.

c. 11.

stiffimum, quo poterat, mittit carcerem, ubi Apollonius mixtis cum Dami sermonibus, & cæteris captivis consolatoria ingerendo tempus fallebat.

Imperator Apollonium ante iudicium visurus, eum vocari jubet; ivit igitur cum unico socio Dami, multum trepidante. Solus Apollonius introductus est ad Cæsarem, cum Minervæ sacrificasset in quadam Adonidis aula, hoc enim nomine dicebantur floribus, frondibusque ornatae, quarum usus ex Syria venerat. Respiciens Domitianus, conspecta peregrina viri specie, ait: Æliane! Dæmonem ad me adduxisti. At Apollonius intrepide: *Video, inquit: necdum tibi eandem a Minerva gratiam obtigisse, quæ Diomedis, nec removisse ab oculis nubem, quæ Deos, & homines discernere prohibet;* deinde Imperator ad rei summam veniens, multa de conjuratione Nervæ, Rufi, & Orphiti percontatur. Apollonius nihil tale fassus, eorum fidelitatem, mentemque ab omni ambitu alienissimam libere dilaudabat; his ad iracundiam motus Imperator, eidem barbam, & capillos radi, grandi enimvero Philosophiæ injuria! & vinculis vinciri inter scelestissimos jussit.

Cum sedenti in carceris obscuritate, Damis suam commiserationem contestaretur, ait: *Jam finis malorum est, nec enim morien-*

Sæculum I,
A. C. 81.

c. 13.

c. 12.

c. 14.

Iliad. E.
v. 127.

c. 16.

Sæculum I. *moriendum mihi; quando vero liberaberis?* ait Damis; *liberabor*, reponit ille: *a iudice meo hodie; a me ipso in hoc momento*; inter hæc verba crus alterum ferro eximit, dicens: *Ecce! mi Dami! meæ libertatis argumentum; animo fortis esto.* Tunc primum Damis agnovisse ratus est, Apollonium supra mortalem esse, & divinæ naturæ participem; nec enim hoc magicæ arti tribui posse putabat, quod hoc Apollonius sine ullius Sacrificii oblatione, sine precibus, sine arcanorum verborum pronuntiatione fecisset. Quasi vero Dæmon sine his externarum cæremoniarum officii operari nequiret; hæc tamen erat Gentilium persuasio. Statim Apollonius crus suum, quod vinculis liberum apparuerat, rursus iisdem inseruit, & ea adhuc die precibus Æliani catenis, & huic specui ereptus est, & in priorem carcerem, commodioremque deductus. Tum Damim Puteolos mittit, ut se ibi cum Demetrio expectaret, quo Damis tertia exinde die pervenit.

Luc. 8. c. 1. Tandem Apollonius Imperatori sistitur, causam dicturus. Cum ingrederetur, omnia intrantis vestimenta scrutati sunt, ne forte fascias, schedas, aut alterius generis characteres, quibus occulta vis inesset, circumferret. Ornatum erat auditorium, sicut in magna solemnitate consueverat, & Imperii Proceres iussu
Cæsaris

c. 2.

Cæsaris moniti convenerant. Postquam Sæculum I.
 Actor accusationis finem fecerat, Apol- A. C. 81.
 lonius sermone præparato prolixius se
 defendere ordiebatur; at Imperator mo-
 ræ impatiens, paucis quæstionibus to-
 tum absolvit; quare non more aliis com-
 muni vestiretur? *Quia, inquit: terra,*
ex qua nutritior, etiam mihi tribuit, qui-
bus vestiar, ne miseris animantibus oneri
sim. Quare Deus vocaretur? quia, in-
quit: omnis vir probus hoc nomine hono-
rari potest. Unde autem, ait Domitia-
nus: præsciebas luem, Ephesi superventu-
ram, quam prædixisti? Ad hoc Apollo-
nus: Cibi simplices, quibus vescor, mihi
omnium primo indicium fecere mali ven-
turi; si vis, horum morborum causas ti-
bi pandam. Non est opus, reposuit Cæ-
sar; timens forte, ne sua sibi flagitia ex-
probraret; tumque per morulam cogi-
tationibus detentus, ait: Edic, quando
domo egressus, tali die, in campestria te
contulisti, cui illum infantem sacrificasti?
parcius ista! retulit Apollonius: Si in
rura exii, immolavi, si immolavi, de im-
molato manducavi. Prodeant testes, fi-
de digni, &, quod res est, dicant; his
fidem facere volens, omnia esse con-
ficta.

Apollonius
 coram Do-
 mitiano.

Tota concio applaudere visa; & Im-
 perator, quasi ejus rationibus convictus,
absolve te, inquit: ab accusationibus; hic
autem

Sæculum I.
A. C. 81.

autem manebis, dum privatim fuerimus collocuti. Credet, quiscunque voluerit, narranti Philostrato; Domitianum, Tyrannorum vix ulli secundum, ita leviter virum, ex alia orbis parte accitum, conjurationis, & læsæ Majestatis suspectum absolvisse, & non nisi proprio testimonio protectum dimisisse. Attamen quæ subjungit Historicus multo magis fidem omnem superare videntur; Apollonius, inquit: gratias Cæsari egit; ne autem similibus quæstionibus imposterum molestaretur, & ostenderet, se, nisivolentem, capi non potuisse, ex aula subito disparuit; Domitianus rem advertisse dissimulabat; constitit tamen, fuisse turbatum; quod in testamenti causa, quam deinde judicavit, & partium nomina, & litis materia ipsi exciderit. Apollonium vinculis solutum, & incustoditum nemine advertente ex hominum turba se proripuisse, nullatenus est impossibile; quod autem sequitur, non modo supra omnem fidem, sed &, sine Dæmonis opera, super possibilitatem est. Quidquid autem de veritate sit, res ita narratur;

Apollonius ante meridiem Romæ ex aula Judiciali disparuit, & eadem die ad vesperum Puteolis, ferme quinquaginta leucas distantibus, visus est. Damis illius monito morem gerens se illuc pridie contulerat,

tulerat, spe omni revidendi charissimi amici amissa; postquam in maris littore cum Demetrio Cynico deambulasset, in Templo Nympharum confederant, ajebatque Damis cum gemitu, *o Dii! num amicorum excellentissimum adhuc semel videbimus?* Ita est, videbis, inquit Apollonius: accedens ad eos, aut verius, vidisti; tum Demetrio dextram porrigens, dubitanti, & interroganti, an viventem videret, vel umbram mortui, inquit: *Amplectere me, & si e manibus tuis elabor, phantasma crede, a Proserpina objectum; si persisto, etiam Dami, me vobis vivere, persuade.* Cum viam in urbem relegerent, omnia, quæ a discessu Damis sibi Romæ contigerant, narravit, aitque, quietem jam sibi esse summe necessariam; ajunt enim, illos, quos Dæmon de loco in locum transfert, insolite defatigari. Ubi in domum Demetrii pervenerunt, lavit pedes suos, seque in stratum conjecit, & quasi pro vespertinis precibus, quodam versu Homeri in somni laudem recitato, indormiit, ad speciem tranquillissime.

Altera die Dami interroganti, in quam orbis Regionem se vellet conferre, respondit, in Græciam; reposuit Damis, in Græciæ luce vix fore, ut latere possit, ipse vero ait; se latebris non indigere. Tum valedicentes Demetrio, eadem die navi conscensa, in Siciliam traji-

Sæculum I.
A. C. 81.

6. 5.

6. 6.

Sæculum I.
A. C. 81.

trajiciunt, & inde in Peloponesum, ut Ludorum Olympicorum solemnitati adessent. Omnes sciebant, Apollonium Romæ captum, & vinculis fuisse onustum, immo rumor ferebat, eum jussu Domitiani vivum flammis traditum, alii, in puteum fuisse demersum, alii aliud narrabant; dum vero innotuit, Apollonium Pisæ esse sanum, & incolumem, ex omnibus Græciæ angulis ad eum concursus est, tantæ famæ virum non novisse, omnes probro ducebant. Interrogantibus, quomodo ex Imperatoris manibus evasisset, simpliciter respondebat, se objecta crimina diluisse; at postquam aliqui ex Italia venientes, rem, sicut contigerat, narrassent, ejus modestia, ut ut ficta, omnibus adeo singularis visa est, ut ipsum velut præsens Numen suspicerent, parumque abfuerit, ut a tota Græcia adoraretur. Quondam a Dami monitus, parum pecuniæ suis necessitatibus superesse, ait: crastina providebo. Altera die in Templum veniens, ait ad Sacrificatorem, *da mihi mille drachmas de Jovis pecunia, nisi id Deo displiciturum putes.* Immo, ait Sacrificator: *id solum Numini displiciturum puto, quod non petitione majoris muneris ejus beneficentiam experiri volueris.* Ita duos annos in Græcia transiit, omnes ad se venientes instruens, & ad vitam tranquillam, negotiorumque tumultu

c. 7.

tumultu liberam exhortatus. Tum in ^{Sæculum I.} Joniam rediit. ^{A C. 85.}

§. L.

Episcopi Alexandrini, & Romani.

Anianus Episcopus Alexandrinus, S. Mar-
 ci Successor, obiit anno quarto Do-
 mitiani, JESU Christi octogesimo quinto,
 cum annos viginti duos ibi rexisset. Suc-
 cessit Abilius, rexitque hanc Ecclesiam an-
 nis tredecim. Romæ S. Cletus, seu Ana-
 cletus Papa obiisse fertur anno decimo
 quarto Domitiani, JESU Christi nonagesi-
 mo quinto. Inter Martyres numeratur.
 Sunt, qui Cletum, & Anacletum ut diver-
 sos Pontifices distinguunt, quorum prior
 S. Clementi successisset anno septuagesi-
 mo septimo, & octogesimo tertio obiisset.
 Alii S. Anacletum ante S. Clementem po-
 nunt. Quidquid autem de his sit, sequens
 Papa fuit S. Evaristus. Cui tredecim an-
 nos tribuunt, deinde S. Alexander, cui
 octo, huic autem successit S. Sixtus, vel
 Xistus, qui prius quam anno centesimo
 primo Pontificatum adire non potuit;
 anni enim incerti sunt, quamvis Succes-
 sio sit certa.

Euf. Chr. an. 85. & III. hist. c. 14.

Annus 85.

Iren. III. c. 3. Catalog. Bucher.

S. Evaristus, S. Alexander, S. Sixtus.

Sæculum I.

A. C. 85.

§. LI.

Martyrium S. Joannis & Apocalypsis.

Tertull.
præsc. c. 36.
Hier. de
Script. Jo-
ann. id. in
Math. 20. 23.
Orig. ibid.
hom. 12.
Apoc. I. 10.

Apoc. 2. 1.

Imperator Domitianus sub finem Regni Christianos persecutus est. S. Joannes Apostolus, qui tunc Romæ erat, in ferventis olei labrum immissus, ante portam latinam, illæsus permansit. Tum relegatus est in Insulam Pathmos, Sporadum unam in Archipelago, quæ ferme decem leucas in circuitu habent; ibi die quadam Dominica Apostolo, cum esset in Spiritu, multæ revelationes factæ sunt, datumque ei in mandatis, ut eas septem præcipuis Asiæ Ecclesiis scriberet, scilicet Ephesiæ, Smirnenfi, Pergamensi, Thyatirenfi, Sardicensi, Philadelphia, & Laodiceæ. Apostolus sermonem ad Angelos harum Ecclesiarum, id est, Episcopos, dirigit, at monita, quæ in iis continentur, potius ad totum statum uniuscujusque Ecclesiæ, quam ad Episcoporum Personas pertinere creduntur. Prima est Ecclesia Ephesiorum, ubi Apostolus ordinarie residebat, & cujus Episcopus S. Timotheus S. Pauli Discipulus tunc temporis adhuc fuerit. Hanc Ecclesiam S. Joannes dilaudat propter laborem, patientiam, perseverantiam, contra Pseudo-Apostolos constantiam, & odium, quo in Nicolaitarum mores ferebantur; culpat vero remissionem

nem charitatis, & exhortatur ad pœnitentiam. Secunda Ecclesia est Smyrnenfis, ubi tunc conjectura est, S. Polycarpum fuisse Episcopum, de quo certum est, quod a Sancto Joanne Apostolo fuerit ibi constitutus. Hujus Ecclesiæ laudat paupertatem, in adversitatibus, & Judæorum calumniis patientiam; excitat, & prædicat, nonnullos eorum decem diebus fore persecutionibus obnoxios; quod haud dubie in persecutione Domitiani brevi & levi fuit adimpletum.

Sæculum I
A. C. 85.

Iren. III. c. 3.
Hieron. de Script.

Apoc. 2. 8.

Apoc. 2. 12.

Philost. Ap. lib. IV. c. 3.
Stat. III. Silv. 4.

Tertia Ecclesia est Pergamensis, quam civitatem Apostolus nominat Satanæ habitaculum, ubi Thronum posuit, nempe ob celeberrimum Æsculapii Templum, quo ex omni Asia conveniebant. Mentionem etiam cujusdam Martyris Antypæ facit, qui vitam suam pro nomine Jesu posuit. Apostolus, seu verius Christus Jesus, in cujus Nomine loquitur, Ecclesiam Pergamensem laudat, quod Nomen suum conservaverit; at in eo vituperat, quod Nicolaitas toleret, docentes, Pseudo-Prophetæ Balaam exemplo, gulæ, & luxuriæ deliciis nihil homini exoptabilius.

Quarta est Ecclesia Thyatirensis; laudat Apostolus ejus fidem, charitatem, patientiam, bona opera, quæ semper crescunt; reprehendit Pseudo-Prophetissæ tolerantiam, quæ ut altera Jezabel, sua doctrina Fideles seducat, ad impudicitiam,

Sæculum I. tiam, & manducanda Idolothyta excitet.
 A. C. 85. Sub hac eadem Nicolaitarum doctrina
 hæretica intelligitur.

Apoc. 3. 1. Quinta Ecclesia est Sardicensis. Huic
 Ecclesiæ melior meritis fama erat, cum
 esset in plerisque membris Gratia mor-
 tua; tamen pauci supererant non conta-
 minati. Hos Apostolus ad agendam pœ-
 nitentiam excitat, & doctrinam, quam
 recepissent, retinendam.

Apoc. 3. 7. Sexta Ecclesia erat Philadelphia. Non
 erat magni roboris, attamen in confessio-
 ne fidei fidelis fuerat. Ait JESUS Christus,
 se huic Ecclesiæ aperuisse januam, quam
 nemo clauderet, Judæosque ejus pedibus
 prosternendos. Quod de propagatione
 Evangelii intelligendum. Protectionem
 suam in tentatione promittit, universæ
 terræ superventura; id est, in persecutio-
 nibus, diuturnitate, & extensione illas
 admodum superaturis, quæ sub Nerone,
 & Domitiano extitissent. Septima Asiæ
 Ecclesia est Laodicæa. Huic Apostolus
 teporem, & paupertatem exprobrat,
 quam ipsa non cognoscebat, seipsam in-
 nocentem reputans, quod delicta enor-
 mia non committeret. Fortiter hanc Ec-
 clesiam ad conversionem impellit. Hæ
 sunt instructiones, quas S. Joannes ex JESU
 Christi mandato ad Ecclesias Asiæ misit.

Multas deinde vidit visiones, quæ sæ-
 culis sequentibus futura sibi exhibebant.

Specia-

Speciatim persecutiones quondam Eccle-
 siæ tolerandas, persecutorum pœnas, Ro-
 mæ, ubi Idololatriæ sedes erat, ruinam,
 ipsius Idololatriæ extirpationem, & glo-
 riosam Ecclesiæ victoriam. Hæc omnia
 Apostolo sub imaginibus magnificis fue-
 re repræsentata, & harum revelationum
 collectio, quas in Insula Pathmos vidit, est
 liber Apocalypsis. In fine subjecit: *Pro-*
testor, cuicumque qui hanc Prophetiam au-
diverit; quiscunque aliquid addiderit, ad-
dat ei Dominus omnes plagas, in hoc libro
scriptas; & quiscunque ei aliquid ademe-
rit, adimet Deus portionem ejus de libro
vita, & sanctæ Civitatis. Hæc prote-
 statio propter illos scriptores videtur ad-
 jecta, qui libros describebant, ut, his mi-
 nis deterriti, hunc fideliter redderent;
 in quo facilius, quin adverti posset, pro-
 pter sensus obscuritatem, aliquid addi,
 vel ommitti posset.

Sæculum I.
 A. C. 85.

Apoc. 22. 18.

§. LII.

Persecutio sub Domitiano.

Eo persecutionis tempore Domitiano *Heges. apud*
 innotuit, superesse quosdam Chri- *Eus. III.*
 stianos, origine Judæos ex stirpe David, *hist. c. 20.*
 & Jesu, quem pro Messia, & Rege agno-
 verant, sanguine propinquos; timuit igi-
 tur, ne quid contra Imperium moverent;
 hi vero erant nepotes Judæ fratris Jesu
 Christi

Z 3

Christi

Sæculum I. Christi secundum carnem. Imperator, in conspectum suum a milite adductos, interrogat, an ex stirpe David essent; quod ipsi fatebantur; quærenti ulterius quantos possiderent fundos, & quantum pecuniæ? respondent, sibi duobus esse patrimonium, quod novem denariorum millibus, id est, (ferme tribus millibus librarum nostræ monetæ supra quadringentas) æstimari posset; & hæc bona sibi non esse in parata pecunia, sed in agris, solummodo triginta novem dimensiones continentibus. (Sunt septem jugera cum quatuor perticis Parisiensibus) Ex his se tributa pendere, & victum comparare, manibus suis laborantes; simul his manus ostendebant callo rigidas, corporaque labore indurata. Tum Imperator quærit; quidnam sit Jesu Christi Regnum, ubi, & quando esset regnaturus? respondent; Regnum ejus non esse terrenum, nec hujus Mundi; sed Cœleste, & Angelicum; ipsum in fine Mundi appariturum, venturumque, ut vivos, & mortuos judicaret. Domitianus eos tanquam vilis conditionis homines innoxius dimisit; mandatum etiam edidit, ut persecutio saltem in Judæa cessaret. Hi duo Confessores postea facti sunt Ecclesiarum Rectores, usque ad Trajani tempora superstites.

Romæ

Romæ Judæi pessime habebantur, miseram vitam trahentes. Ultimo rigore tributa ipsis imposita exigebantur, adeo, ut Senem quemdam nonaginta annorum, qui se Judæum esse negabat, in foro inspectionem pati cogent, num dictis veritas constaret. Plurimi ad mendicitatem erant redacti; mercatura eorum in sulphuratis vendendis, tota vero supellex in canistro, & parum fœni, quo jacebant, consistebat. Christiani a Judæis non satis distinguebantur, multique Romani accusati sunt, quod ad mores Judæorum transissent, & Deos non haberent, quo, eos Christianam Religionem fuisse amplexos, innuere volebant.

Sæculum I.
A. C. 95.

Suet. Dom.
c. 12.

Martial. l.
epig. 42.
Juv. Sat.
3. 6. 5.
Stat. l.
Silv. 6.

Flavius Clemens Imperatoris Patrue-
lis Consulatum gessit anno Regni ejus de-
cimo quarto, Jesu Christi nonagesimo
quinto. Duos habebat liberos tenera
adhuc ætate, quibus Imperator, in suc-
cessores suos destinatis, Nomina impo-
suit Vespasianum, & Domitianum. Con-
sul Clemens Christianus erat, & quod
vitam quietam, modestamque duceret,
sicut Christianorum plerique, abjecti ani-
mi homo, rebusque gerendis inepti, cre-
debatur. Ipse, & uxor ejus Flavia Do-
mitilla, quæ ex eodem genere ortum tra-
hebat, & Imperatoris propinqua, impie-
tatis, & Judaismi accusati sunt. Clemens
neci datus est, cum vix Consulatu exi-

Annus 95.

Suet. Dom.
n. 15.
Epit. Dion.
p. 236.

Euf. Chron.
an. 97. &
III. hist. c.
17. 18.

Z 4

visset

Sæculum I.
A. C. 96.

An. 96.

Mart. Adon.
12. Maj.
Hier. ep. 27.
de Paula.

Philost. Ap.
t. VIII. c. 10.
Suet. Dom.
15. Dion. ep.
237.

visset, anno Domitiani decimo quinto, Jesu Christi nonagesimo sexto; uxore ejus in Insulam Pantalariam haud procul Italia missa. Multis eadem crimina objecta sunt, quorum aliis vita, aliis bona erepta. Erat Clementi Consuli neptis, nomen uxoris suæ gerens, Flavia Domitilla, hæc etiam in exilium sed in aliam Insulam nomine Pontiam deportata, comites ultro sequentes habuit Eunuchos suos Nereum, & Achillem; qui denique, multis prius toleratis tormentis, sub Consulari Memmio Rufo capite sunt truncati. Domitilla in hac Insula in quibusdam cellulis habitavit, quas adhuc trecentis post annis videre erat.

§. LIII.

Mors Domitiani. Nerva.

Imperator Domitianus jam dudum crudelitate sua nemini non timendus æque, ac invisus, morte Consuli Clementi illata, propriam sibi perniciem accivit; nam qui ei necem machinatus est, fuit Stephanus, quem Domitilla rei suæ domesticæ Præfectum habuerat; is pecuniæ fraudulenter subductæ accusatus, ut facinoris, quod meditabatur, suspicionem amoveret, sinistrum brachium fascia suspensum ferebat, & paulo ante eadem dextra gestabat excavatam arundinem,

in qua gladius latebat; tum ad Imperatorem mittit, qui indicet, esse sibi arcana summi momenti, quæ panderet; in conspectum admissus, offert libellum, quasi conjuratorum nomina continentem, quem dum Imperator accipit, ipse legere incipientis ventriculum ferro transverberat, aliique conscii animam vulneribus exturbant. Ita mortuus est Domitianus decima septima Septembris, anno ætatis quadragesimo quinto, Regni decimo quinto, Jesu Christi nonagesimo sexto.

Eadem hora media inter undecimam, & meridiem Apollonius Thyanaeus Ephesiperorabat ad populum; cœpit vocem demittere, quasi subtimidus; tum verba inconcinnius proferre, sicut illi, qui loquentes, mentem alio advertunt; deinde tacere, quasi eorum, quæ dicere paraverat, oblivio subiisset; tandem oculis truculenter humi affixis, passus tres, quatuorve progressus, exclamare: *Percute Tyrannum! percute!* tum quasi rei successum spectaturus, substitit, ipsique actioni præsens esse credi poterat; subin omnibus Ephesi civibus auscultantibus, & vehementer mirantibus, inquit: *Macti animis estote, amici! hodie Tyrannus occisus est, quid vero hodie? in hoc diei articulo, per Minervam juro! hoc momento, quo filium orationis abrumpi.* Ephesieum non procul ab infania esse credebant,

Z 5

&

Sæculum I.
A. C. 96.

An. 96.

Phil. ibid.
Suet. n. 16.
Epit Dion.
in fin. Domit.

Sæculum I. & quamvis verum esse, quod dixerat,
 A. C. 97. maxime desiderarent, fidem tamen adhi-
 bere hæsitabant. Ait Apollonius, *non*
Philost. lib. miror, vos rem credere nolle, quæ Roma
VIII. c. II. facta toti civitati necdum innotuit; jam
vero ecce! omnes sciunt. Paucis abhinc
 diebus cursores advenere cum epistolis
 rei eventum confirmantibus, Domitia-
 num nempe occisum, & Coccejum Ner-
 vam Imperatorem consentientibus Sena-
 tu, & militibus regnare.

An. 97.

Apollonius obiit anno sequenti, Jesu
 Christi nonagesimo septimo. Ut more-
 retur sine teste, Damim amicorum om-
 nium fidelissimum a se dimisit, responso-
 riam ad Imperatorem Nervam laturum
 Romam, qui Apollonio, quam primum
 Imperium adeptus fuit, scripserat. Da-
 mis discedens magnam animi perturba-
 tionem sensit, quamvis, quid futurum es-
 set, nesciret; Apollonius autem futuri
 præscius, nihil tamen eorum dixit, quæ
 dicere solent, amicum amplius nunquam
 visuri, nisi id solum itineri jam accincto:
Dami! quamquam ipse Philosophus sis, ex

Philost. lib. me tamen exemplum cape. Hoc tantum-
VIII. c. 12. modo de ejus morte scitur, eumque vi-
 xisse quam diutissime, nam scriptores nec
 in mortis loco, nec genere, nec ejus ætate
 conveniunt, aliqui ad annos octoginta,
 alii nonaginta, alii ultra centum vitæ dies
 produxisse affirmant. Nec scripta illo-
 rum

rum prima nobis suppetunt, qui eum viventem vidisse poterant; vita Apollonii, quæ ad nos pervenit, scripta est ultra centum viginti annos post mortem ejus a Philostrato Sophista, qui sibi modo scribendi parum fidei conciliat. Statuæ Apollonio erectæ sunt, & redditi honores divini, nullibi autem sepulchrum ejus videbatur, ferebantque nonnulli eum in Cœlum fuisse translatum. Attamen nec Sectatores, nec Discipulos reliquit; famæ celebritas, qua vivus inclaruit, ætatem non tulit, & ejus memoria, postquam aliquo tempore in honore fuit, brevi cum Idololatriæ tenebris evanuit. Imperator Nerva optimus Princeps unico regnavit anno, & aliquot mensibus; exules, præsertim ob Religionis prætextum pullos, revocavit. Ne ultra quis impietatis, seu Judæismi accusaretur, decreto vetuit; immo Judæos tributorum pondere obrutos liberavit.

Sæculum I.
A.C. 97.

Phil. ibid.

Nerva.

Epit. Dom.
p. 240.

§. LIV.

*Ultima S. Joannis Apostoli
acta.*

Postquam exulibus liberum fuit, redire ad sua, S. Joannes Apostolus ex Pathmos Insula Ephesum reversus est, ubi reliquum vitæ egit, omnes Asiæ Ecclesias gubernans. Rogatus etiam ad Ecclesias vici-

Eus. III. hist.
cap. 20. 23.
Clem. Alex.
quis Dives.
Ec.

Sæculum I.
A. C. 97.

vicinas pergebat, five ut Episcopos constitueret, five Clericos eligeret, prout Spiritus S. sibi ad hoc muneris magis dignos ostendisset, five ut ipsam Regiminis Ecclesiastici summam ordinaret.

Quondam in urbem Epheso non multum remotam venit Apostolus; ubi postquam consolatus est fratres, oculos coniecit in adolescentem, qui oris venustate, & indolis vigore statim Senis affectum sibi conciliavit; tunc versus ad Episcopum: *Maximam hujus adolescentis, inquit: curam gere; hunc tibi commendo in præsentia Ecclesiæ, & Jesu Christi, quem in testem invoco.* Id in se recepit Episcopus; quodque ut faceret, iterum iterumque obtestatus Apostolus, Ephesum rediit. Episcopus adolescentem in domum suam ductum, singulari cura educavit, & tandem baptismo abluit; exinde non nihil de solita cura remisit, quod crederet post receptionem Sacramenti non amplius necessariam. Juvenis mature nimis libertatem nactus, in societatem juvenum dissolutorum incidit; primum conviviorum lautitiis ad se eum trahere cœperunt; tum tempore nocturno transeuntes deprædatum secum ducere, & demum in vitia his deteriora impellere. Paulatim huic vitæ assuevit, cumque esset a natura ad summa comparatus, postquam semel pronus in vitia deflexit, instar equi, ad-

mor-

S. Joannes
Apostolus.

morsis lupatis, indomabilis, omnes modestiæ, & probitatis limites transgressus est, abjectaque salutis spe, in ultima flagitia proruit. Ex iisdem juvenibus, seductoribus suis, cohortem latronum, cuius ipse caput esset, & Dux, contraxit.

Post annos quosdam elapsos, vocatus est S. Joannes, ut Ecclesiarum necessitatibus provideret. Rebus ad bonum Ecclesiarum confectis, depositi concrediti rationem ab Episcopo petit; ipse valde miratus, & depositum pecuniæ a se repositi putans, cum sciret, nullum sibi unquam fuisse commissum, nihilominus Apostoli verbis diffidere non audebat; tum S. Joannes: *Juvenem a te repeto, ait: animam fratris nostri*; at senex demissis in terram oculis, & flens largiter, reponit: *Mortuus est. Quomodo, inquit Apostolus, & qua morte? mortuus est Deo, ait Episcopus: factus est enim hominum pessimus, & perditissimus latro, non in Ecclesia requirendus, sed montem proximum obsidens cum sceleratorum sibi suilium manipulo.* Apostolus togam cum clamore scidit, percutiensque caput suum, inquebat: *Egregium profecto animæ fratris nostri custodem posui! statim paretur mihi equus aptus, & detur viarum dux peritus*; & sicut erat, ex Ecclesia festinanter se dedit itineri; cum ad stationem latronum primam pervenisset,
ab

Sæculum I. ab excubitoribus sistere gradum iussus est; ipse nec fugiens, nec declinans elata voce inquit: *Non errore, sed consilio huc delatus sum, ad Principem vestrum me ducite.*

Dux cohortis, ut erat armatus, expectabat, quis se vellet, at cum Apostoli nota species ad eum pervenit, pudorem non ferens aufugit; S. Joannes grandævæ ætatis oblitus, effusis habenis insequabatur, clamans: *Fili mi! quare fugis Patrem tuum? senem, & inermem? miserere mei! fili mi! nihil time, est tibi adhuc spes salutis super. Ego pro te Jesu Christo rationem reddam, & si opus est, lubenter vitam pro te dabo, sicut ipse suam pro nobis dedit, siste, & crede, quod Jesus Christus me huc miserit.* Ad hæc verba substitit juvenis, obtutuque in terram defixo, arma projecit, tumque trepidus amare flevit. Accedentem deinde S. Senecionem juvenis lacrymis madentem amplexus est, dextram manum oculens. S. Joannes in spem eum erigens, jurabat, se veniam pro eo a Salvatore obtinuisse; tum oravit flexis genibus, osculatus est dextram ejus, lacrymis purgatam, & ad Ecclesiam reduxit; ubi multas orationes pro eo obtulit, multum cum eo jejunavit, variis sermonibus, ut ejus ferociam deliniret, animum divertit; nec illinc discessit, priusquam hunc peccatorem Eccle-

Ecclesiæ restituisset, illustre pœnitentiæ Sæculum I.
A. C. 97.
 exemplum.

Venatori, ajunt, aliquando S. Joannem occurrisse, perdicem manu gestantem, & volucrem blande demulcentem; Cass. Coll. 24. c. 21.
 ille summopere miratus, tam vanam occupationem viro tanto esse, continere se non potuit, quin suam admirationem proderet; huic S. Joannes: *Quid manus tenes? arcus est*, respondit ille: *Quare non semper servas intentum? Ideo*, respondit iterum venator; *quia vigorem perderet; ergo*, ait Apostolus: *mi juvenis! mali mihi etiam ne verteris, si spiritui meo relaxationem concedo, ut postmodum utilius intendatur.* Apoll. apud Euf. I. hist. c. 18. Sozom. 7. hist. c. 26. Multa S. Joannes Ephesi perpetravit miracula, & inter alia mortuum resuscitavit; quæ miracula præstigiæ Apollonii Thyanaei erant antidotum.

§. LV.

*Evangelium S. Joannis, & ejus
 Epistolæ.*

Ephesi etiam, cum jam esset senex, S. Apostolus suum Evangelium scripsit, Iren. 1.3. c. 1. Hier. Scrip. Euf. III. hist. c. 24. Epiph. hæ. 51. n. 12. Epiph. hæ. 30. n. 3.
 erat enim nonagenario major, & hucusque non nisi viva voce Ecclesias instruere voluerat, nec prius id ei venit in mentem, quam precibus plurimorum Episcoporum Asiæ, & multarum Ecclesiarum legatio-

Sæculum I.
A. C. 97.

legationibus ad idipsum fuisset coactus. Antequam inciperet, orationem, & jejunium publicum indixit. Propositum sibi maxime in Evangelio habuit, hæreticos velut Ebionem, & Cerinthum, Jesu Christi Divinitatem negantes, confutare, & prima Prædicationis ejus tempora, S. Joannis Baptistæ captivitatem præcedentia, explicare. Græce scripsit, nempe illius Regionis idiomate.

Possid. in
Indic.
Aug. c. 9.

Contra eosdem errores suas etiam scripsit Epistolas, eodem ferme tempore, id est, paulo ante vitæ suæ finem. Prima non uni Ecclesiæ sed pluribus scripta est, & olim Parthorum nomen præferebat, tanquam ad eos directa, sive quod S. Joannes illis Evangelium annuntiaverit, sive quod Judæis conversis, & in Parthorum Imperio dispersis scripserit; sicut S. Petrus illis, qui in Ponto, & Galatia dispersi erant, scripserat.

1. Jo. 2. 18.

2. 22.

S. Joannes Epistolam hanc ita exorditur: *Quod fuit ab initio, quod vidimus oculis nostris, quod consideravimus, quod manibus nostris contrectavimus de Verbo vitæ, quod vidimus, & audivimus, hoc vobis annuntiamus. Deinde: Filii mei charissimi! ultima instat hora, & sicut audivistis, Anti-Christus venit, & jam nunc plures Anti-Christi dantur; exiverunt ex nobis, sed non pertinebant ad nos. Et inferius: Quis est meadax, nisi ille,*

ille, qui dicit, quod *JESUS* non sit *Christus*; talis est *Anti-Christus*. Quis-
 cunque *Filium* negat, neque *Patrem* habet. Saculum I.
A. C. 97.
 Vos vero, quod audivistis ab initio, hoc
 retineatis. Et iterum: *Charissimi filii!* no-
 lite credere omni *spiritui*, sed probate *spi-*
ritus, ut cognoscatis, an ex *Deo* sint,
 multi enim *Pseudo-Prophetae* apparue-
 runt in mundo. *Omnis Spiritus*, qui con-
 fitetur, *JESUM Christum* in carne ve-
 nisse, ex *Deo* est, & *omnis Spiritus*, qui
JESUM dividit, non est ex *Deo*; & hic
 est *Anti-Christus*, de quo audistis, quod
 venturus sit, & ipse in mundo jam est. 4. I.
Joannes E-
vangelista.
 Subjungit deinde *Apostolus*: Quiscun-
 que confessus fuerit, *JESUM* esse *Filium*
Dei, *Deus* manet in eo, & ipse in *Deo*.
 Et infra: Quiscunque credit, *JESUM* esse
Christum, ipse ex *Deo* natus est. Tum-
 que: Qui credit in *Filium Dei*, testimo-
 nium *Dei* in se habet, qui non credit in
Filium, *Deum* mendacem facit, eo quod te-
 stimonio, quod *Deus* dedit *Filio* suo, non
 credat. Talia dicit *S. Joannes* in prima
 Epistola.

Secunda cuidam *Dominæ*, cui nomen
Electa, & filiis ejus inscripta est; primo
 congratulatur, quod in *veritate*, & *Do-*
ctrina, quam ab initio acceperant, per-
 manserint; Nam multi, inquit: *Seducto-*
res in mundo apparuerunt, qui *JESUM*
Christum venisse in carne non confiten-
 tur; 2. Joan. 7.
Hist. Eccles. Tom. I. A a tur;

Sæculum I.
A. C. 97.

10.

tur; talis Seductor est, & Anti-Christus. Et deinde; si quis venit ad vos, & hanc Doctrinam, id est, Doctrinam Jesu Christi, non affert, in domum vestram ne recipiatis, nec dicatis ei: Ave; qui enim dicit ad eum: Ave; de malis ejus operibus participat. Plura adhuc essent, quæ vobis scriberem, sed nolui ea papyro, & atramento concredere. Spero enim brevi ire ad vos, & illa coram loqui, ut gaudium vestrum sit plenum. Filii Sororis tuæ Electæ salutant te.

3. Joan. 6.

12.

Tertia S. Joannis Apostoli Epistola ad quemdam nomine Cajum dirigitur, quem ob constantiam in fide, & charitatem in fratres externos laudat; *Hujus charitatis, inquit: testimonium reddiderunt in presentia Ecclesiæ, & bonum opus egisti, quod eis charitate Deo digna subveneris, hoc enim iter pro ejus Nomine susceperunt, nec a Gentilibus quidquam accipiunt. Ejusmodi ergo fratres recipere debemus, ut in bonum veritatis cooperemur. Fortasse scripsissem Ecclesiæ, sed a Diotrephe, qui primam sedem inter eos ambit, non recipimur; ideo, cum venero, commonefaciam eum propter opera sua, & sermones malignos contra me; nec sufficit ei, quod ipse fratres non recipiat, sed etiam ab aliis recipi prohibet, & Ecclesia ejicit. Subjungit Apostolus: Omnes, & ipsa veritas testimonium De-*
metrio

metrio reddunt. Tum in hunc modum claudit Epistolam: *Multa habebam, quae tibi scriberem, sed nolui uti atramento, & calamo; quia brevi te videre spero, nosque viva voce collocuturos. Pax sit tecum. Amici nostri te salutant. Amicos nostros nominatim saluta.* In his duabus ultimis S. Joannes seipsum non aliter nuncupat, quam Senio-rem, aut Presbyterum; nam vox Græca *Presbyteros*, unum, & alterum significat.

Hoc ultimo vitæ tempore S. Joannes vix inter Discipulorum manus in Ecclesia ferri poterat, ubi viribus ad longiorum sermonem deficientibus, pauca tantum hæc verba in quolibet conventu proferebat: *Charissimi filii! diligite alterutrum.* Tandem Discipulos tædium cœpit, quod eadem semper audirent, dixeruntque: *Magister! quare hoc solum semper repetis?* quibus Apostolus: *Quia Præceptum Domini est, & si id solum adimpleatur, sufficit.* Obiit anno post Passionem sexagesimo octavo, Jesu Christi nonagesimo nono, & prope Ephesum sepultus est. Evangelium ejus, & tres Epistolæ inter sacras Scripturas, Spiritu Dei dictatas, ordine temporis sunt ultimæ; nisi forte S. Judæ Epistola posterior sit; nam post aliorum Apostolorum mortem scripta fuisse videtur.

Sæculum I.
A. C. 97.

Hier. in Gal.
6. 10. l. 3.

Id. de Scrip.

Annus 99.

Jud. 18.

Sæculum I.
A. C. 97.

§. LVI.

Epistola S. Judæ.

*Epistolæ S. Judæ eadem est materia, & ejusdem Doctrinæ substantia, quam secunda S. Petri continet; utraque enim adversus eosdem hæreticos, scilicet Nicolaitas, & similis farinae homines scripta est. In ea mentio fit de pugna S. Archangeli Michaelis contra Dæmonem, propter corpus Moysis; de hac pugna memorat liber quidam Apocryphus, cui titulus est: Raptus Moysis. In hac Epistola citatur etiam textus illius libri, qui nomen Patriarchæ Enoch, si ab Adamo numerare incipias, ordine septimi, præfereret. Idem libri, a quibusdam antiquissimorum Patrum citati, inveniuntur; quod autem a sancto Juda adducantur, ex eo concludere non licet, illos ab ipso tanquam divina Auctoritate scriptos, approbari, cum S. Paulus etiam loca ex Poëtis prophanis adduxerit; sed tantummodo Spiritus S. quasdam veritates in illis libris contentas nobis manifestare voluit, quapropter reliquis, ibidem contentis, nulla accedit auctoritas. S. Judas in hac Epistola de supra dictis *Agapes*, seu conviviiis charitatis, post S. Cœnam haberi solitis, quæ hæretici, quos oppugnat, suis dissolutionibus depravabant mentionem facit. S. Judas Apostolus Thadæus, seu Lebeus*

*Tert. de cul.
fem. lib. c. 3.*

*Hier. in Tit.
1. 12.*

Jud. 12.

Lebeus cognominatus, erat S. Jacobi fra-
ter Episcopi Jerosolymitani. Sæculum I.
A. C. 97.

§. LVII.

*Epistola S. Barnabæ. Ejus
Doctrina.*

Ad idem tempus referri potest S. Bar-
nabæ secundi Ordinis Apostoli Episto-
la, quæ si non prius, saltem non multo
post Jerosolymæ excidium scripta est.
Duabus constat partibus, prima est Do-
ctrinalis præcipue contra Judæos; altera
est Moralis. Post orationis exordium,
in quo tenerrimæ charitatis indicia elu-
cescunt; ex Prophetarum auctoritate de-
monstrat, Sacrificia Legis antiquæ a Deo
esse rejecta, ut oblationi humanæ novæ
Legis Jesu Christi, quæ jugum necessita-
tis non imponit, cederent. Eorundem
auctoritate ostendit, jejunia sine aliis bo-
nis operibus Deo accepta non esse; ulti-
ma tempora a Daniele prædicta jam ad-
venisse; Judæis nullatenus credendum,
fœdus suum idem esse cum nostro asse-
rentibus; *Fœdus enim eorum Lege de-*
finitum erat, in tabulis lapideis descri-
pta, quas Moyses confregit, ut Judæos
banc Legem idololatriæ crimine ammi-
sisse ostenderet; at Jesu Christi chari-
tas impressa est cordibus nostris. Deinde
Apostolus de Jesu Christi Passione dis-
serit,

cap. 2. edit.
Coteler.

6. 3.

S. Barnabæ
Epistola.

6. 5.

A a 3

serit,

Sæculum I. ferit, eamque ab Isaia Propheta præmon-
 A. C. 97. stratum comprobat; & subjungit:

Isa. 53.

Gen. 1. 26.

Passus est lubentissime pro animabus nostris, ille qui mundi Dominus est, cui ante rerum omnium creationem dictum est: Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram. Discite igitur; qua ratione & ordine tanta ab hominibus perpeti decreverit; Propheeta de Christo vaticinati fuerant, & vaticinandi gratiam a nemine alio, nisi ab ipso Christo acceperant; Christus Jesus, ut mortem destrueret, & resurrectionem demonstraret, in carne apparere voluit; id enim erat necessarium, ut adimpleret promissiones factas Patriarchis, ut novum sibi præpararet populum electum, & ipse in terris homo factus præmonstraret, se post mortuorum resurrectionem omnes judicaturum. Tumque filios Israel docens, & tot, tantaque miracula, & prodigia perpetrans, amoris sui excessum manifestavit. Quando Apostolos prædicando Evangelio elegit, viros in profundum iniquitatis delapsos, ostendit, se non venisse vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam, hoc ipso Filium Dei se probans. Si enim, cum Filius Dei esset, ad nos veniens non induisset se carne, quomodo nos miseri homunciones eum conspiceret valuissemus; nemo vivens videt Deum; quomodo enim Filium Dei
intueri,

intueri potuissemus nos, quibus, si solem occidentem aspiciamus, nempe ejus creaturam, oculi caligant? ideo igitur Filius Dei in carne venit, ut peccata eorum, qui præmissos Prophetas usque ad mortem persecuti sunt, compleverentur, ideo passus est.

Tum S. Barnabas monstrare pergit, quomodo Jesu Christi Passio a Prophetis prædicta fuisset; & quomodo Christus sit ille lapis Mysticus, de quo propheta-
verant. Christum etiam per terram promissionis fluentem lac, & mel fuisse figuratum, eo quod per regenerationem nos ad sanctam infantiam reduceret; at-
qui, ait: primo melle, deinde lacte infantes nutriuntur. Revera mos erat apud antiquos, neo-natis pro nutrimento mel, & lac ingerere; inde etiam illa antiqua adeo Ecclesiæ Cæremonia, quod utrumque Neo-baptizatis gustandum præberetur. Jesu Christi iterum figuras fuisse, *Levit. 16.* illos duos hircos, qui in festo expiationum offerebantur, unus ut super altari combureretur, alter ut in desertum propelleretur, imposito ei peccatorum totius populi maledicto. Ejusdem etiam figuram fuisse, illam juveneam, cujus combustæ cinis purificationibus adhibebatur. Uterius S. Barnabas demonstrat, *Num. 19.* veram circumcisionem esse illam, qua aures, & cor hominis circumciderentur, &

A a 4 taliter

Sæculum I.
A. C. 97.

c. 6.

c. 7.

c. 3.

Num. 19.

Sæculum I.
A. C. 97.

S. Barnabæ
Epistola.

c. 10.

taliter dociles, obediensque reddentur; circumcissionem vero corporis illam non esse, quam Deus principaliter mandasset; *Nam, inquit: omnes Syri, Arabes, Ægyptii, Idolorum Sacrificuli sunt circumcisi, num autem etiam ideo de fœdere Divino antiqui, vel novi Testamenti participant?*

Deinde S. Barnabas orationem vertit ad animalia, quibus vesci, Lege vetitum erat, & eam Legem per allegorias morales exponit; *Vitanda sunt, inquit: illorum hominum consortia, qui sub his animalibus adumbrantur. Porci voluptuosos, & ingratos adumbrant, qui nunquam nisi premente necessitate Dominorum suorum recordantur. Per volucres rapaces intelliguntur fures, qui in turpi otio laboribus alienis, & rebus vivunt. Pisces semper in profundo aqua, nunquam in superficie natantes, figura sunt peccatorum impœnitentium. Lepus, hyæna, mustella impuritatis symbola sunt; hic Apostolus illud de his animalibus supponit; quod de illis vulgo credebatur, historiæ naturalis veritatem non examinans. Sic deinde pergit: *Animalia ruminantia, & quorum carnes manducare licitum est, justos denotant, nutrimentum spirituale, quod tribuit, & largitur Deus, meditates; divisæ pedum ungulæ significant, justos in hoc mundo**

do ambulantes, vitam futuram exspecta-
 re. In hac etiam Epistola S. Barnabas
 Mysterium aquæ extollit laudibus, quod
 elementum in multis Prophetarum locis
 S. Baptismum præfiguratur, nec non My-
 sterium ligni, præcipue serpentis ænei,
 Crucis nempe figuram. Ostendit etiam
 fœdus Dei, & hæreditatem magis nobis
 deberi, quam Judæis, propter vatici-
 nium Rebeccæ datum; ex duabus nem-
 pe Gentibus, quas in utero gestabat, ma-
 jorem minori esse servituram. Et ite-
 rum propter Benedictionem, quam dedit
 Patriarcha Jacob Ephraim fratri minori,
 post-habito Manasse natu majore. Tum
 prosequitur; fœdus Testamenti a DEO
 juratum fuisse Judæis, per Moysen illis
 traditum, & Judæos quidem se his pro-
 missis indignos reddidisse, nobis vero
 Christianis eadem profuisse, postquam
 Dominus JESUS ea ab illis in nos transtu-
 lit, pro nobis mortem passus, redimens
 nos, & ex tenebris ad lucem protrahens,
 ut essemus populus ejus sanctus. De
 Sabbato deinde loquens, ait; Sex creatio-
 nis dies totidem annorum millia signifi-
 care, Deumque sex millium annorum spa-
 tio omnia terminaturum; Die septimo
 Dei Filium appariturum, ut impios judi-
 cet; tum Solem, Lunam, astra esse im-
 mutanda, & initium diei octavæ, princi-
 pium alterius mundi futurum. *Ideo; ad-*

Aa 5 dit:

Sæculum I.
 A. C. 98.

c. 11.

c. 12.

c. 13.

Gen. 25.

21.

Gen. 48.

9. 11.

c. 15.

Sæculum I. A.C. 98. *dit: in lætitia diem octavam transigimus, qua Iesus Christus resuscitatus est. Tum sic pergit: Superest, ut de Templo disseram; quomodo infelices Judæi in Templum potuerunt ponere spem suam, & non magis in Deum ipsum, qui creavit eos? videntur enim omnes Dei Leges in Templi cultu voluisse includere, sicut Gentiles Deorum suorum potestatem ad unum fanum coarctare voluerunt. Tum citat*

Isa. 40. 12. Isaiam Prophetam, subjungitque: Hoc ita contigit, quia Dominis suis bellum moverunt, modo templum ab inimicis eorum deletum est. Attamen ulterius S. Barnabas ostendit; Deo vero aliud extructum esse Templum, scilicet in cordibus nostris; corda enim nostra prius fuisse structuram corruptibilem, quasi manibus hominum factam, & Idolorum Templum; postquam autem Deus in cordibus nostris inhabitare cœpisset, remissis peccatis nostris, nosque per passionem, & mortem suam in novas creaturas regenerasset, corda nostra Templum Dei fieri. Tunc Deum vere in nobis habitare per verbum fidei suæ, per vocationem ad spem promissionis suæ, per sapientiam justificationum suarum, & præcepta Doctrinæ suæ; tunc ipsum per se in nobis prophetizare, & nobis Templi januam aperire, id est, os nostrum, nobis, antea mortis mancipiis; tunc nobis dari gratiam poenitiæ, & ingressum

c. 16.

Isa. 40. 12.
66. 1.
49. 17.
Clem. 2.
Strom. p. 410

S. Barnabæ
 Epistola.

sum in Templum incorruptibile. Pergit Sæculum I.
A. C. 98.
Apostolus in hunc modum: *Qui enim
salvari desiderat, non respicit hominem,
sed eum, qui in ipso habitat, & ex eo lo-
quitur; stupefactus, quod talia verba nun-
quam audiverit ex ore hominis, neque au-
dire expetierit. Talis homo est Templum
spirituale Domino ædificatum.* Hic est
tenor primæ partis Epistolæ S. Barnabæ,
quam sic claudit: *Quantum puto, omnia,
quæ erant in mente mea, simpliciter ex-
posui, & nihil eorum omisi, quæ saluti
vestræ facere possunt; dico autem de re-
bus hujus sæculi præsentis, si enim vobis de
rebus futuri sæculi loquerer, non intelli-
geretis, eo quod in parabolis tantum expri-
mi possint.*

§. LVIII.

S. Barnabæ Doctrina Moralis.

Secunda Epistolæ pars Doctrinam Mora-
lem continet, & praxin. *Transseamus,
inquit: ad aliam Doctrinam. Duce sunt viæ
a se valde diversæ, via lucis, & via tene-
brarum, illi præsident Angeli Dei, qui du-
cunt ad lucem, isti Angeli Satanae. Ille
est Dominus omnium sæculorum, iste est
Princeps hujus temporis, & iniquitatis.
Hæc est igitur via lucis; si quis es, qui per
opera tua ad destinatam tibi æternam fe-
licitatem pervenire anhelas; Diliges eum,
qui te creavit; eum glorificabis, qui te
morte*

n. 18.

c. 19.

Sæculum I.
A. C. 98.

morte sua redemit. Simplex eris corde,
& Spiritu dives. Illis, qui in via mortis
ambulant, non sociaberis. Omnem hypo-
crysfin oderis. Non te extolles, sed eris
humilis. Tibi ipsi gloriam non attribuas.
Contra proximum tuum malum consilium
non capies, nec fornicationem, nec adulte-
rium committes, nec aliam admittes im-
pudicitiam. Verbum Dei, quod tibi da-
tum est, de ore tuo non exhibit, ut quid-
quam impuri exprimas. Si ob culpam re-
prehendis quemquam, non præcipitabis ju-
diciam; sed eris lenis, pacificus, ad verba,
quæ audieris pavidus, an ita se res habeat,
vel non? nullatenus inquirens.

Rancorem contra proximum tuum non
servabis in corde tuo. Proximum tuum
diliges plus, quam vitam tuam. Infantem
nec ante, nec post nativitatem opprimes.
Hoc præceptum erat summe inculcan-
dum Gentilibus, crimini sibi non verten-
tibus, suos liberos interimere, quando
prolis multitudo oneri erat. Non abji-
cies curam educandi filii tui, & filia tua,
sed ab infantia timorem Domini docebis eos.
Non eris avarus. Cor tuum non sit agglu-
tinatum magnatibus. Sed cum justis, &
humilibus sit conversatio tua. Quidquid
acciderit tibi, tanquam pro beneficio gra-
tias Deo ages. Subditus eris Domino, &
Dominis, cum respectu, & timore tanquam
Deum representantibus. Non eris duplex
corde,

corde, nec lingua, quia duplicitas linguæ Sæculum I.
A. C. 98.
laqueus est mortiferus. Non cum amari-
tudine dominaberis famulæ tuæ, aut man-
cipio tuo, ne videaris timorem Dei abje-
cisse, tui servorumque tuorum Domini,
qui vocavit omnes sine Personarum respe-
ctu, quibus Spiritum suum communica-
re prædestinavit. Omnium bonorum tuo-
rum participem facies proximum tuum,
nec tibi quidquam proprium putabis; si
enim bona incorruptibilia vobis commu-
nia sunt, quanto magis corruptibilia?

Non eris promptus ad loquendum,
laqueus enim mortis est lingua hominis.
Castus eris secundum virtutem tuam, &
supra. Cave manus tuas extendas ad ac- Eccli. 4. 30.
cipiendum, & retrahas, cum dandum
est. Omnes, qui tibi verbum Domini an-
nuntiant, ut pupillam oculi diliges. Diem
judicii diu noctuque ante oculos habebis.
Fideles quotidie invisēs, præsentia tua,
& sermonibus solatium feres, anima-
rum saluti studens. Manibus tuis labo- Luc. 4. 30.
rabis, ut redimas peccata tua. Dabis sine
hæsitatione, & murmuratione; dabis qui-
buscunque, qui a te petierint, & cognosces
eum, qui scit retribuere. Depositum cu-
stodies nihil addens, vel auferens. Di-
visionis non eris causa, sed inter liti-
gantes pacem procurabis. Non conferes
te ad orationem cum mala conscientia.
Hæc de via lucis.

Via

Sæculum I.
A. C. 98.

c. 20.

Via autem tenebrarum est obliqua, & maledictionibus plena, ducit enim ad mortem, & supplicium æternum. In hac via reperiuntur mala, quæ occidunt animas; Idololatria, audacia, elatio, hypocrisis, cordis duplicitas, adulterium, homicidium, furtum, superbia, apostasia, dolus, malitia, impudentia, veneficium, Magia, avaritia, Dei contemptus. Qui hanc viam ambulant; bonos persequuntur, veritatem oderunt, mendacium amant, virtutis præmia nesciunt, bono non adhærent. Viduæ, & orphano non faciunt justitiam; vigilant non ex timore Dei, sed ex malitia. Procul ab eis sunt levitas, & patientia. Vanitates amant, proprium quæerunt comòdum, misericordia in pauperem non tanguntur, nec est eis afflictorum cura. Semper ad criminationes parati sunt; Deum, qui creavit eos non agnoscunt; Liberorum suorum parricidæ; operum Dei corruptores. Miseros aversantur, afflictis afflictionem addunt; divitum defensores, pauperum injusti iudices. In omnibus peccatores.

c. 21.

In Epilogo S. Barnabas Fideles ad horum præceptorum observantiam ex timore appropinquantis iudicii exhortatur; commendat sui memoriam, & claudit Epistolam his verbis. Salutem vobis dico, filii charitatis! & pacis; Dominus gloria, & omnis gratiæ cum Spiritu vestro sit.

fit. Amen. Talis est S. Apostoli Barnabæ Epistola, quam antiquorum nonnulli inter libros Canonicos reputarunt. Eundem aliqui Ecclesiæ Mediolanensis fundatorem asserunt. Sepultus est in Insula Cypro, ubi lucem primo aspexerat, & juxta corpus ejus Exemplar Evangelii S. Matthæi est depositum.

Sæculum I.
A. C. 98.

Martyr. II.
Jun.

§. LIX.

Mors Nervæ.

Imperator Nerva canos suos despici videns, adoptatum prius in filium, Cæsarem pronuntiat Marcum Ulpium Trajanum in Hispania natum, tunc in Germania exercitui Præfectum. Obiit Nerva anno sequenti, Jesu Christi nonagesimo octavo, vigesima septima Januarii, anno ætatis sexagesimo quinto, postquam imperavit anno uno, mensibus quatuor, & diebus decem; successitque Trajanus. Sub regni auspiciis is Legem tulit, qua omnes hominum conventus, & societates prohibebantur, quæ Lex obtentui fuit Christianorum persecutioni, quod conventus suos agere more solito non desisterent. In Italia Flavia Domitilla junior, quæ sub Domitiano in insulam Pontiam fuerat relegata, morte affecta; flammis cubiculo suo, ubi cum duabus ancillis Euphrosyna, & Theodora morabatur, subje-

Trajanus Imperator. Persecutio.

Epist. Dion. in Nerva. p. 241.

An. 98.

Plin. X. epist. 43. 97.

Martyr. 7. May.

ctis,

Sæculum I.
A. C. 98.

Euf. III.
hist. c. 21.

An. 98.

ctis, combusta est, cum paulo ante diversis in locis Nereus, & Achilleus Evnuchi ejus nobili martyrio defuncti fuissent, nec non Eutiches, Victorinus, & Maro ejusdem domestici. Tum vero in omnibus civitatibus populi adversus Christianos insurrexerunt.

Abilius Alexandriae Episcopus, numero tertius, hoc anno, Jesu Christi nonagesimo octavo obiit, postquam Sedem tenuisset annis tredecim, & mûneri Episcopali dignissime præfuisset. Ei successit in Cathedra Cerdon, qui eam tenuit annis undecim. Eadem tempestate Ecclesia Antiochena regebatur a S. Ignatio, S. Evodii Successore, qui S. Petro successerat.

HISTO-